

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา
ในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
THE EFFICIENCY MANAGEMENT OF DHAMMA STUDY AT PHACHI DISTRICT,
AYUTTHAYA PROVINCE

พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล (หามนตรี)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา
ในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล (หามนตรี)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**THE EFFICIENCY MANAGEMENT OF DHAMMA STUDY AT PHACHI DISTRICT,
AYUTTHAYA PROVINCE**

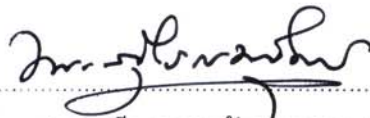
PHRAPALADSONCHAI BHÛMÎPÂLÔ (HAMONTRI)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of arts
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2011

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ประธานกรรมการ
(อาจารย์ พระครูปลัดสุรัสวดี สิริปัญโญ, ดร.)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต)

กรรมการ

(อาจารย์ พระมหาอำนาจ อัสการี, ดร.)

กรรมการ

(อาจารย์วันชัย สุขตาม)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต ประธานกรรมการ
อาจารย์ พระมหาอำนาจ อัสการี, ดร. กรรมการ
อาจารย์วันชัย สุขตาม กรรมการ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม
ศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัย : พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล (หามนตรี)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: อาจารย์ ดร.พิเชฐ ทังโต พ.ม.ช., พธ.บ., M.A., Ph.D.(Pub. Ad.)

: พระมหาอานวย อัสสุภี, ดร. นธ.เอก, ป.ธ. ๓, พธ.บ., MA, Ph.D. (Soc.)

: อาจารย์วันชัย สุขตาม นธ.เอก, ประโยค ๑-๒, พธ.บ. (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง),
ศศบ, รปม.(การจัดการทุนมนุษย์)

วันสำเร็จการศึกษา : ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนโรงเรียนในอำเภอภาชีจำนวน ๒๑ โรงเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ จำนวน ๓๖๗ คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ประกอบด้วย ๕ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และตอนที่ ๓ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติทดสอบสมมติฐานโดยการไ้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

๑) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๑ และเมื่อพิจารณาทุกด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับคือ ด้านผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผลการเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

๒) ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพ พบว่า นักเรียนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ จึงปฏิเสธตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนนักเรียนที่มี อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ ธรรมศึกษา และจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ผลการศึกษาปัญหา และอุปสรรค ต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า (๑) ด้านหลักสูตร เวลาที่ใช้เรียนวิชาธรรมศึกษามีเวลาน้อยเกินไป (๒) ด้านผู้สอน ผู้สอนมีเวลาในการสอนวิชาธรรมศึกษาน้อยเกินไป (๓) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเน้นการบรรยายมากเกินไป (๔) ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่มีหนังสือเรียนสำหรับวิชาธรรมศึกษาครบได้ทุกคน และ (๕) ด้านการประเมินผลการเรียน ผู้เรียนไม่ค่อยทำงานส่งหรือส่งแต่ไม่ได้ตามกำหนดเวลาที่ให้ไว้

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวในด้านต่าง ๆ พบว่า (๑) ด้านหลักสูตร สรุปเนื้อหาที่จะนำไปสอนให้สั้นกระชับในเนื้อหาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น (๒) ด้านผู้สอน ต้องเพิ่มเวลาสำหรับในการสอนวิชาธรรมศึกษาให้มากกว่าเดิมอีก (๓) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนนอกจากบรรยายแล้วควรเพิ่มการให้ฝึกภาคปฏิบัติให้สมดุลกับการบรรยาย (๔) ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ต้องหาหนังสือเรียนวิชาธรรมศึกษา มาให้ผู้เรียนได้ครบทุกคนเพื่อจะได้นำไปอ่านเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น และ (๕) ด้านการประเมินผลการเรียน ควรให้เวลาในการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับงานที่ให้ไปกับผู้เรียนด้วย

Thesis Title : The efficiency Management of Dhamma Study at Phachi District, Ayutthaya Province.

Researcher : Phrapalad Sonchai Bhumipalo (Hamontri)

Degree : Master of Arts (Buddhist Management)

Thesis Supervisory Committee

- : Dr.Phichet Thangto B.A., M.A., Ph.D.(Pub.Admin.).
- : Phramaha Amnuay Amsukari Dr. B.A., M.A., Ph.D.(Soc.).
- : Wanchai Suktam B.A.(1st Class), B.A., M.P.A.(Human Capital Management).

Date of Graduation : February 4, 2012

ABSTRACT

The main objectives of this research are: i) to study the administration efficiency of Dhamma Study Schools at Phachi District, Ayutthaya Province; ii) to compare the administration efficiency of Dhamma Study Schools at Phachi District, Ayutthaya Province, classified by the personal factors; and iii) to study the problems, the suggestions of administration efficiency of Dhamma Study Schools at Phachi District, Ayutthaya Province. The survey research was carried out in this study. Data collections are conducted using questionnaire with 367 students of first to sixth classes in primary schools and first to third classes in secondary schools from 21 schools at Phachi District, Ayutthaya Province, selected by purposive sampling technique. Data was conducted by questionnaire about the administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District , Ayutthaya Province which divided into three parts: i) personal status of questionnaire, ii) the administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District, Ayutthaya Province included : i) programs, ii) teachers, iii) Activities of learning and teaching, iv) Factors for promoting learning and teaching, v) Evaluation of the learning and iii) the problems, the suggestions of administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District, Ayutthaya Province. Data analysis was conducted by using Statistical Program for analysis of Social Science data. Statistical values of Frequency, Percentage, Average and Standard Deviation were described. t-test was used for two variables. F-test with One-way ANOVA was employed for at least three variables. Statistical significance was conducted using Least Significant Difference (LSD) with .05 level of significance.

Results of the Research were concluded as follows:

1) The overall administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District, Ayutthaya Province was found at the high level ($\bar{X} = 3.91$). When considered in each aspects, it was also noticed at the high levels in all aspects, namely, i) programs, ii) teachers, iii) Activities of learning and teaching, iv) Factors for promote learning and teaching, v) Evaluation of the learning.

2) With regard to comparison of the administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District, Ayutthaya Province, classified by the personal factors : sex, age, level of study class, level of Dhamma Studies class and year of Dhamma Studies, it was found that the administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District, Ayutthaya Province with the different of sex was not statistical significance, therefore the hypotheses were rejected. However, the administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District, Ayutthaya Province with the different of age, level of study class level of Dhamma Studies class and year of Dhamma Studies was statistically different at .05 level of significance, therefore the hypotheses were accepted.

3) For the problems, the suggestions of effective development about administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District, Ayutthaya Province, it was found that.

The problems were noticed as follows: i) programs, such as, content of learning was too much, no enough time for learning and too much of subjects that students didn't learn all courses, ii) teachers, such as no enough time for teaching, there was no media technologies for teaching Dhamma Studies and content of learning was too much, iii) Activities of learning and teaching, such as activities of learning and teaching was too much of lectures, lacking of participation of the students for activities of learning and teaching and activities of learning and teaching was too much of academics, iv) Factors for promote learning and teaching, such as no enough Dhamma books for learning, no activities for learning Dhamma studies and no expression of students, and v) Evaluation of the learning, such as students did not work or too late, no various measuring student's knowledge before and after school and there should to evaluate of the learning by objective tests or matching tests more than subjective tests.

The suggestions of administration efficiency of Dhamma Study School at Phachi District, Ayutthaya Province offers the following guidelines: i) programs, such as Teaching content should be short and easy to understand, there should be increased the time for learning Dhamma studies and there should be guided for learning, ii) teachers, such as there should be increased the time for learning Dhamma studies, media technologies for teaching Dhamma Studies and teacher should be taught important topic for easy to

understand, iii) Activity of learning and teaching, such as there should increased the practices for activities of learning and teaching, there should be guided for participation of the students for activities of learning and teaching and there should be motivated by Dhamma stories, iv) Factors for promote learning and teaching, such as there should be supported the Dhamma books for everyone, there should be increased exciting activities for students and students should be expressed, and v) Evaluation of the learning , such as work assignments must be relate to the period, there should be extended to test student's knowledge before and after studying and there should be variety of tests for motivating.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความเมตตาช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณและผู้มีคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ และขอบคุณ ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม, ดร.พิเชฐ ทังโต, พระมหาอำนวยการ อัสการี, ดร., อาจารย์วันชัย สุขตาม, ผศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยให้คำชี้แนะสำหรับการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ทำให้ได้เนื้อหาในการวิทยานิพนธ์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์แบบ

ขออนุโมทนาขอบคุณ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่านที่ช่วยตรวจเครื่องมือในการทำวิจัยในครั้งนี้ จึงได้เครื่องมือที่มีคุณภาพมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ดังมีรายชื่อดังต่อไปนี้ คือ ผศ.ดร.โกณัฐ ศรีทอง, ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช, ดร.ยุทธนา ปราณิต, ผศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

ขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ได้แก่ พระครูปลัดสุรัสวดี สิริปัญโญ, ดร., ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี, ดร.พิเชฐ ทังโต, พระมหาอำนวยการ อัสการี, ดร., อาจารย์วันชัย สุขตาม ที่เมตตาตรวจแก้และให้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีเนื้อหาถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ ที่คอยช่วยเหลือแนะนำแนวทางวิธีการทำในแต่ละขั้นตอนได้อย่างละเอียด และคอยติดตามซักถามว่าดำเนินการไปถึงไหนแล้ว มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างในการทำก็ขอให้ออกมาจะได้ช่วยแนะนำให้ จึงทำให้ได้แนวทางในการทำได้เป็นอย่างดี

ขออนุโมทนาขอบคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองบัว อาจารย์รุ่งสุรีย์ สิงหาราช ที่มีส่วนช่วยในด้านสถิติของการวิจัยในครั้งนี้

ขออนุโมทนาขอบคุณเภสัชกรหญิงนิธิกัญจน์ ชันติวรพงศ์ ที่ช่วยแปลบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และจัดห่อของขวัญเพื่อนำไปมอบให้อาจารย์ในวันสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

ขออนุโมทนาขอบคุณญาติโยมวัดโคกม่วงทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจให้ ในการทำวิจัยครั้งนี้ และขออนุโมทนาขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามมา ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยนี้ให้สำเร็จลงได้

อานิสงส์ผลบุญที่ผู้ทำวิจัยได้บำเพ็ญมาตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน และที่จะบังเกิดขึ้นจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอบูชาต่อคุณของพระรัตนตรัย คุณบิดามารดา คุณอุปัชฌาย์ อาจารย์ ปู่ย่า ตายาย พี่ป้าน้าอาญาติสนิทมิตรสหาย และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมอย่างยิ่งในการทำวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล (หามนตรี)

๒๐ มกราคม ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารตาราง	ฌ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๕ สมมติฐานในการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ	๗
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	๑๙
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา	๒๘
๒.๔ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี	๓๒
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๔
๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ	๓๔
๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	๔๐
๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา	๕๐
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๙
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๙
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๐
๓.๓ เครื่องมือในการวิจัย	๖๑
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๕
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๖๗
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	๖๗
๔.๒ ประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา	๗๐
๔.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๗
๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙๒
บทที่ ๕ สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	๙๕
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๕
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๙๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๗
บรรณานุกรม	๑๐๙
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	๑๒๐
ภาคผนวก ข. ผลการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC)	๑๒๖
ภาคผนวก ค. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Try-out)	๑๓๒
ภาคผนวก ง. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Alpha)	๑๓๔
ภาคผนวก จ. หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๓๗
ภาคผนวก ฉ. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๕๙
ประวัติผู้วิจัย	๑๗๐

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓.๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน	๖๐
๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๘
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวม	๗๐
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร	๗๑
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน	๗๒
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	๗๓
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	๗๕
๔.๗ ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผลการเรียน	๗๖
๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ	๗๘
๔.๙ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ	๗๙
๔.๑๐ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุด้านหลักสูตร	๘๐
๔.๑๑ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ ด้านผู้สอน	๘๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๒๒ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร	๙๒
๔.๒๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน	๙๒
๔.๒๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน	๙๓
๔.๒๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	๙๓
๔.๒๖ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผลการเรียน	๙๔
๕.๑ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	๙๗

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

๕๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่อดีตมุ่งเน้นการศึกษาโดยใช้ภาษาบาลีเป็นหลัก จนเมื่อปี พ.ศ.๒๔๓๕ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส เมื่อคราวปกครองวัดบวรนิเวศวิหาร ได้กำหนดหลักสูตรการสอนพระภิกษุและสามเณรขึ้น เพื่อให้เรียนรู้หลักพระพุทธศาสนา ทั้งด้านหลักธรรม พุทธประวัติ และ พระวินัย ตลอดจนหัดแต่งเรียงความ แก่กระทัธรรม ถึงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๔๕๔ ได้ทรงปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เพื่อใช้สำหรับสอนพระนวกะ และได้โปรดให้จัดการสอบในส่วนกลางเป็นครั้งแรก ในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน โดยใช้วัดบวรนิเวศวิหาร วัดมหาธาตุ และวัดเบญจมบพิตร เป็นสถานที่สอบวิชาที่สอบมีอยู่ ๓ วิชา คือ ธรรมวิภาค แต่งเรียงความ แก่กระทัธรรม และแปลภาษามคธ เจเพาะท้องถิ่นทานในอรรถกถาธรรมบท จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๔๕๖ ได้ทรงปรับปรุงหลักสูตรใหม่อีกครั้งหนึ่ง เพิ่มคิทธิปฏิบัติเข้าในธรรมวิภาค และได้ขยายหลักสูตรขึ้นอีกเป็นระดับชั้นโทและชั้นเอก ดังมีหลักสูตรปรากฏในปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๗๒ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราวุธวัฒน สนมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ทรงเห็นว่า ควรขยายโอกาสให้ฆราวาสได้ศึกษาธรรมบ้าง จึงมอบหมายให้คณะสงฆ์จัดการการศึกษาหลักสูตรนักธรรมสำหรับฆราวาสขึ้นเรียกว่า “ธรรมศึกษา” เปิดขึ้นแรกเป็นหลักสูตรธรรมศึกษาชั้นตรี และต่อมาได้มีการขยายออกไปเป็นชั้นธรรมศึกษาชั้นโท และชั้นธรรมศึกษาชั้นเอก ในปี พ.ศ.๒๔๗๓ และ ๒๔๗๔ ตามลำดับ^๑

จากการจัดการศึกษานั้นทำให้เกิดผลดีในด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาหลายประการ เช่น ทำให้พระสงฆ์สามเณรมีความอดุสาหะในการศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น เพื่อมิให้ความรู้ด้อยกว่าประชาชนที่เข้ามาศึกษาธรรมวินัย และทำให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเผยแผ่ศาสนา^๒

^๑ รายงานสอบนักธรรมชั้นตรีในมณฑลอยุธยา, (แถลงการณ์คณะสงฆ์เล่ม ๑๘ พ.ศ.๒๔๗๓ หน้า ๔๔๙ – ๔๕๐), อ้างใน : พระราชวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ), บทความ “การศึกษาของคณะสงฆ์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๕ ถึง รัชกาลที่ ๗)”, ใน ๑๐๐ ปี มหามกุฏราชวิทยาลัย (๒๔๓๖ – ๒๕๓๖), มหามกุฏราชวิทยาลัย, พิมพ์เป็นที่ระลึกในวาระครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนา, (กรุงเทพมหานคร:มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๔๓๙.

^๒ ประกาศอนุญาตให้คฤหัสถ์เข้าสอบธรรม, (แถลงการณ์คณะสงฆ์เล่ม ๑๘ พ.ศ.๒๔๗๒ หน้า ๓๘๙ – ๓๙๐), อ้างใน : พระราชวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ), บทความ “การศึกษาของสงฆ์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์(รัชกาลที่ ๕ ถึงรัชกาลที่ ๗)”, หน้า ๔๓๙.

ปัจจุบันการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมนี้ พระพรหมมุนี (พรหมคุณฺตเถร) วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นแม่กองธรรมสนามหลวงเน้นการพัฒนาศาสนทายาทให้มีคุณภาพสามารถดำรงพระศาสนาไว้ได้เป็นอย่างดี ทั้งถือว่าเป็นกิจการของพระสงฆ์ส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน^๓

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๙ พระอาจารย์บุตร และพระมหาวงษ์ มองเห็นปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นแก่คนในชุมชนอุตสาหกรรม จึงได้ออกไปขอสอนธรรมตามโรงเรียนต่าง ๆ เช่น โรงเรียนวัดทรงธรรม โรงเรียนอานวยวิทย์ จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๕๑๔ พระครูสมุทรวาจารย์ เจ้าอาวาสวัดครุใน ได้ปรึกษากับนายสงว ปานสง่า ครูใหญ่โรงเรียนชุมชนวัดครุใน ในสมัยนั้นเพื่อที่จะทำการเปิดการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียน ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยเป็นผู้อุปถัมภ์อุปกรณ์ที่จำเป็นทุกอย่าง เช่น อุปกรณ์การสอน เครื่องถ่ายโรเนียว กระดาษถ่ายโรเนียวเป็นต้น จนเกษียณอายุราชการ ในปี พ.ศ.๒๕๒๔ สมัยพระครูสุวรรณสุนทร เป็นเจ้าอาวาส ได้ขยายโรงเรียนที่ทำการสอนอีกสองแห่ง คือโรงเรียนสายอนุสรณ์ และโรงเรียนราชประชาสมาสัยฯ ฝ่ายประถมศึกษา ในปี พ.ศ.๒๕๓๓ ตามลำดับ สาเหตุที่ทางโรงเรียนให้ความสนใจ เพราะเห็นคุณค่าของการนำหลักจริยธรรมเข้าสู่โรงเรียน หลังจากที่พระภิกษุเข้าไปสอนแล้วทำให้เด็กนักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ.๒๕๓๖ เมื่อพระครูใบฎีกาสารวย ปญฺญาวุโธ (พระครูสมุทรปญฺญาวุโธ) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ได้วางนโยบายเพื่อที่จะผลิตครูสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกบาลีและนักธรรม-ธรรมศึกษาให้เพียงพอโดยไม่ต้องไปขอความช่วยเหลือจากวัดอื่น ๆ ดังเช่นที่ผ่านมา จึงได้เปิดให้มีการสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกบาลีและนักธรรมอย่างจริงจังภายในวัดขึ้น และได้จัดหาทุนมาตั้งเป็นมูลนิธิ เพื่อใช้จ่ายในด้านของการศึกษา โดยได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาขึ้น ชื่อว่า “ทุนบุญนิธิปริยัติศึกษา” ถึงกระนั้นก็ตามที่ บุคลากรที่ผลิตออกมาก็ยังมิเพียงพอประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือ ตัวบุคลากรเองยังมีปัญหาในการนำหลักธรรมเข้าไปสู่สำนักเรียน เพราะเหตุที่ระยะเวลาเนื้อหาของวิชา และวุฒิภาวะนักเรียนไม่สัมพันธ์กันดังที่ พระราชรัตนโมลี กล่าวปรารภถึงหลักสูตรพระปริยัติธรรมไว้ว่าคิดว่า การเรียนนักธรรมชั้นตรีก็ไม่หนักหนาอะไร เมื่อท่องหลักได้แล้วทุกอย่างก็สบายเพียงแต่ข้าพเจ้าไม่สามารถจะอ่านวินัยมุขเล่มหนึ่ง ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งเป็นหนังสือเรียนวินัยนักธรรมชั้นตรี ซึ่งท่านผู้ทรงนิพนธ์บรรยายไว้ดีมาก มันควรจะใช้เป็นการศึกษาปริญาตรี ไม่ใช่กับผู้สำเร็จการศึกษามาเพียงชั้นประถมศึกษาเพียงเท่านั้น^๔

^๓ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง, เรื่องสอบธรรมสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ.๒๕๔๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๔), หน้า ๑๙๓ – ๑๙๕.

^๔ พระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาตี), ชีวิตลิขิตของกรรม (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมมิกจำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๒๗ – ๒๘.

จากการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ทราบถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยการจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพราะทุกวันนี้ได้แก่นักเรียนผู้ที่เรียนวิชาธรรมศึกษานั้นมักจะไม่ค่อยให้ความสำคัญเกี่ยวกับวิชาที่เรียนนี้มากนัก เพราะนักเรียนมีความคิดว่าเรียนไปแล้วไปประกาศนียบัตรของวิชาธรรมศึกษานั้น ก็ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้ จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญในวิชาธรรมศึกษามากนัก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มาศึกษาก็จะทำให้สามารถเข้าใจปัญหา และอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษานี้ และก็จะทำให้ได้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดตามมา ในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีประสิทธิภาพ

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยศึกษาด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

๑) ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา จำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา

๒) ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๕๔ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๔ รวมเป็นระยะเวลา ๙ เดือน

๑.๓.๕ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนจำนวน ๒๑ โรงเรียนในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีจำนวน ๔,๓๙๖ คน^๕

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๔.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

๑.๕ สมมติฐานในการวิจัย

๑.๕.๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๕.๒ นักเรียนมีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

^๕ สถิติ, โรงเรียนในอำเภอภาชี วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔.

๑.๕.๓ นักเรียนมีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๕.๔ นักเรียนมีระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๕.๕ นักเรียนมีจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ ประสิทธิภาพ หมายถึง ปัจจัยนำเข้าที่พิจารณาถึง ความพยายาม ความพร้อม ความสามารถ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับผลที่ได้

๑.๖.๒ การจัดการ คือ กระบวนการจัดกิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อันที่จะเชื่อมั่นได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๑.๖.๓ การจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๖.๔ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา หมายถึง โรงเรียนในอำเภอภาชีที่ ทำการศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม สำหรับนักเรียนมี ๓ ระดับ คือ ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท และธรรมศึกษาชั้นเอก

๑.๖.๕ การเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา หมายถึง ผู้เรียนที่เป็นฆราวาส ผู้ที่ไม่ใช่พระภิกษุและสามเณร เป็นผู้เรียน

๑.๖.๖ หลักสูตร หมายถึง การวางแผนเตรียมการเพื่อการจัดการเรียนการสอน การวางแผน เตรียมการนี้จะครอบคลุมถึงทุกสิ่งที่เป็นวิถีทางไปสู่ผลลัพธ์

๑.๖.๗ ผู้สอน หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการ เรียน สำหรับนักเรียน

๑.๖.๘ กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลาย ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

๑.๖.๙ ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน หมายถึง การเรียนรัฐช่วยสนับสนุนเป็นส่วนที่ สำคัญของการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

๑.๖.๑๐ การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินงานในระหว่างที่กำลัง ดำเนินการหรือ ภายหลังที่การดำเนินการสำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้ว

๑.๖.๑๑ หลักสูตรธรรมศึกษา หมายถึง เนื้อหาการศึกษาในหลักสูตรมี ๔ วิชา คือ วิชาพุทธประวัติ วิชาธรรมะ วิชาศาสนพิธี และวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๒ ทำให้ทราบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ ๒

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาหาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา

๒.๔ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

๒.๑.๑ ความหมายของประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำว่า "ประสิทธิภาพ" ได้มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะโดยมีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้พอที่จะยกมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

ประสิทธิภาพ ตามความหมายมีผู้ให้ความหมายไว้หลายแบบ ส่วนมากมักกล่าวถึงผลของการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน ถ้าผลของการปฏิบัติดี คือประสิทธิภาพในการทำงานสูง และถ้าผลของการปฏิบัติงานไม่ดี ถือว่าประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ ซึ่งความหมายของประสิทธิภาพ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ ดังนี้

กู๊ด เคเทอร์ วี. (Good Cater V.) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสามารถสำเร็จที่ทำให้เกิดความสำเร็จตามความปรารถนาโดยใช้เวลา และความพยายามเล็กน้อยก็สามารถให้ผลงานที่ได้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์^๑

^๑ Good Cater V., **Dictionary of Education**, (New York : McGraw-Hill Book Company, 1973), p. 193.

คาร์ทซ์ และ คาน (Kartz and Kahn) ซึ่งเป็นนักทฤษฎีที่ศึกษาองค์การในระบบเปิด (Open System) ได้เสนอแนวคิดโดยทำการศึกษาในเรื่องของปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ คือ ส่วนประกอบต่อประสิทธิผลขององค์กรนั้น ถ้าวัดจากปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ได้นั้น จะทำให้การวัดประสิทธิภาพคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ประสิทธิภาพขององค์กรหมายถึง การบรรลุเป้าหมายขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้น ๆ ปัจจัยต่าง ๆ คือ การฝึกอบรม ประสบการณ์ ความรู้สึกผูกพัน ซึ่งเป็นความสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์กรด้วย^๒

จอห์น ดี มิลเล็จ (John D. Millet) อ้างใน สมพงษ์ นิติพิทักษ์ชน^๓ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มวลมนุษย์ และได้รับผลกำไร จากการปฏิบัติตามนั้นด้วย ซึ่งอาจเขียนเป็นสูตร ดังนี้

$$E = (O - I) + S$$

E = Efficiency คือ ประสิทธิภาพของงาน

O = Output คือ ผลผลิตหรือผลงานที่รับมอบมา

I = Input คือ ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ไป

S = Satisfaction คือ ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา

ข้าเลื่อง พุฒพรหม ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพว่าหมายถึง ความสามารถของบุคลากร องค์กร เครื่องอำนวยความสะดวก การปฏิบัติงานกิจกรรม ซึ่งมุ่งผลผลิตผลลัพธ์โดยสัดส่วนกับความพยายามที่ลงทุนไปก่อนหน้านี้^๔

ชื่น สุขศิริ ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานออกเป็น ๒ ประเภท คือ ปัจจัยทางกาย และปัจจัยทางใจ^๕

๑. ปัจจัยทางกาย ประกอบด้วย

๑.๑ การฝึกฝน คนที่ทำงานโดยไม่พักผ่อน ย่อมเกิดทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย ความชำนาญลดน้อยลงไป ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก็จะต่ำลง ซึ่งการพักผ่อนก่อให้เกิดผลดีคือ

^๒ Kartz and Kahn, *The Social Psychology of Organization*, (New York : John Wiley & Sons, 1987), p.121.

^๓ จอห์น ดี มิลเล็จ (John D. Millet), อ้างใน สมพงษ์ นิติพิทักษ์ชน, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑), หน้า ๗.

^๔ ข้าเลื่อง พุฒพรหม, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑.

^๕ ชื่น สุขศิริ, *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๓๙), หน้า ๑๒๕-๑๓๓.

ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณ และคุณภาพ อุบัติเหตุในโรงงานลดลง สามารถกำจัดความเปื้อน หนายและสิ่งที่ไม่น่าสนใจออกไปได้ รวมถึงความตึงเครียดลดน้อยลง

๑.๒ ช่วงเวลาในการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานไม่ควรทำงานเกินกว่า ๘ ชั่วโมงต่อหนึ่งวัน หรือประมาณสัปดาห์ละ ๔๐ ชั่วโมง ถ้าหากทำงานมากกว่านี้ ประสิทธิภาพ สุขภาพอนามัย กำลัง และความสามารถจะลดน้อยลง

๑.๓ สุขภาพอนามัย ซึ่งถ้าสุขภาพร่างกายไม่ดีย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานอย่างแน่นอน

๑.๔ อากาศ สภาพอากาศในสถานที่ทำงาน ถ้ามีความเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ ในเรื่องช่องถ่ายเทอากาศ ความสะอาด อุณหภูมิ รวมถึงแสงสว่าง และท่อระบายน้ำย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

๒.ปัจจัยทางใจ ประกอบด้วย

๒.๑ แรงจูงใจ ซึ่งถ้าบุคคลใดขาดแรงจูงใจ ความสุขสบายทางกายดังกล่าวข้างต้น ก็ไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของงานได้ แรงจูงใจของคนงาน ได้แก่ การสนองความต้องการ หน้าที่การงานที่มั่นคง สุขภาพอนามัย โอกาส การส่งเสริมหรือการให้รางวัลต่าง ๆ

๒.๒ ความเบื่อหน่ายซึ่งเกิดมาจากใจ และทำให้ร่างกายและจิตใจสูญเสียพลังซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลขัดต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

๒.๓ การปฏิบัติงาน ในระหว่างที่ปฏิบัติงานต้องไม่มีอะไรมารบกวน ในกรณีนี้จำเป็นต้องป้องกันและกำจัดเสียงรบกวน อุปสรรค และสิ่งรบกวนใจต่าง ๆ ออกไปเพื่อจะได้ทำงานอย่างเต็มที่

๒.๔ การปรับอารมณ์ในการทำงาน อุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้นเพราะความไม่ใส่ใจ ไม่ตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง สาเหตุเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะปรับอารมณ์ไม่ดีมาตั้งแต่แรก การปรับอารมณ์ได้นั้น สภาพของงานต้องดีพอใจได้ และคนงานสามารถแก้ไขปัญหาล้วนตัวได้

๒.๕ ความแตกต่างทางความสนใจและบุคลิกลักษณะ ในกรณีอาชีพสอดคล้องกับความสนใจของผู้ปฏิบัติงาน ก็จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าไม่สอดคล้องประสิทธิภาพก็จะลดน้อยลงไป

ชุด กาญจนประกร ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบราชการไว้ คล้ายคลึงกับการบริหารงานธุรกิจ แต่เป็นการบริหารงานในระบบราชการ และบวกกับความพึงพอใจไว้ด้วย กล่าวคือ ประสิทธิภาพเป็นแนวความคิดหรือความมุ่งมาดปรารถนาในการบริหารงานในระบบประชาธิปไตย ในอันที่จะให้การบริหารราชการได้ผลคุ้มค่ากับการที่ได้

จ่ายเงินภาษีอากรในการบริหารงานของประเทศ และจะต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชน^๖

ดิณ ปรัชญพฤทธิ ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือ “ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์” ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การสนับสนุนให้มีวิธีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุด โดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด นั่นก็คือการลดค่าใช้จ่ายด้านวัตถุ และบุคลากรลง ในขณะที่พยายามเพิ่มความแม่นยำ ความเร็ว และความราบเรียบของการบริหารให้มากขึ้น^๗

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพในการทำงานในระบบราชการรวมถึงผลิตภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งประสิทธิภาพนี้สามารถวัดได้หลายมิติตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา ดังนี้

๑. ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต (Input) ซึ่งได้แก่การใช้ทรัพยากรประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยี และทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีการใช้อย่างคุ้มค่าและประหยัดทำให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุด

๒. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร (Process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้อง ได้มาตรฐาน รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม

๓. ประสิทธิภาพในมิติของผลิตผล และผลลัพธ์ (Outcome) ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพ เกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไรทันเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีกับการปฏิบัติงานและบริการ เป็นที่พึงพอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการ^๘

ธงชัย สันติวงษ์ ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานว่าเป็นการเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้จากการทำงานว่าดีขึ้นอย่างไรแค่ไหน ในขณะที่กำลังทำงานตามเป้าหมายขององค์การ ความมีประสิทธิภาพจึงหมายถึง การมีสมรรถนะสูง ความสามารถมีระบบการทำงาน สร้างสมทรัพยากรและความมั่งคั่ง เก็บไว้ภายในเพื่อขยายตัวต่อไปและเพื่อไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤติจากภายนอกได้ด้วย ด้วยเหตุนี้เอง ประสิทธิภาพขององค์การที่จะชี้ว่าองค์การมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด จึงอยู่ในเกณฑ์การวัดอีกตัวหนึ่ง คือ “การอยู่รอด” (Survival) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อองค์การต้องสามารถปรับตัวต่อสภาวะการณ์และสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถสร้างประสิทธิภาพโดยการวัดการอยู่รอดขององค์การ จึงเท่ากับเป็นการวัดความสำเร็จขององค์การในระยะยาว โดยมีเงื่อนไขแฝงเอาไว้ว่า

^๖ ชูบ กาญจนประกร หลักรัฐประศาสนศาสตร์, เอกสารประกอบการศึกษา ฉบับที่ ๕, รัฐประศาสนศาสตร์, (พระนคร : มงคลการพิมพ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๐๒), หน้า ๑๒๓.

^๗ ดิณ ปรัชญพฤทธิ, ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๑๓๐.

^๘ ทิพาวดี เมฆสวรรค์, การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์, (กรุงเทพมหานคร : คณะปฏิรูประบบราชการ, ๒๕๓๙), หน้า ๙.

องค์การจะต้องมีประสิทธิภาพการทำงานของระบบในการปฏิบัติงานภายในเสมอ และประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึงความสำเร็จในการดำเนินกิจการก้าวหน้าไป และสามารถบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้ได้โดยหลักการแล้วองค์การควรจะมีทั้งประสิทธิผลและประสิทธิภาพควบคู่กัน แต่ก็ปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้งว่าองค์การจำนวนมากที่สามารถทำได้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ องค์การบางแห่งอาจมีประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายได้ แต่กลับมีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง (ก็คือทำงานไม่มีประสิทธิภาพ) ซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีกระบวนการขั้นตอน และศึกษาสภาพปัญหาในการทำงาน (การให้บริการ) กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา (การให้บริการ) กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา (การให้บริการ) ดำเนินการใส่กิจกรรมแทรก ผลที่เกิดขึ้นเป็นผลงาน คือมีการพัฒนาคุณภาพการทำงาน (การให้บริการ) ในด้านบุคลากร ด้านระบบงาน ด้านอาคารสถานที่ และด้านเทคโนโลยี^๙

นพดล เฮงเจริญ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพว่าเป็นกลวิธีจัดการที่มีปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารหรือการจัดการจึงมีอยู่ ๓ ส่วน คือการบริหารตน คือ ตัวเราเอง การบริหารคน คือ คนที่เกี่ยวข้อง และการบริหารงานซึ่งเป็นจุดสำคัญดังนี้

การบริหารตน เป็นความเข้าใจในความสำเร็จของชีวิตที่มีความสุขจากการทำงานในความรับผิดชอบ จนสำเร็จมากกว่าตำแหน่งหน้าที่ฐานะทางเศรษฐกิจ โดยนักบริหารต้องมีคุณธรรมสำหรับผู้นำ เช่น พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ ทศพิธราชธรรม สัมปรีชธรรม เป็นแนวทางประพฤติและเป็นหลักในการปฏิบัติงาน มีความรอบรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ และต้องพัฒนาตนให้เกิดความรอบรู้ มีความคิดเชิงวิสัยทัศน์คิดเป็นระบบ แลคิดทั่วทุกด้านในการแก้ไขปรับปรุงพัฒนางาน ปรับตัวปรับความคิดให้ทันสิ่งแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงาน คำนึงถึงต้นทุนผลลัพธ์ และผลสำเร็จของงานมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง รู้จักเสียสละให้อภัยเปิดใจกว้างยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความอดทนและมองโลกในแง่ดี ปรับวิธีการทำงานอย่างเท่าทันเหตุการณ์ ทำงานเชิงรุก ทำงานล่วงหน้า และถ่วงหน่วงสร้างความเชื่อถือ และมีความเที่ยงตรง

การบริหารคน มีปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ๔ กลุ่ม คือ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ทำให้ได้รับความเชื่อถือ และปฏิบัติงานตามประสงค์ โดยต้องมีความจริงใจซื่อตรง และรู้จักการทำความเข้าใจคำสั่ง ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีความเที่ยงธรรมให้เวลาให้โอกาส ให้อภัย ให้คำแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหา มีความเข้าใจในความแตกต่างของคน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานด้วยความรู้สึกเอื้ออาทร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักประสานงานประสานใจด้วยความนุ่มนวล

^๙ ธงชัย สันติวงษ์, **ทฤษฎีการจูงใจ**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๒๙-๓๑.

อบอุ่น แน่วแน่และหนักแน่น การทำงานมีความยืดหยุ่นเกิดความรู้สึกประสานได้อย่างคล่องตัว ความสัมพันธ์กับประชาชนต้องทราบปัญหาความต้องการของประชาชน ให้ได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง โดยข้าราชการที่ดีต้องรู้จักสำนึกในการบริการของประชาชน ไม่ใช่บริการแต่พวกเดียวกัน

การบริการงาน นอกจากบริหารคนและบริการคน การบริการงานมีความสำคัญมาก องค์ประกอบของการบริการงานคือ POSDCORB เป็นหลักพื้นฐานของการบริหาร

P คือ Planning การวางแผน แผนวางแล้วต้องนำไปปฏิบัติ

O คือ Organizing การจัดองค์การ การจัดโครงสร้าง การจัดวางระบบงานต่าง ๆ

S คือ Staffing การจัดหาบุคลากร การสรรหาบุคลากรเข้ามาทำงาน การใช้คนให้ตรงกับงาน

D คือ Directing การบริหารจัดการ การกำกับดูแลทรัพยากร การบริหารโดยเฉพาะงบประมาณ

Co คือ Coordinating การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ รวมถึง Communication การติดต่อสื่อสาร

R คือ Reporting การรายงาน การตรวจสอบกลั่นกรอง

B คือ Budgeting เป็นกรอบในการบริหารงานแบบกว้าง ๆ ในปัจจุบันแนวคิดหรือเทคนิคการบริหารงานมีมากกว่าเดิม^{๑๐}

โบว์ดิทช์ และ บัวโน (Bowditch and Buono) ให้ความเห็นในการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์การที่จะจัดหาและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและกว้างขวาง ได้เสนอรูปแบบองค์ประกอบที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์การมี ๔ ด้านคือ โครงสร้างบุคลากร กระบวนการทำงาน เทคโนโลยีแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีแนวทางที่หลากหลาย ประกอบด้วยการทำความเข้าใจและกำหนดแนวคิดของการทำงานให้ชัดเจน การใช้สามัญสำนึกในการพิจารณา การให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง การรักษาระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม การปฏิบัติงานต้องเชื่อถือได้ มีความรวดเร็ว งานเสร็จเร็วและได้มาตรฐาน รวมถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานจะเน้นเรื่องความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงาน จึงต้องเน้นพัฒนาความสามารถของบุคคลเป็นหลัก ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสามารถของบุคคล ประกอบด้วย คุณลักษณะของบุคคลได้แก่ ความรู้ ทักษะประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานจะมีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ลักษณะบุคคลที่เหมาะสมกับงานนั้น ๆ ก็จะ

^{๑๐} นกตล เสงเจริญ, เทคนิคการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ข้าราชการ, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓-๒๔.

สามารถปฏิบัติงานได้ดีมีประสิทธิภาพ ความพยายามในการทำงานของบุคคล คือ ความตั้งใจในการทำงานอย่างเต็มที่ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับความยินดีที่จะทำงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของงาน การสนับสนุนจากองค์กร คือ ค่าตอบแทน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน การได้รับการนิเทศ การประเมินผลที่มีความยุติธรรม การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ ความพร้อมและความพยายามรวมไปถึงความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จโดยการประเมินผลการทำงาน ประสิทธิภาพในการทำงานนั้นไม่สามารถทำได้โดยตรง เนื่องจากหน่วยงานในการวัดสิ่งที่ลงทุนลงแรง เช่น ค่าตอบแทน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ความพยายามและแรงงานเป็นคนละหน่วยในการวัดผลลัพธ์ คือ การปฏิบัติงาน^{๑๑}

ปีเตอร์สัน และ โพลแมน (Peterson and Plowman) ได้กล่าวว่าประสิทธิภาพประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ๕ ประการ คือ

๑.คุณภาพของงาน (Quality) จะต้องมีคุณภาพสูง หรือผู้ผลิตหรือผู้ใช้ประโยชน์คุ้มค่า และมีความพึงพอใจ

๒.ปริมาณ (Quantity) ปริมาณของงานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามความคาดหวังของหน่วยงาน

๓.เวลา (Time) คือเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานจะต้องเหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณของงาน รวมทั้งจะต้องเป็นไปตามกำหนดและสภาวะการณ์ด้วย

๔.วิธีการ (Method) ในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องและเหมาะสม

๕.ค่าใช้จ่าย (Costs) ในการดำเนินงานทั้งหมดจะต้องเหมาะสมกับงานและวิธีการ คือ จะต้องลงทุนน้อย และได้ผลกำไรมากที่สุด^{๑๒}

ปีเตอร์สัน เอลเมอร์ และ กอฟฟ์ เวนเนอร์ โพลแมน (Elmore Peterson and Plowman E Grovenor) กล่าวว่าตัวแบบการพัฒนางานองค์กรมีฐานคติว่า คนจะมีประสิทธิภาพการทำงานสูงสุดถ้าได้รับผิดชอบควบคุมการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และได้รับการตอบสนองแรงจูงใจต่าง ๆ เพียงพอต่อการเกิดพันธสัญญาในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร^{๑๓}

^{๑๑} Jame L Bowditch and Anthony Buono, **F.A. Primer or Organization Behavior**, 2nd ed., (New York : John Wiley and Sons, 1990), pp. 508-510.

^{๑๒} ปีเตอร์สัน และ โพลแมน อ้างในพระมหาสมหมาย ตันพิน, “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารองค์กรสงฆ์ไทย”, *ภาคินพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต* (พัฒนาสังคม), (คณะพัฒนาศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๘.

^{๑๓} Elmore Peterson and Plowman, **E. Grovenor, Business Organization and management**, (Homewood Illinois : Richard D. Irwin, 1993), P. 45.

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ ๒๕๓๒ ให้ความหมาย ว่า “ความสามารถที่ทำให้เกิดงานเกิดผลสำเร็จ”^{๑๔}

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมาย คำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่า “ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการงาน”^{๑๕}

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) สรุปความหมาย คำว่า ประสิทธิภาพ ไว้ว่า “ภาวะแห่งความสำเร็จทั่วไป หรือภาวะที่ทำให้ผลสำเร็จ”^{๑๖}

มัญญ วงศ์นารี ให้ความหมาย คำว่า ประสิทธิภาพ หรือ Efficiency ไว้ว่า ผลการปฏิบัติงานอาจจะบรรลุเป้าหมายจริง^{๑๗}

รพี แก้วเจริญ และทิตยา สุวรรณะชฎ ได้ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพ แตกต่างจากนักวิชาการที่กล่าวมาแล้ว คือ ประสิทธิภาพหมายถึงความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงปัจจัยนำเข้าหรือความพึงพอใจ^{๑๘}

ไรอัน และสมิทซ์ (Ryan, T.A. and Smith, P.C) พูดถึงประสิทธิภาพของบุคคล (Human Efficiency) ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ในแง่บวกและสิ่งที่ทุ่มเทและลงทุนให้กับงาน ประสิทธิภาพในการทำงานนั้นอาจมองจากแง่มุมของการทำงานของแต่ละบุคคล โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ให้กับงาน เช่นความพยายาม กำลังงาน กับผลลัพธ์ที่ได้รับ จากงานนั้น^{๑๙}

วิรัช สงวนวงศ์วาน กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานจะเป็นเครื่องชี้ความเจริญก้าวหน้าหรือความล้มเหลวขององค์การ งานที่สำคัญของผู้บริหารองค์การก็คือ งานในหน้าที่ของการบริหาร ซึ่งจะเหมือนกันเป็นสากลไม่ว่าจะเป็นองค์การขนาดใหญ่ มีจุดประสงค์ใดจะเป็นเครื่องช่วยให้การบริหารหรือการจัดการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารที่ชาญฉลาด

^{๑๔} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.๒๕๓๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๓๒), หน้า ๓๒๔.

^{๑๕} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๒), หน้า ๖๖๗.

^{๑๖} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, ๒๕๔๖), หน้า ๑.

^{๑๗} มัญญ วงศ์นารี หลักธรรมกับการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๓๘), หน้า ๓๔.

^{๑๘} รพี แก้วเจริญ และทิตยา สุวรรณะชฎ การแบ่งเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจในระดับนักบริหารอาวุโส, (พระนคร : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐), หน้า ๒๓.

^{๑๙} T.A. Ryan and P.C. Smith, *Principle of Industrial Psychology*, (New York : The Mcmal Press Company, 1945), P.98.

จะต้องเลือกการบริหารที่เหมาะสมกับองค์การของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์การมากที่สุด^{๒๐}

วิวรรณ มุขติ กล่าวว่า การจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสังคม หรืองบประมาณมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของรัฐบาลในทางเศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้นรัฐบาลใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการบริหารงานราชการแผ่นดินตามที่ได้แถลงไว้ คือนโยบายและสิ่งต่าง ๆ ที่รัฐบาลตั้งใจที่จะทำเพื่อพัฒนาหรือเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ จะถูกกำหนดเป็นแผนและโครงการต่าง ๆ ในแผนการใช้จ่ายของรัฐบาล และสามารถชี้แจงแผนงานหรือโครงการเหล่านั้น ตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐบาลเพื่อที่จะพิจารณาว่าหน่วยงานต่าง ๆ สามารถทำงานบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยแค่ไหน และมีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างไร ส่งผลให้หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการในทางการเมืองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุมและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลตั้งแต่ในขั้นการอนุมัติงบประมาณ การแปรญัตติ และการตรวจสอบการใช้จ่ายของรัฐบาล^{๒๑}

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญญ์ ลักษณะานนท์ และสมชาย หิรัญกิตติ ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือศัพท์การบริหารว่า ประสิทธิภาพมีความหมายดังนี้^{๒๒}

๑.ความหมายในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการใช้พลังงาน เวลา วัสดุ หรือปัจจัยอื่น ๆ ต่ำที่สุด

๒.ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) และผลที่ออกมา (Output) เพื่อสร้างให้เกิดต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุด

สัญญา สัญญาวิรัตน์ กล่าวว่าคำว่าประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึงการวัดผลการทำงานขององค์กรนั้นว่าทำงานได้ปริมาณมากน้อยแค่ไหน คุณภาพงานดีมากน้อยแค่ไหน โดยรวมความมีประสิทธิภาพเราจะให้หมายถึงทำงานได้ปริมาณมาก องค์กรโดยรวมมีความสมัครสมานสามัคคี มีสันติภาพและความสุขรวม เป็นผลดีต่อส่วนรวมและผู้รับบริการ แต่ใช้เวลาแรงงานและงบประมาณน้อย^{๒๓}

^{๒๐} วิรัช สงวนวงศ์วาน การบริหารครบวงจร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมสพับลิชชิงจำกัด, ๒๕๓๓), หน้า ๖๕.

^{๒๑} วิวรรณ มุขติ, การบริหารการคลังสาธารณะและงบประมาณ, (อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๘), หน้า ๔๐๕.

^{๒๒} ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญญ์ ลักษณะานนท์ และสมชาย หิรัญกิตติ, ศัพท์การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๙๑-๙๒.

^{๒๓} สัญญา สัญญาวิรัตน์, ทฤษฎีองค์การประสิทธิภาพ, รวบรวมความสังคมิวิทยาและมานุษยวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๖.

สมพงษ์ เกษมสิน กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การดำเนินให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือการทำงานที่ต้องให้ได้รับประโยชน์สูงสุด และการที่จะพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพหรือไม่ ก็พิจารณาได้จากผลงาน^{๒๔}

สมยศ นาวิการ ได้กล่าวถึงแนวความคิดของ Peter ซึ่งเสนอปัจจัย ๗ ประการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในองค์กร คือ^{๒๕}

๑.กลยุทธ์ (Strategy) เกี่ยวกับการกำหนดภารกิจ การพิจารณาถึงจุดอ่อน จุดแข็งภายในองค์กร โอกาสและอุปสรรค

๒.โครงสร้าง (Structure) โครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม จะช่วยในการปฏิบัติงาน

๓.ระบบ (System) ระบบขององค์กรที่จะบรรลุเป้าหมาย

๔.แบบ (Styles) แบบของการบริหารของผู้บริหารเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

๕.บุคลากร (Staff) ผู้ร่วมองค์กร

๖.ความสามารถ (Skill)

๗.ค่านิยม (Shared values) ค่านิยมร่วมของคนในองค์กร

จากแนวความคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถในการทำงานได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างประหยัด มีความรวดเร็ว สูญเสียน้อยที่สุด และทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจ และมีปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมี ๒ กลุ่ม คือ

๑.ปัจจัยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เช่น ลักษณะขององค์กร ลักษณะงาน ระเบียบข้อบังคับในการทำงาน ผลตอบแทนจากการทำงาน ผู้ร่วมงาน

๒.ปัจจัยภายในหรือปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งนอกจากความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานแล้ว การที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งภายในและภายนอก

อับราฮัม ซาลีนิก และคณะ (Abraham Zaleanik and Other) กล่าวว่าไว้ว่าในการที่จะปฏิบัติงานได้ดีหรือไม่ได้ดีนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องตอบสนองความต้องการทั้งภายในและภายนอก (Internal and External Needs) ซึ่งหากได้รับการตอบสนองแล้วย่อมหมายถึงการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความต้องการภายนอกได้แก่

๑.รายได้หรือค่าตอบแทน

๒.ความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

๓.สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

๔.ตำแหน่งหน้าที่

^{๒๔} สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙), หน้า ๑๒.

^{๒๕} สมยศ นาวิการ, การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหาร: MBO, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๒๙), หน้า ๕.

๕.รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน

๖.ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม

๗.การทำงานต้องเชื่อถือได้ มีความฉับพลัน มีสมรรถภาพ และมีการลงทะเบียนเป็นหลักฐาน

๘.งานควรมีลักษณะแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานอย่างทั่วถึง

๙.งานสำเร็จทันเวลา

๑๐.ผลของงานได้มาตรฐาน

๑๑.การดำเนินงานสามารถยึดถือเป็นมาตรฐานได้

๑๒.กำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน

๑๓.ให้บำเหน็จรางวัลแก่งานที่ดี^{๒๖}

เฮิร์ตซ์เบิร์ก (Herzberg) ได้เสนอแนวคิดโดยการนำเอาการบริหารแบบวิทยาศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานมาศึกษาร่วมกัน เพื่อให้ได้ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างสบายใจ และมีประสิทธิภาพ ได้ศึกษาวิจัยถึงทัศนคติของบุคคลที่พอใจในการทำงาน และไม่พอใจในการทำงาน พบว่าบุคคลที่พอใจในการทำงานนั้นประกอบด้วยปัจจัยดังนี้

๑.การทำงานที่สามารถทำงานได้บรรลุผลสำเร็จ

๒.การที่ได้รับการยกย่องนับถือเมื่อทำงานเสร็จ

๓.ลักษณะเนื้องานที่น่าสนใจ

๔.การที่ได้รับผิดชอบมากขึ้น

๕.ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

๖.การที่ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงาน

ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของงานที่เป็นสิ่งทำให้เกิดความพึงพอใจประกอบด้วยปัจจัยดังนี้

๑.นโยบายการบริหารองค์กร

๒.การควบคุมบังคับบัญชา

๓.สภาพการทำงาน

๔.ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกระดับในหน่วยงาน

๕.ค่าตอบแทน

๖.สถานภาพ

๗.การกระทบกระเทือนต่อชีวิตส่วนตัว

^{๒๖} อับราฮัม ซาลีนิก และคณะ Abraham Zaleanik and Other, 1958, อ้างในวิศรุต มีแก้ว, “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานสอบสวน : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), (คณะพัฒนาสังคม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๓.

๘.ความปลอดภัย^{๒๗}

เบ็คเกอร์ และนูฮัสเซอร์ (Becker & Neuhauser) ได้เสนอแบบจำลองเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กร (Model of organization efficiency) โดยเขากล่าวว่าประสิทธิภาพขององค์กรนอกจากจะพิจารณาถึงทรัพยากร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ที่เป็นปัจจัยนำเข้าและผลผลิตขององค์กร คือการบรรลุเป้าหมายแล้ว องค์กรในฐานะที่เป็นองค์กรในระบบเปิด (Open system) ยังมีปัจจัยอื่นประกอบอีกดังนี้

๑.หากสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กรมีปัจจัยที่ซับซ้อนต่ำ (Low task environment complexity) หรือมีความแน่นอน (Certainty) การกำหนดระเบียบปฏิบัติในการทำงานขององค์กรอย่างละเอียดถี่ถ้วนแน่ชัด จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์กร แต่การกำหนดระเบียบปฏิบัติดังกล่าวจะมีผลในทางลบต่อความมีประสิทธิภาพ หากสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กรซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนสูง (Hightask-environment complexity) หรือมีความไม่แน่นอน (Uncertainty)

๒.การกำหนดระเบียบปฏิบัติให้ชัดเจน (Specification of procedure) เพื่อหาแนวทางเพิ่มผลการทำงานที่มองเห็นได้ (Visibility of consequences) มีผลทำให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๓.ผลการทำงานที่มองเห็นได้ สัมพันธ์กันในทางบวกกับประสิทธิภาพ

๔.หากพิจารณาควบคู่กันไปจะปรากฏว่าการกำหนดระเบียบปฏิบัติอย่างชัดเจน และผลการทำงานที่มองเห็นได้มีความสัมพันธ์มากขึ้นต่อประสิทธิภาพ มากกว่าตัวแปรแต่ละตัวตามลำพัง^{๒๘}

จอห์น ดี มิลเลจ (John D, Millett.) ได้ให้คำจำกัดความว่า ประสิทธิภาพในการทำงานคือ ผลปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มวลมนุษย์ และจะได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานนั้นด้วย^{๒๙}

สรุปว่า ประสิทธิภาพหมายถึงการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใด ๆ ก็ตามโดยมีสิ่งมุ่งหวังถึงผลสำเร็จและผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้นๆ ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง

^{๒๗} Hertzberg, **Motivation Moral and Money**, (New York : Psychology Co., 1968), p. 24.

^{๒๘} S.W., Becker & D., Neuhauser., **The Efficient Organization**, (New York : Elsevier Scientific Publishing Co., 1975), p. 155.

^{๒๙} John D, Millett., **Management in the Public Service** : the Guest For Effective Performance, (New York : McGrew-Hill, 1954), p. 23.

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำว่า "การจัดการศึกษา" ได้มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะโดยมีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้พอที่จะยกมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

กมล สดประเสริฐ ได้ยกตัวอย่างการบริหารการศึกษาในพลธิดาออกเป็น ๘ ประการ คือ

๑. กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
๒. กำหนดภาระหน้าที่ของโรงเรียน
๓. กำหนดงานหลักของการพัฒนาด้านต่าง ๆ
๔. กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐาน
๕. กำหนดแผนยุทธศาสตร์
๖. ลงมือทำตามแผนที่วางไว้
๗. ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อศึกษาปรับปรุงให้ได้ตามเป้าหมาย
๘. ทำรายงานเสนอให้สาธารณชน^{๓๐}

พระครูวินัยธร ประจักษ์ จุกกธมโม (จำปาทอง) ได้ศึกษาและให้ทัศนะไว้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong education) ของมนุษย์และเป็นกระบวนการในรูปของการจัดกระบวนการให้มีผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) อันประกอบด้วย การดำเนินการตลอดชีวิตของมนุษย์ การจัดที่มีการวางแผนทำให้ได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติ อันจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิตซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จนในที่สุดทำให้บุคคลได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของผู้เรียน ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้แหล่งการเรียนรู้ทุกประเภททั้งแบบในระบบ (Formal) นอกกระบวน (Non formal) และไม่เป็นทางการ หรือตามอัธยาศัย (Informal) อย่างแท้จริงและสมบูรณ์ของการศึกษา^{๓๑}

พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวสรุปถึงจุดหมายแห่งการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษามีหน้าที่พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ นั่นคือการศึกษาต้องสร้างสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based Society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ขึ้นมาให้จงได้ มนุษย์ที่พัฒนาแล้วจะเป็นฐานสำหรับการพัฒนาทุกส่วนของประเทศ ซึ่งรวมทั้งเศรษฐกิจฐานความรู้ และเศรษฐกิจแบบพหุมีพหุกิจ มนุษย์ที่พัฒนาแล้ว หมายถึง คนที่มีภาวนา ๔ ได้แก่ กายภาวนา สีลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา เทียบได้กับจุดสุดยอดของยูเนสโก

^{๓๐} กมล สดประเสริฐ, จิตสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๗), หน้า ๒๗-๒๘.

^{๓๑} พระครูวินัยธรประจักษ์ จุกกธมโม (จำปาทอง), “กระบวนการเรียนรู้แบบ “อริยสัจ ๔” ของพระพุทธศาสนาเป็นต้นแบบที่มุ่งผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยแท้จริง”, (สุรินทร์ : โรงพิมพ์ศิริรัตนออฟเซต, ๒๕๔๕), หน้า ๗๕ - ๗๖.

การจัดการศึกษาที่จะพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต้องยึดหลักอิทธิฐานธรรม ๔ ประการ คือ ปัญญา สัจจะ จาคะ และสันติ^{๓๒}

แรมเซเยอร์ และคณะ (Ramseyer and Others) ได้สรุปขอบข่ายของการบริหาร การจัดการศึกษาไว้เป็น ๘ ประเภท คือ

๑. พัฒนาการสอนและหลักการ
๒. งานธุรการ การเงิน และบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน
๓. เป็นผู้นำชุมชนที่ตั้งอยู่
๔. งานบุคลากร
๕. งานอาคารสถานที่
๖. จัดรรับส่งนักเรียน
๗. จัดระบบบริหารโรงเรียนให้ถูกต้อง
๘. ปกครองดูแลนักเรียน^{๓๓}

วิจิตร ศรีสอาน ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า มีขอบเขตกว้างขวางมาก จากการ วิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับภารกิจของการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางของสหรัฐอเมริกา ได้ทำให้เกิด แนวการจำแนกภารกิจของการจัดการศึกษาออกเป็น ๓ แนว กล่าวคือ

๑. จำแนกภารกิจตามลักษณะและขอบข่ายของงาน จำแนกตามความรับผิดชอบได้เป็น ๔ ภารกิจหลักคือ

- ๑.๑ ความสัมพันธ์กับชุมชน
- ๑.๒ ปรับปรุงส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา
- ๑.๓ การสรรหาและพัฒนาบุคลากร
- ๑.๔ การจัดหาและดูแลเรื่องการเงิน อาคารสถานที่ และอุปกรณ์

๒. จำแนกภารกิจตามบทบาทและพฤติกรรมการบริหาร แนวนี้นี้จำแนกตามบทบาท (Role) และพฤติกรรม (Behavior) ของผู้บริหารการศึกษาเป็นดั่งตัวแปรในการวิเคราะห์ โครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ พบว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร การศึกษามี ๙ ประการ ดังนี้

- ๒.๑ กำหนดเป้าหมาย
- ๒.๒ กำหนดนโยบาย
- ๒.๓ กำหนดบทบาท
- ๒.๔ ประสานงาน

^{๓๒} พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ทิศทางการศึกษาไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๔๕.

^{๓๓} แรมเซเยอร์ และคณะ (Ramseyer and Other) อ้างถึงใน กิตติมา ปรีดีดิกล, ๒๕๓๒, หน้า ๓๖.

๒.๕ ประเมินประสิทธิภาพ

๒.๖ ทำงานกับผู้นำชุมชนเพื่อการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษา

๒.๗ ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒.๘ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม

๒.๙ การติดต่อสื่อสาร

๓. จำแนกภารกิจตามเกณฑ์สมรรถภาพของผู้บริหาร จำแนกตามภารกิจที่รับผิดชอบ (Competency Pattern) ตามแนวนี้นี้มักจะสนใจงานของผู้บริหาร และการพัฒนาสมรรถภาพ เพื่อให้ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์พัฒนาการบริหาร การศึกษาประจำภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา ได้จำแนกภารกิจสำคัญด้านต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาออกเป็น ๘ ภารกิจต่อไปนี้

๓.๑ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน

๓.๒ กิจการนักเรียน

๓.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

๓.๔ บุคลากรของโรงเรียน

๓.๕ อาคารสถานที่

๓.๖ ยานพาหนะ

๓.๗ การจัดระบบงาน

๓.๘ งานธุรการและการเงิน^{๓๔}

สกล บุรารักษ์ กล่าวว่า การจัดการศึกษา คือ การพัฒนาบุคคลในด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม อย่างสมดุลและกลมกลืนอีก ทั้งเสริมสร้างคุณลักษณะและปลูกฝัง ค่านิยมที่ดีให้เป็นคนที่คิดเป็น ทำเป็น ทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักรักษาและเสริมสร้างสุขภาพ อนามัยของตนเองและชุมชน เข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็น สมาชิกที่ดีของสังคมสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้าน^{๓๕}

สุรวัช ศรีธวัช ให้ความหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การศึกษา หมายถึง การ จัดการธุรกิจทางการศึกษาที่จะต้องใช้จ่ายปัจจัยต่าง ๆ จำนวนมาก หากมีการจัดการที่ดีแล้วจะ ประหยัดกำลังคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และเวลาได้อีกมาก โรงเรียนจัดเป็นองค์กรในการจัด การศึกษา จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบที่ดีพอ^{๓๖}

^{๓๔} วิจิตร ศรีสอ้าน, *กระบวนการกลุ่มศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียน สโตร์, ๒๕๒๒), หน้า ๑๒.

^{๓๕} สกล บุรารักษ์, *การศึกษาขั้นพื้นฐาน*, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียน สโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓.

^{๓๖} สุรวัช ศรีธวัช, *การจัดการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร: นาน มีบลู๊ค, ๒๕๓๒),

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺญโญ) ได้กล่าวถึงการจัดการศาสนศึกษา ดังกล่าวว่า คณะสงฆ์ยังมิได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้โดยชัดเจนแต่โดยหลักสูตรและเนื้อหาวิชาแล้ว คงอนุมานได้ว่า มีวัตถุประสงค์ ๙ ประการ คือ

๑. เพื่อพระสงฆ์รักษาตนและหมู่คณะ
๒. เพื่อใช้อบรมสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์
๓. เพื่อใช้พัฒนาชาติบ้านเมืองด้วยคุณธรรมของพระศาสนา
๔. เพื่อใช้ในกิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนา
๕. เพื่อรักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา
๖. เพื่อสร้างศาสนทายาทสืบอายุพระพุทธศาสนา
๗. เพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา
๘. เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม
๙. เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติอันเป็นส่วนรวม^{๓๗}

พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวสรุปถึงจุดหมายแห่งการจัดการศึกษา ไว้ว่า การจัดการศึกษามีหน้าที่พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ นั่นคือการศึกษาต้องสร้าง สังคมฐานความรู้(Knowledge-based Society)หรือสังคมแห่งการเรียนรู้(Learning Society)ขึ้นมาให้จงได้ มนุษย์ที่พัฒนาแล้วจะเป็นฐานสำหรับการพัฒนาทุกส่วนของประเทศ ซึ่งรวมทั้ง เศรษฐกิจฐานความรู้ และเศรษฐกิจแบบพหุมีพอกิน มนุษย์ที่พัฒนาแล้ว หมายถึง คนที่มีภาวนา ๔ ได้แก่ กายภาวนา สิลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา เทียบได้กับจุดสมดุลของยูเนสโก การจัดการศึกษาที่จะพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต้องยึดหลักอริยฐานธรรม ๔ ประการ คือ ปัญญา สัจจะ จาคะ และสันติ^{๓๘}

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวว่า แนวคิดการศึกษาและวิธีการ ด้านการศึกษา เป็นกิจการของคณะสงฆ์ประการหนึ่งที่สำคัญมาก (พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ. ปยุตฺโต)) ได้กล่าวไว้ว่า “...ถ้าเราไม่สามารถสร้างเครื่องมือและพัฒนานั้นอย่างดีเหลือเกินมี ประสิทธิภาพ แต่คนใช้คนใช้เครื่องมือไม่เป็นบัณฑิต อาจนำไปใช้ในทางโทษได้ โบราณถือว่า ยืนดาบให้โจร ฉะนั้นการสร้างคนให้เป็นบัณฑิตจึงเป็นเรื่องสำคัญ”^{๓๙}

^{๓๗} พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺญโญ), เอกสารประกอบคำ บรรยาย เรื่องการคณะสงฆ์ และการพระศาสนา,(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๔๑.

^{๓๘} พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ทิศทางการศึกษาไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๔๕.

^{๓๙} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), แนวคิดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ รวบรวม บทความทางวิชาการพระพุทธศาสนาและปรัชญา, (พิมพ์ที่ : หจก.สามลดา พิมพ์ ๒๕๔๙), หน้า ๑๑๗ – ๑๑๘.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวว่า การสอนมี ๒ แบบ คือ ธรรมาธิษฐาน และบุคลาธิษฐาน ถ้าสอนธรรมล้วน ๆ เช่น นิพพานคือดับไม่เหลือ สงบอย่างนี้ อย่างนี้ เป็นธรรมาธิษฐาน สอนแบบอภิธรรม แต่ถ้าสอนแบบมีตัวอย่างประกอบ มีกิจกรรมมีสื่อต่าง ๆ เรียกว่า บุคลาธิษฐาน เป็นการสอนแบบพระสูตรต้นปิฎก แบบที่พระพุทธเจ้าสอนธรรมะกำมือเดียวไปไม่เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งในการสอน เป็นสื่อให้เข้าถึงธรรมะ เมื่อสอนบุคลาธิษฐานท่านจะได้เปรียบคือรูปธรรม มีตัวอย่าง มีนิทานประกอบ นี่ก็เป็นสื่อ เรื่องกระต่ายกับเต่า สอนให้รู้คติธรรมว่าประมาทไม่ได้ ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย กระต่ายจึงแพ้เต่า เพราะฉะนั้น นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่าก็เป็นสื่อสอนธรรม อย่างสอนธรรมล้วน ๆ ให้มีตัวอย่างประกอบด้วย^{๔๐}

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ให้ทัศนะไว้ว่า การศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาและความสำคัญของพระพุทธศาสนา ก็คือการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “พระรัตนตรัย” ซึ่งประกอบด้วยพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธ ก็คือ พุทธประวัติว่าด้วยชีวประวัติของพระพุทธเจ้า ชาตก ว่าด้วยเรื่องพระชาติในอดีตของพระพุทธเจ้า และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาซึ่งว่าด้วยเหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติ

คำสอนของพระพุทธเจ้าเรียกว่า พระธรรม ซึ่งรวบรวมไว้เป็นพระไตรปิฎก มีศัพท์เฉพาะที่ต้องทำความเข้าใจเรียกว่า ศัพท์ทางพระพุทธศาสนา พระไตรปิฎกบรรจุหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมบางข้อได้รับการเรียบเรียงเป็นพุทธศาสนสุภาษิต เพื่อเป็นคติสอนใจหนึ่งในวิธีนำหลักธรรมมาปฏิบัติก็คือ การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

พระสงฆ์ คือ ผู้น้อมนำพระธรรมมาปฏิบัติจนได้ชื่อว่าเป็นพุทธสาวก พุทธสาวิกา และชาวพุทธตัวอย่าง ผู้เคร่งครัดในหน้าที่ชาวพุทธ และแม่นยำในศาสนพิธี มรรยาทชาวพุทธและการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ^{๔๑}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวว่า ผู้ทำหน้าที่สั่งสอนให้การศึกษาแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะครู อาจารย์ พึงประกอบด้วยคุณสมบัติและประพฤติตามหลักปฏิบัติ ดังนี้

ก.เป็นกัลยาณมิตร คือ ประกอบด้วยองค์คุณของกัลยาณมิตร หรือ กัลยาณมิตรธรรม ๗ ประการ ดังนี้

๑.ปิโย น่ารัก

๒.ครุ น่าเคารพ

^{๔๐} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), การเผยแผ่เชิงรุก, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๖๕.

^{๔๑} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), กรอบความคิดในการจัดทำสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ในหลักสูตรใหม่, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓.

- ๓.ภาวนีโย นำเจริญใจ
- ๔.วตฺตา รู้จักพูดให้ได้ผล
- ๕.วจนฺทโม อดทนต่อถ้อยคำ
- ๖.คมฺภีรญฺจ กถํ กตฺตา แดลงเรื่องล้าลึกได้
- ๗.โน จญฺฐาเน นโยชเย ไม่ชักนำในอฐาน
- ๘.ตั้งใจประสิทธิ์ความรู้ โดยตั้งตนอยู่ในธรรมของผู้แสดงธรรม ที่เรียกว่า ธรรมเทศก

ธรรม ๕ ประการ คือ

- ๑.อนุบุพพิกถา สอนให้มีขั้นตอนถูกลำดับ
- ๒.ปริยายทสฺสาวี จับจุดสำคัญมาขยายให้เข้าใจเหตุผล
- ๓.อนุทยตา ตั้งจิตเมตตาสอนด้วยความปรารถนาดี
- ๔.อนามิสันตร ไม่มีจิตเพ่งเล็งมุ่งเห็นแก่อาภิส
- ๕.อนุปหัจจํ วางจิตตรงไม่กระทบตนและผู้อื่น
- ๖.มีลีลาครูครบทั้งสี่ครูที่สามารถมีลีลาของนักสอน ดังนี้
- ๑.สันทสฺสนา ชี้ให้ชัด
- ๒.สมาทปนา ชวนให้ปฏิบัติ
- ๓.สมุตเตชนา ไล่ให้กลัว
- ๔.สัมปหังสนา ปลุกให้รำเริง
- ๕.มีหลักตรวจสอบสาม เมื่อพูดอย่างรวบรัดที่สุด ครูอาจตรวจสอบตนเองด้วยลักษณะ

การสอนของพระบรมครู ๓ ประการ คือ

- ๑.สอนด้วยความรู้จริง รู้จริงทำได้จริง จึงสอนเขา
- ๒.สอนอย่างมีเหตุผล ให้เขาพิจารณาเข้าใจแจ่มแจ้งด้วยปัญญาของเขาเอง
- ๓.สอนให้ได้ผลจริง สำเร็จความมุ่งหมายของเรื่องที่สอนนั้นๆ
- ๔.ทำหน้าที่ครูต่อศิษย์ คือ ปฏิบัติต่อศิษย์ โดยอนุเคราะห์ตามหลักกรรมเสมอ เป็น

ทิศเบื้องขวา ดังนี้

๑. แนะนำฝึกอบรมให้เป็นคนดี
 - ๒.สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
 - ๓.สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง
 ๔. ส่งเสริมยกย่องความดีงามความสามารถให้ปรากฏ
 - ๕.สร้างเครื่องคุ้มภัยในสารทิศ คือ สอนฝึกศิษย์ให้วิชาเลียงชีพได้จริงและรู้จักดำรง
- ตนด้วยดี ที่จะประกันให้ดำเนินชีวิตดีงามโดยสวัสดิ์มีความสุขความเจริญ^{๔๒}

^{๔๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), ธรรมานุญชีวิต, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๘), หน้า ๙๒.

ศ. สุนน อมรวิวัฒน์ ได้กล่าวถึง การประยุกต์การสอนตามวิธีการของพระพุทธเจ้าว่า มีขั้นตอนการสอนดังนี้ คือ

๑. ช้่นนำ การสร้างเจตคติที่ดีต่อครู วิธีการเรียน และบทเรียน
๒. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม
๓. เหมาะกับระดับของชั้นเรียน
๔. เหมาะกับวัยและภูมิหลังของผู้เรียน
๕. เหมาะสมกับวิธีการเรียนการสอน
๖. เหมาะสมกับบทเรียนที่สอน^{๔๓}

ศ.เสนห์ จามริก อ้างใน พระมหาสุภาวัฒน์ หนูพริก ได้ให้ความหมายของพุทธศาสนากับการศึกษาว่า “การศึกษา ก็คือ การเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนภูมิธรรม และสมรรถนะในการดำรงชีวิตของคนในสังคมระดับชาติ”^{๔๔}

สนิท ศรีดำแดง ได้กล่าวถึง เทคนิคการใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน ว่า การสอนศัพท์ในทางศาสนา คือ “การเทศน์” คำว่า “เทศน์” หรือการสอนมีหลายคำ ที่ควรสนใจ ๑.การฝึก (Train) การให้บุคคล หรือสัตว์ สามารถทำอะไรสิ่งหนึ่ง ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ ตามเป้าหมาย ในศาสนาพุทธใช้แบบสำหรับฝึกเรียกว่า ลิกขาบท ๒.การเสนอ (Teach) การให้ความรู้ (Knowledge) การปลูกฝังความชำนาญ (ทักษะ:Skill) การอบรม (ภาวนา) ๓.การแนะนำ (Instruct) คือการให้ความรู้โดยวิธีการที่เป็นกระบวนการ มีทั้งการฝึก การสอน และการอบรม ๔.การให้การศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาศักยภาพ และ พลังความสามารถของมนุษย์โดยอาศัยการดึงความสามารถของมนุษย์ออกมาให้มากที่สุด ๕.การแนะแนว(Guidance)การช่วยเหลือให้ผู้เรียนเดินไปสู่จุดหมายปลายทาง หรือให้การพัฒนาการไปตามเป้าหมายอย่างถูกต้อง^{๔๕}

เสฐียรพงษ์ วรรณปก ราชบัณฑิต ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีสอนไว้ในพุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎกว่าสมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้าเป็นแบบอย่างของผู้มีเทคนิควิธีสอนหลากหลาย ขอยกหัวข้อมาสาธยายตามลำดับดังต่อไปนี้ ๑.ทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรม หรือทำของยากให้ง่าย ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้คือ ก.ใช้อุปมาอุปไมย ข.ยกนิทานประกอบ ค.ใช้อุปกรณ์หรือสื่อการสอน

^{๔๓} ศ. สุนน อมรวิวัฒน์, การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์, ๒๕๓๐), หน้า ๙๗.

^{๔๔} ศ.เสนห์ จามริก ใน “ทัศนะและความคาดหวังของผู้บริหารทางโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระนิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศึกษาเฉพาะกรณี: ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในเขตกรุงเทพมหานคร” (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๘, หน้า ๒๑.

^{๔๕} สนิท ศรีดำแดง, พระพุทธศาสนากับการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๒๒๕.

๒.ทำตนเป็นตัวอย่าง ในแง่ของการสอนอาจแบ่งออกเป็น ๒ อย่างคือ ก.ทำให้ดูหรือสาธิตให้ดู ข.ปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง ๓.ใช้ถ้อยคำเหมาะสม ๔.เลือกสอนเป็นรายบุคคล ๕.รู้จักจังหวะและโอกาส ๖.ยืดหยุ่นในการใช้เทคนิควิธี ๗.การเสริมแรง^{๔๖}

อองรี ฟาโยล เป็นบุคคลแรกที่วิเคราะห์ ถึงองค์ประกอบมูลฐานของการจัดการ ปัจจุบันเรียกว่า กระบวนการบริหารจัดการมี ๕ ประการ (POCCC) ดังนี้

๑.การวางแผน (Planning) คือ การศึกษาข้อมูลในปัจจุบัน และคาดการณ์ในอนาคต แล้ววางแผนเป้าหมายแนวทางปฏิบัติไว้

๒.การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างของหน่วยงานหรือองค์การ ออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน การจัดสรรคนเข้าทำงานในตำแหน่งงานต่าง ๆ

๓.การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) คือ การสั่งให้คนทำงานตามที่มอบหมายให้ทำ บังคับบัญชาให้พนักงานทำงานตามภารกิจของหน่วยงาน

๔.การประสานงาน (Coordination) คือ การดูแลควบคุมและอำนวยความสะดวกให้ผู้ทำงานสามารถได้โดยสะดวกเต็มความสามารถ

๕.การควบคุม (Controlling) คือ การควบคุมให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางเอาไว้ ตรวจสอบให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

อองรี ฟาโยล มีความคิดเห็นว่า หลักในการบริหารหรือการจัดการนั้น ควรมีความยืดหยุ่นและสามารถประยุกต์ใช้ได้กับนักบริหารทุกระดับในองค์การ เรียกว่าหลักการจัดการสากล ๑๔ ข้อ (Fayol's 14 principle of management) ดังนี้

๑.หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of work) โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) ของแต่ละคน

๒.หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and responsibility) โดยสอดคล้องกับระดับความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานนั้น ๆ

๓.หลักระเบียบวินัย (Discipline) พนักงานทุกคนต้องยอมรับและเชื่อฟังในกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับที่องค์กรกำหนดขึ้น

๔.หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command) ในการทำงานผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนจะต้องรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น

๕.หลักทิศทางการทำงานอย่างเดียวกัน (Unity of direction) ในการทำงานทุกกลุ่มหรือทุกหน่วยงานในองค์การ ควรดำเนินการภายใต้แผนงานและทิศทางในการทำงานที่ชัดเจนอย่างเดียวกัน

^{๔๖} เสฐียรพงษ์ วรรณปก, พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก, (บริษัท เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๖๑.

๖.หลักผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นรองผลประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of individual interests the general interest) ในการทำงานผลประโยชน์ขององค์การต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัวโดยคำนึงถึงความสำเร็จขององค์การเป็นสำคัญ

๗.หลักการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานที่เป็นธรรม (Remuneration) พนักงานต้องได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพค่าครองชีพ และความพอใจสูงสุดของทั้งฝ่ายคนงานและฝ่ายนายจ้าง

๘.หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หมายถึง การให้มีศูนย์รวมการตัดสินใจและการควบคุมอยู่ที่ส่วนกลาง และให้มีการกระจายอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมสอดคล้องและพอเหมาะกับองค์การนั้น ๆ

๙.หลักการสายการบังคับบัญชา (Scalar chain) ควรกำหนดลำดับสายของการบังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานในองค์การให้ชัดเจน ลดหลั่นกันไปตามลำดับ จากระดับสูงสุดลงมาถึงระดับต่ำสุดขององค์การ ไม่คลุมเครือหรือกำกวมกัน

๑๐.หลักของการมีระเบียบ (Order) ทุกสิ่งทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาจากคุณสมบัติที่เหมาะสม

๑๑.หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ผู้บริหารควรยึดหลักการจัดการบนพื้นฐานของความยุติธรรม ความมีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยทั่วถึงทั้งองค์การปราศจากการลำเอียง

๑๒.หลักความมั่นคง (Stability Of tenure of personnel) ฝ่ายบริหารควรสร้างความรู้สึกในเรื่องความมั่นคงในหน้าที่การงาน และรักษาพนักงานที่มีคุณภาพไว้กับองค์การ เพื่อลดอัตราการออกจากงานให้น้อยลง

๑๓.หลักความคิดริเริ่ม (Initiative) เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขององค์การ

๑๔.หลักความสามัคคี (Esprit de corps) ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพนักงานด้วยการทำงานเป็นทีม และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อให้เกิดเอกภาพทั้งองค์การ^{๔๗}

สรุปว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับบุคคล และสังคมถ้าเราถือว่าคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นการเรียนรู้ก็คือการเรียนรู้ของคนในสังคมนั้นเองการเรียนรู้ทำได้หลายวิธี มีได้หลายรูปแบบการเรียนรู้คือการสร้างสรรค์ที่จริงใจ ความก้าวหน้า เพื่อความก้าวหน้าและการเรียนรู้คือการสร้างองค์ความรู้ดังนั้นการเรียนรู้ที่เน้น

^{๔๗} Henry Fayol, **General and industrial management**, (London : Pittman & Sons, 1964), pp.39-40.

และให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์มากมายหมายความว่า การเรียนรู้ที่เราสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากทุกสิ่งทุกอย่างจึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ขึ้น

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำว่า "โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา" ได้มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะโดยมีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้พอที่จะยกมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

กรมการศาสนา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯให้มีการปรับปรุงการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ เข้าสู่ระบบโรงเรียนเป็นครั้งแรกและในระยะต่อมาได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสงฆ์อีกหลายฉบับยังผลให้การศึกษาของสงฆ์มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ชัดเจนเป็นระบบมากยิ่งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ การศึกษาพระปริยัติธรรมจำแนกเป็นสี่ประเภท คือ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษา (ระดับมัธยมศึกษา-อุดมศึกษา) การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม (ระดับประถมศึกษา) การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (ระดับมัธยมศึกษา) และการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ (ระดับอุดมศึกษา)^{๔๘}

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม สำนักเรียนวัดและคณะจังหวัดเป็นผู้จัดสอนในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการศึกษาสงฆ์ โดยมีแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นผู้รับผิดชอบกำหนดหลักสูตรและจัดการสอบโดยใช้ข้อสอบกลางเรียกว่า "การสอบสนามหลวง" ในทุกระดับ ส่วนการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสำนักเรียนวัดและท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยคณะกรรมการการศึกษาสงฆ์มิได้เข้าไปควบคุมดูแล และไม่มีการเปรียบเทียบว่าด้วยการบริหารสำนักเรียนการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับความพร้อมของสำนักเรียนด้านบุคลากรทุนทรัพย์ และผู้เรียนเป็นสำคัญบางปีไม่ได้จัดเพราะขาดความพร้อมวัดที่เปิดเป็นสำนักเรียนแล้วมีกฎระเบียบเกี่ยวกับการศึกษาพระปริยัติธรรมไม่เหมือนกันต่างดำเนินงานตามความเหมาะสมสภาพการจัดการศึกษาภายในสำนักเรียนโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับเจ้าสำนักเรียนครูสอนมิได้กำหนดว่าต้องมีวุฒิครูแต่มีความรู้ในเนื้อหาและมีศรัทธาที่จะสอนก็สามารถเป็นครูสอนได้^{๔๙}

การสอบธรรมศึกษาทุกชั้น จะกำหนดให้มีขึ้นช่วงวันแรม ๒-๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุกปีถ้าตรงกับวันเสาร์-วันอาทิตย์ จะขยับเป็นวันจันทร์-วันศุกร์ เพียงวันเดียวในภาคเช้าจะสอบ

^{๔๘} การศึกษาผลงานวิจัย ของกรมการศาสนาปีงบประมาณ ๒๕๓๕-๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

^{๔๙} กรมการศาสนา. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕.

วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรมก่อน ส่วนเวลาบ่ายจะสอบวิชาธรรมวิจารณ์ วิชาพุทธานุกุศล ประวัติและวิชาการมณฑล สถานที่สอบสำนักแม่กองธรรมจะแจ้งให้นักเรียนหรือวัดที่ผู้เข้าสอบสังกัดอยู่ทราบซึ่งทางสำนักเรียนหรือวัดจะแจ้งให้ผู้เข้าสอบทราบอีกต่อหนึ่งก่อนวันสอบ^{๕๐}

พระราชวรดิฐ (อดุลย์ อมโร) กล่าวว่างบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ได้จากงบประมาณการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ อยู่ในความดูแลของกรมศาสนาในส่วนงานพัฒนาการศาสนศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งใน ๖ แผนงานตามภาระหน้าที่ของกรมศาสนา ได้แก่ แผนงานบริหารการศาสนา แผนงานทำนุบำรุงและส่งเสริมการศาสนา แผนงานพัฒนาการศาสนศึกษา แผนงานเผยแพร่งานศาสนาและส่งเสริมจริยธรรม แผนงานวิจัยการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแก่สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมของกรมการศาสนา ดำเนินการดังนี้^{๕๑}

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงสิริวัฒน์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ทรงเห็นว่าการศึกษานักธรรมมิได้เป็นประโยชน์แก่พระภิกษุสามเณรเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนทั่วไปอีกด้วยโดยเฉพาะข้าราชการครู จึงทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมสำหรับฆราวาสขึ้นเรียกว่า ธรรมศึกษา ครบทั้ง ๓ ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก โดยใช้หลักสูตรเดียวกับนักธรรมเว้นแต่วิชาวินัยที่กำหนดให้เรียนวิชาเบญจศีลเบญจธรรม และอุโบสถศีลแทน เปิดสอบครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ มีพุทธศาสนิกชนชายหญิงเข้าสอบเป็นจำนวนมาก นับเป็นการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น^{๕๒}

หลักสูตรธรรมศึกษาชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตรใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑ ชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

๑. ทานวรรค

^{๕๐} ดิวเข้มเตรียมสอบ ธรรมศึกษาชั้นเอกรวมทุกวิชา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสียงเชียง, ๒๕๕๐), หน้า ๔.

^{๕๑} พระราชวรดิฐ (อดุลย์ อมโร) “กระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมแผนกธรรมศึกษา เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๔” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๕๓), หน้า ๑๘.

^{๕๒} ดิวเข้มเตรียมสอบ ธรรมศึกษาชั้นเอกรวมทุกวิชา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสียงเชียง, ๒๕๕๐), หน้า ๓.

๒. ปาปวรรค

๓. ปุญญวรรค

๔. สติวรรค

๕. สีลวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ สุภาษิต บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้นต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและคิหิปฏิบัติ

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑-๒-๓ ปฐมสมโพธิพระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปสุสเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๑ ขององค์การศึกษา

๔. วิชาวิหัย

หลักสูตร ใช้หนังสือเบญจศีลเบญจธรรมของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวรเถร)

หลักสูตรธรรมศึกษาธรรมศึกษาชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิตเล่ม ๒ ในชั้นนี้กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

๑. อัตตวรรค

๒. กัมมวรรค

๓. ชันติวรรค

๔. ปุญญวรรค

๕. เสวนาวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้นต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาคปริเฉทที่ ๒

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธานุพุทธประวัติ อันกล่าวเฉพาะประวัติพระสาวก สังคีติกถา ปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปสุสเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนประวัติของพระสาวก จำนวน ๔๐ รูป

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสืออุโบสถศีลของพระราชรัตนมุนี (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ ป.ธ.๙) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นโทต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว

หลักสูตรธรรมศึกษาธรรมศึกษาชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก่กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๓ ในชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

๑. อัปมาทวรรค
๒. จิตตวรรค
๓. ธรรมวรรค
๔. วิริยวรรค
๕. สามัคคีวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาคปริเฉทที่ ๓

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตรใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑-๒- ๓ ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทว) พุทธานุพุทธประวัติ อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกถาพระนิพนธ์ของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือหลักสูตรกรรมบทของพระราชรัตนมุนี (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ ป.ธ.๙) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นเอกต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว^{๕๓}

สรุปว่า การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในสมัยปัจจุบันนี้เรื่องการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ งบประมาณ และสถานที่ ดังนั้นจึงจะทำให้การจัดการในด้านของการศึกษานั้นให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้

๒.๔ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี

จำนวนโรงเรียนที่ทำการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีข้อมูลดังนี้คือ

๑.โรงเรียนชุมชนโคกม่วง (“ผอัญศรีฐารูปถัมภ์”) มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๗๔ คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๘๐ คน นักเรียนหญิง ๙๔ คน

๒.โรงเรียนวัดเจริญธรรม (“ผอัญศรีฐารูปถัมภ์”) มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๓๓๗ คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๑๗๐ คน นักเรียนหญิง ๑๖๗ คน

๓.โรงเรียนภาชี (“สุนทรวินยานุกูล”) มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑,๕๕๔ คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๗๔๘ คน นักเรียนหญิง ๘๐๖ คน

๔.โรงเรียนวัดพระแก้ว (“โสภณประสิทธิ์วิทยาการ”) มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๓๙๔ คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๒๐๗ คน นักเรียนหญิง ๑๘๗ คน

๕.โรงเรียนวัดภาชี (“สุนทรอุปถัมภ์”) มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๒๔๓ คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๑๓๘ คน นักเรียนหญิง ๑๐๕ คน

๖.โรงเรียนวัดผดุงธรรม มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๓๓ คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๖๖ คน นักเรียนหญิง ๖๗ คน

^{๕๓} ข้อมูลจาก “แม่กองธรรมสนามหลวง”, วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร.

๗.โรงเรียนชุมชนวัดระโสม มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๒๑๖ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๑๐๙ คน นักเรียนหญิง ๑๐๗ คน

๘.โรงเรียนวัดมาบโพธิ์ มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๑๑ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๕๕ คน นักเรียนหญิง ๕๖ คน

๙.โรงเรียนวัดหนองนาง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๓๕ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๖๓ คน นักเรียนหญิง ๗๒ คน

๑๐.โรงเรียนวัดโคกกรวด ("ไทรราษฎร์บำรุง") มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๘๗ คน
แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๕๒ คน นักเรียนหญิง ๓๕ คน

๑๑.โรงเรียนวัดหนองบัว มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๗๓ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๓๗ คน นักเรียนหญิง ๓๖ คน

๑๒.โรงเรียนวัดดอนกลาง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๕๖ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๒๗ คน นักเรียนหญิง ๒๙ คน

๑๓.โรงเรียนบ้านดอนข่อย ("คงสมโษราษฎร์บำรุง") มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด
๒๑๖ คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๑๑๙ คน นักเรียนหญิง ๙๗ คน

๑๔.โรงเรียนตะโกดอนหญ้านาง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๓๙ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๗๐ คน นักเรียนหญิง ๖๙ คน

๑๕.โรงเรียนวัดอุทการาม มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๕๖ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๒๘ คน นักเรียนหญิง ๒๘ คน

๑๖.โรงเรียนวัดหนองเป่า มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๗๕ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๙๒ คน นักเรียนหญิง ๘๓ คน

๑๗.โรงเรียนวัดหัวคู้ มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๖๗ คน แบ่งเป็น นักเรียน
ชาย ๓๓ คน นักเรียนหญิง ๓๔ คน

๑๘.โรงเรียนวัดนาอู่ มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๒๑ คน แบ่งเป็น นักเรียน
ชาย ๖๖ คน นักเรียนหญิง ๕๕ คน

๑๙.โรงเรียนวัดวิลสุนทร มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๕๖ คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย
๓๐ คน นักเรียนหญิง ๒๖ คน

๒๐.โรงเรียนวัดโคกสังข์ ("ประชานุกุล") มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๒๕ คน
แบ่งเป็น นักเรียนชาย ๙ คน นักเรียนหญิง ๑๖ คน

๒๑.โรงเรียนวัดหนองเครือบุญ มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๒๘ คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย ๑๔ คน นักเรียนหญิง ๑๔ คน

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ แล้วพบว่า ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

กัญญ์พัชราภรณ์ กลิ่นนันทนวล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก ตามหลักอิทธิบาท ๔” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ตามทัศนะของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านวิริยะ จิตตะ และวิมังสา อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ ต่างกัน มีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิมังสา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๔๔}

ธนาภรณ์ ลีสุริยาภรณ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกรณีศึกษาพนักงานบริษัท เอส.แอล.พาราวัต จำกัด” ผลการวิจัย พบว่า ปฏิบัติงานในฝ่ายผลิต พนักงานมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านค่าใช้จ่ายและวิธีการในการปฏิบัติงาน ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านเวลาที่ใช้ทำงาน และด้านปริมาณ นอกจากนี้ พนักงานที่มีเพศ อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน การปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงาน แตกต่างกันจะมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านคุณภาพงาน ปริมาณงาน ด้านเวลาที่ใช้ทำงาน และด้านค่าใช้จ่ายตลอดจนวิธีในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับด้านคุณภาพในทิศทางบวก ได้แก่ ในด้านลักษณะงาน ด้านความก้าวหน้าในงาน การปฏิบัติงานของพนักงานไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงานของพนักงาน แต่ในความรับผิดชอบต่องานนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบ กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานของพนักงานไม่มีความสัมพันธ์กับ

^{๔๔} กัญญ์พัชราภรณ์ กลิ่นนันทนวล, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก ตามหลักอิทธิบาท ๔”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเวลาที่ใช้ในการทำงานของพนักงาน แต่ในด้านโอกาสก้าวหน้าในงานนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านเวลาที่ใช้ในการทำงาน การปฏิบัติงานของพนักงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่ายและวิธีการปฏิบัติงานของพนักงาน ได้แก่ ในด้านค่าตอบแทน และด้านความรับผิดชอบ และการปฏิบัติงานของพนักงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมของพนักงาน ได้แก่ ด้านโอกาสก้าวหน้าในงาน ด้านลักษณะงาน และด้านความรับผิดชอบ^{๕๔}

บุญหนา จิมาหง และ ฤดี แสงเดือนฉาย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙” ผลการวิจัย พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ มีประสิทธิภาพในระดับดี เมื่อเทียบประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมตัวแปรอิสระ พบว่าพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแผนกธรรมต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแผนกบาลีต่างกัน มีประสิทธิภาพการสอนศีลธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ สำหรับความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากมีพระสอนศีลธรรมอยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ ๕๓.๓ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนศีลธรรม พบว่า ระยะเวลาสอน ระดับความพึงพอใจต่อพฤติกรรมนักเรียน จำนวนชั่วโมงสอน จำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนในเชิงบวก^{๕๕}

พระกฤษฎา อุดมธมโม (ทองจูด) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนในจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูสอนพระสอนศีลธรรม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก องค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญ ที่ ๐.๐๕ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสามารถพยากรณ์

^{๕๔} ธนาภรณ์ ลีสุริยาภรณ์, “การประเมินปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกรณีศึกษาพนักงานบริษัท เอส.แอล.พาราวัต จำกัด”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗), บทคัดย่อ.

^{๕๕} บุญหนา จิมาหง และ ฤดี แสงเดือนฉาย, “รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙”, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๑), หน้า ๗๙ - ๘๒.

ประสิทธิภาพการสอนได้ร้อยละ ๖๒.๗๐ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่สามารถพยากรณ์ได้ คือ การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ และความสำเร็จของงาน โดยได้ผลการพยากรณ์^{๕๗}

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ (พรสุทธิชัยพงศ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทักษะต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทักษะต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษา อบรมและสั่งสอนเท่ากับ ๓.๙๕ ด้านการบำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติเท่ากับ ๓.๗๘ ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลเท่ากับ ๓.๖๑ และด้านการบริหารและการปกครองเท่ากับ ๓.๕๖ ตามลำดับ ส่วนการเปรียบเทียบทักษะของพระภิกษุและสามเณรต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทักษะต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสไม่แตกต่างกันตามสถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมและวุฒิการศึกษาสามัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางในการบริหารงานของเจ้าอาวาส พบว่า ปัญหาและแนวทางในการบริหารงานของเจ้าอาวาส ได้แก่ ๑)ด้านการบำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติวัด ในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ ปัญหาเรื่องความสะอาดภายในวัด หรือบริเวณรอบนอกของวัด และ บางวัดมีโบราณสถานโบราณวัตถุที่มีสภาพทรุดโทรม ๒)ด้านการบริหารและการปกครอง ระยะเวลาในการประชุมแต่ละครั้งห่างกันนานเกินไป และ บางวัดมีการรวมศูนย์กลางการปกครองไปที่เจ้าอาวาสเพียงผู้เดียว ทำให้ในบางครั้งการดูแลอาจไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ๓)ด้านการศึกษา อบรมและสั่งสอน ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการอบรมพระภิกษุ และสามเณร มีไม่เพียงพอ และไม่มีการอบรมครูพระ ทำให้เกิดการขาดแคลนครูพระที่จะทำหน้าที่ในการสอนหนังสือทั้งในแผนกบาลีและแผนกธรรม ๔)ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล การติดต่อบางครั้งไม่สะดวก การจัดกิจนิมนต์ไม่ทั่วถึง พิธีกร หรือมัคคนายกบางวัด ยังทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์ และไม่ถูกต้องตามรูปแบบประเพณี และสถานที่ จอดรถภายในวัดคับแคบจนเกินไปทำให้ญาติโยมที่มาติดต่อหรือมาทำบุญที่วัดเกิดความไม่สะดวก^{๕๘}

^{๕๗} พระภุชญา อคฺคธมฺโม (ทองจุต), “การศึกษามงคลประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช”, **ปริญาญครุศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตศึกษา:มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

^{๕๘} พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ (พรสุทธิชัยพงศ์), “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

พระครูพิศาลถิรธรรม (สมพร ปญญาวิชโร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของวัด ในอันที่จะพัฒนาให้เป็นระบบสามารถส่งเสริมภิกษุสงฆ์สามเณร ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี การบริหารวัดในปัจจุบันได้เปลี่ยนรูปแบบ ระบบ วิธีการ การสร้างระบบให้เหมาะสมกับผู้อยู่อาศัยในวัดนั้นๆ และสังคมโดยรอบ เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามความหมายที่ว่า การปกครอง การดูแลรักษา หมู่คณะ และการดำเนินงานหรือการจัดการกิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะ หรือองค์กรต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นๆ ด้วยดี มีประสิทธิภาพ ส่วนประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และด้านการสาธารณูปการ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการศาสนศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณสงเคราะห์ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง^{๕๙}

พระครูสังฆรักษ์ภักษะภูฏิกถน สุเมโธ (ศรีอัญญา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง และด้านการสาธารณูปการมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง^{๖๐}

พระคำไข คมภิรานนุโท (ธงสวัสดิ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางการจัดหลักสูตรเป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ แต่บุคลากรยังขาดทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามแผนการสอน การวัดผลเน้นประเมินผล

^{๕๙} พระครูพิศาลถิรธรรม (สมพร ปญญาวิชโร), “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการคณะสงฆ์:กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

^{๖๐} พระครูสังฆรักษ์ภักษะภูฏิกถน สุเมโธ (ศรีอัญญา), “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

ตามสภาพความเป็นจริงวิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อใช้ในปีต่อไปอย่างไรก็ตามยังขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง วิทยาลัยสงฆ์วัดองค์ดีควรจัดให้มีการศึกษาดูงานฝึกอบรมด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในการพัฒนาครูอาจารย์ และบุคลากรอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดเป็นนโยบาย และแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม จัดหาสื่อ และเทคโนโลยี การเรียนการสอน และฝึกอบรมการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพหนึ่งควรจัดหาเอกสาร ตำรา อุปกรณ์ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนให้เพียงพอ^{๖๑}

พระธวัชชัย จารุธมโม (ศรีสุข) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์:กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์:กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พระภิกษุสามเณร และประชาชนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณร และประชาชนต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ พบว่า สถานภาพ อายุ พรรษา ตำแหน่ง การศึกษานักธรรม และการศึกษาสายสามัญ เพศ สถานภาพ อาชีพ ตลอดจนถึงทักษะและประสบการณ์ชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ของพระภิกษุสามเณร ประชาชน แตกต่างกันไป มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๖๒}

ไพบลูลย์ ตั้งใจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักอิทธิบาท ๔:กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักอิทธิบาท ๔:กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พนักงานบริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามในการปฏิบัติงาน) และการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ฝายที่สังกัด และประสบการณ์

^{๖๑} พระคำไซ คมภิรานนุโท (ธงส์วัสต์), “ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

^{๖๒} พระธวัชชัย จารุธมโม (ศรีสุข), “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์:กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

ทำงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๖๓}

เรื่องชัย ปริบาล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัย พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ ประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ อายุมากกว่า^{๖๔}

วนิดา ภูภักดี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ด้าน คือ ด้านความไว้วางใจและด้านการสื่อสารแบบเปิด อยู่ในระดับปานกลาง ๔ ด้าน คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน และด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเป้าหมายตามลำดับ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการยอมรับนับถือ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน^{๖๕}

วิมล สุดเขต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม และทุกรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่การพัฒนากระบวนสนับสนุน เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สามอันดับสุดท้าย ซึ่งถือว่าเป็นจุดด้อยที่ตรงกันทุกตัวชี้วัด ได้แก่การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพและเครือข่ายวิชาการ กำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และ

^{๖๓} ไพบุลย์ ตั้งใจ, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท:กรณีศึกษาบริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

^{๖๔} เรื่องชัย ปริบาล, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิจัยและประเมินผลการสอน, (บัณฑิตศึกษา:มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๖), บทคัดย่อ.

^{๖๕} วนิดา ภูภักดี, “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

การจัดหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการทั้งภายในและระหว่างสาระการเรียนรู้หรือเป็นการบูรณาการเฉพาะเรื่อง^{๖๖}

อรรถวุฒิ ตัญญาวิทย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย” ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการกองการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานระดับปานกลาง เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา อายุราชการไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้แก่ ความก้าวหน้าในการทำงานความมั่นคงในการทำงาน และการได้รับความยุติธรรมในหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน^{๖๗}

จากงานวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ คือ ผลของการปฏิบัติงานที่ผู้ทำงานแล้วนำมาประเมินผลงาน ได้แก่เรื่องการจัดการ เรื่องความพอใจ ฯลฯ ในผลของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัยที่ได้สำรวจ ทำการวัดผลและประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสำหรับผู้ปฏิบัติงานต่อไป

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา แล้วพบว่า ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

โกมินทร์ อ่อนเพชร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินผลการบริหารจัดการในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดตามแนวทางพระพุทธศาสนา:ศึกษาเฉพาะกรณีวัดสะพานพระโขงกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการทั่วไปในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด มี ๓ รูปแบบ คือ ๑) การบำบัดทางด้านร่างกาย ประกอบด้วย เกสซ์บำบัดและวิธีการอื่นๆ เช่น การฝังเข็ม การกระตุ้นด้วยเครื่องกระตุ้นไฟฟ้ากำลังต่ำ และการหักดิบเป็นต้น ๒) การบำบัดทางด้านจิตใจ ประกอบด้วย วิธีการจิตบำบัด วิธีการศาสนาบำบัด วิธีการอาชีวบำบัด และวิธีการชุมชนบำบัด และ ๓) การผสมผสานการบำบัดรักษาทางด้านร่างกาย และทางด้านจิตใจ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการในการบำบัดผู้ติดยาเสพติด

^{๖๖} วิมล สุตเขต, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, (บัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

^{๖๗} อรรถวุฒิ ตัญญาวิทย์, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย”, ภาควิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕), หน้า ๔๗.

ตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยใช้วิธีบาท ๔ จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้คุมและผู้เข้ารับการบำบัด พบว่า ผู้คุมให้หลัก จิตตะ เป็นอันดับแรกในการบริหารบำบัดผู้เข้ารับการบำบัด รองลงมาใช้หลักฉันทะ วิริยะ จิตตะ และสุดท้ายใช้หลักวิมังสา ส่วนผู้เข้ารับการบำบัด พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดใช้หลักจิตตะเป็นอันดับแรกในการเข้ารับการบำบัด รองลงมาใช้หลักฉันทะและวิริยะ และสุดท้ายใช้หลักวิมังสา ปัญหาสำคัญของผู้คุมคือ บทบาทการนำหลักพระพุทธศาสนามาช่วยในด้านการบำบัดรักษาทำได้ไม่เต็มที่ เพราะขาดบุคลากรที่มีความพร้อมและผู้เข้ารับการบำบัดบางรายยังไม่สามารถรับได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เลี้ยงต้องทำหน้าที่หลายหน้าที่ในเวลาเดียวกัน และมีการตัดสินใจในปัญหาต่างๆ ทำได้ยาก จึงทำให้การติดตามดูแลหลังการเข้ารับการบำบัดแล้ว และการนำหลักกรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ควบคู่กันกับการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดยังมีน้อยเกินไป^{๖๔}

ฐิติพร สะสม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาระบบการบริหารและการจัดการวัดในพระพุทธศาสนา กรณีศึกษา: วัดพระธาตุแช่แห้ง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน” ผลการวิจัย พบว่า วัดพระธาตุแช่แห้ง ได้มีการจัดระบบการบริหารและการจัดการวัด โดยได้เน้น การบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการ การบริหารงานการเงิน บัญชี การบริหารศาสนสมบัติ และการบริหารกิจกรรมของวัด ซึ่งการบริหารงานดังที่กล่าวมานี้มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน โปร่งใสมีการจัดรูปแบบของคณะกรรมการการบริหารในส่วนงานต่าง ๆ การจัดระบบการบริหารงานของวัดพระธาตุแช่แห้ง จะเน้นในเรื่องของความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพโดยจะเห็นได้จากการแบ่งงานออกเป็นแต่ละฝ่าย มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงจึงทำให้ง่ายต่อการติดต่อประสานงานและจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายงานมีความตั้งใจและปฏิบัติตามระบบต่าง ๆ ที่ทางวัดได้กำหนดได้อย่างดีเยี่ยม^{๖๕}

ดวงทิพย์ ตันทศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนันทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ๑) สภาพและปัญหาของการจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๓.๘๙ โดยด้านการจัดกิจกรรมเสริม และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านสถานที่และงบประมาณตามลำดับ

^{๖๔} โกมินทร์ อ่อนเพชร, “การประเมินผลการบริหารจัดการในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดตามแนวทางพระพุทธศาสนา: ศึกษาเฉพาะกรณีวัดสะพานพระโขนง กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

^{๖๕} ฐิติพร สะสม, “ศึกษาระบบการบริหารและการจัดการวัดในพระพุทธศาสนา กรณีศึกษา: วัดพระธาตุแช่แห้ง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

๒) ผลการศึกษาความต้องการของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองใน การจัดกระบวนการ เรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ชั้น ประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาล นนทบุรี พบว่าควรมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้น มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และเหมาะสมกับเด็กนักเรียนและจัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการด้านสติปัญญาให้เด็กนักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ ได้มีการทำวัตรสวดมนต์อาทิตย์ละครั้งในวันสุดสัปดาห์และสามารถทำให้ครูและนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมที่ดีในจิตใจสำนึกของทุกคน^{๗๐}

ทวี ศันสนีย์พันธ์ และ เดชา พวงงาม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของสงฆ์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๑” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของสงฆ์ปัญหา และอุปสรรคตลอดจนความต้องการ ในการจัดการ ศึกษาของสงฆ์ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหาร ผู้จัดการ และครูสอนมีความเห็นดังนี้ ด้านสภาพการจัดการศึกษาซึ่งครอบคลุมกระบวนการ ๖ ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ในภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ โดยด้านที่เห็นว่าได้ดำเนินการมากกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านบุคลากร ด้านปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่เห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากกว่าด้านอื่นๆ คือด้านบุคลากร ส่วนด้านความต้องการในการจัดการศึกษา โรงเรียนมีความต้องการบุคลากรปฏิบัติงานประจำ และได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการโดยสรุป การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการจัดการศึกษาโดยเฉพาะเนื่องจากโรงเรียนไม่อยู่ภายใต้ พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ.๒๕๒๕และไม่ใช่วิทยาลัยรัฐบาลโดยตรง แต่เป็นโรงเรียนที่สังกัดกรมการศาสนา^{๗๑}

พรทิพา ภูมิพินานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาและการพัฒนาคน” ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ให้มีความสำคัญแก่การศึกษาประวัติ วิธีปฏิบัติ และหลักคำ สั่งสอนทางพระพุทธศาสนา เพื่อยึดมั่นในศีลธรรม การทำแต่ความดี และสามารถนำหลักธรรมไปเป็นหลักประพฤติปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม ทั้งนี้เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการศึกษา ซึ่ง

^{๗๐} ดวงทิพย์ ตันตศรี, “การจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

^{๗๑} ทวี ศันสนีย์พันธ์ และ เดชา พวงงาม, “การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสงฆ์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๑” ใน เอกสารวิชาการ การวิจัยทางด้านการศาสนา, (กรุงเทพมหานคร การศาสนา, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

กระบวนการและวิธีการเรียนรู้ในทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่พระพุทธศาสนิกชนทุกคนจะต้องเข้าสู่กระบวนการของการศึกษาหรือเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจหลักธรรม แล้วจึงน้อมไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์และความสุขแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ได้เจริญรุ่งเรือง^{๗๒}

พระครูธรรมศาสนโมสิต (ภิญโญ อนุโล) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัย พบว่า ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา โดยส่วนรวมและจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอน การทำแผนการสอน การศึกษาหลักสูตร การวัดผลประเมินผล และการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีรายข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ผู้สอนไม่ได้จบวิชาพระพุทธศาสนาโดยตรง คู่มือที่ใช้ในการประกอบการทำแผนการสอนมีน้อย โรงเรียนได้รับเอกสารการสอนซ้ำ เช่น แผนการสอน คู่มือครู มีการไปสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการไปเยี่ยมที่บ้านน้อย และจุดประสงค์การเรียนรู้ยังไม่คำนึงถึงความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ แหล่งการเรียนรู้^{๗๓}

พระครูใบฎีกาสุนันท์ สุวิชาโน (สอนเล็ก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาตามแนววิถีพุทธ:กรณีศึกษาโรงเรียนวัดชมนิมิตร อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นผู้ปกครอง มีอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท และระดับชั้นที่บุตรหลานเรียนคือระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนวัดชมนิมิตร คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านพัสดุ ด้านอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านจริยธรรมคุณธรรม พบว่า

^{๗๒} พรทิพา กุญมพินานนท์, “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาและการพัฒนาคน”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕.

^{๗๓} พระครูธรรมศาสนโมสิต (ภิญโญ อนุโล), “ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาตามแนววิถีพุทธของโรงเรียนวัด
ชนนิมิตร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน^{๗๔}

พระครูไพโรจน์สารคุณ (สุเทพ คุณนุกโร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทักษะการบริหาร
จัดการวัดของเจ้าอาวาส ในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัย พบว่า เจ้าอาวาส
ในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มีทักษะการบริหารจัดการวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าอาวาสในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี มี
ทักษะการบริหารจัดการวัด อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้าน
ความคิดรวบยอด ทักษะด้านการสอน ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความคิด ตามลำดับ
ส่วนการเปรียบเทียบทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัด
ปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระสงฆ์มีทัศนคติแตกต่างกันตามพรรษาอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มีอายุ และระดับ
การศึกษานักธรรมต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แนวทางในการ
พัฒนาทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ในด้าน
เทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด ด้านความคิด และด้านการสอน พบว่า การ
พัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของเจ้าอาวาสจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในการส่งเสริมหรือจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการ การ
แลกเปลี่ยนทางความคิด ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนในด้านงบประมาณบุคลากร เทคโนโลยี
ที่ทันสมัย เพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าอาวาสสามารถเข้าถึงวิทยาการสมัยใหม่ข้อมูลข่าวสาร และ
เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาวัดมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น อันจะ
ส่งผลให้เกิดความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาสืบต่อไปในอนาคต^{๗๕}

พระมหาดวงเด่น จิตญาโณ (ตุนิน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎี
เกี่ยวกับการบริหารจัดการความขัดแย้งทางชนชั้นของคาร์ล มาร์กซ” ผลการวิจัย พบว่า สังคม
บุพกาลนั้นเป็นสังคมที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ทำการผลิตหาเลี้ยงชีพเท่าที่จำเป็น เป็นระบบแบบ
ญาติพี่น้องที่พึ่งพาอาศัยกัน จนกระทั่งเมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น มีกระบวนการผลิตที่มากขึ้นจึง
มีการสะสมผลผลิตและแบ่งกลุ่มแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ เริ่มก่อเกิดเป็นกลุ่มชนชั้นแบ่งฝ่ายกัน

^{๗๔} พระครูใบฎีกาสุนันท์ สุวิชาโน (สอนเล็ก), “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษา
ตามแนววิถีพุทธ:กรณีศึกษาโรงเรียนวัดชนนิมิตร อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

^{๗๕} พระครูไพโรจน์สารคุณ (สุเทพ คุณนุกโร), “ทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ใน
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ,
(บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

ชัดเจน เกิดกลุ่มชนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ อาชีพ รายได้ ทรัพย์สิน เกียรติยศชื่อเสียงหรืออำนาจสูงกว่าหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น ๆ สภาพชนชั้นจะมีความไม่เท่าเทียมกัน มีการกีดกันทั้งในเรื่องสิทธิ์และโอกาส มีการต่อสู้ขัดแย้งกันทั้งในแง่ของความคิด ทรัพย์สิน ผลประโยชน์ อำนาจ ศักดิ์ศรีสิทธิและเสรีภาพ มีความรังเกียจสถานภาพ ถูกเหยียดหยามกันและกัน ความขัดแย้งเป็นภาวะเข้ากันไม่ได้หรือแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ขาดแคลน ทำให้เกิดความหวาดกลัว ระแวงสงสัยไม่ไว้วางใจกัน^{๗๖}

พระมหابرจ จันทคุตโต (แผ่นทอง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนตามหลักไตรสิกขา:กรณีศึกษา ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนของศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดสวนดอก ในด้านบริบท มีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารชัดเจน และมีรายงานการประเมินโครงการเป็นประจำทุกปี ด้านปัจจัยนำเข้า มีอาคารสถานที่เพียงพอ มีบุคลากรที่ทำงานเสียสละ มีหลักสูตร กฎระเบียบ มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน และงบประมาณ ด้านกระบวนการ มีโครงสร้างการบริหารที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย การวัดผล ประเมินผล กิจกรรมสนับสนุนที่หลากหลาย และด้านผลผลิต มีการพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา การนำไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน และมีผลกระทบต่อบ้าน วัด โรงเรียน ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดสวนดอกขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ ชุมชนและผู้ปกครองยังเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ยังไม่มีแนวทางชัดเจนในการประเมินและวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและประสิทธิภาพของการดำเนินงานและผลผลิต ทำให้ผู้บริหารขาดข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อพัฒนางาน และยังไม่มีการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการพัฒนางานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงยังขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนการบริหารงานในระยะยาว^{๗๗}

พระมหาวรพงษ์ วรเมธี (บุญปัน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ๑)ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนประสบปัญหาในด้านขาดแหล่งวิทยาการที่จะศึกษาค้นคว้า และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนเนื่องจากครูผู้สอนไม่เคย

^{๗๖} พระมหาดวงเด่น วิฑูยาโณ (ตุนิน), “ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการความขัดแย้งทางชนชั้นของคาร์ล มาร์กซ์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาปรัชญา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

^{๗๗} พระมหابرจ จันทคุตโต (แผ่นทอง), “คุณภาพการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนตามหลักไตรสิกขา:กรณีศึกษาศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการสอนวิชาจริยศึกษา นักเรียนขาดทักษะในการตั้งคำถามและทักษะในการศึกษา ๒) ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ครูผู้สอนประสบปัญหาเรื่องสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย เช่น สไลด์ วิดีทัศน์ สื่อที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นรูปภาพ ซึ่งนักเรียนต้องการให้ครูใช้สื่อหลาย ๆ ประเภทประกอบการสอน นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องการให้มีการอบรมความรู้ในการทำสื่อการสอน ต้องการสื่อที่ทันสมัยและสะดวกในการใช้ ๓) ด้านสถานที่และงบประมาณ ประสบปัญหามากที่สุด คือ ขาดห้องเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนโดยเฉพาะ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนปกติ ครูผู้สอนและนักเรียนต้องการห้องเรียนวิชาจริยศึกษาโดยเฉพาะเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน ๔) ด้านการวัดและประเมินผล ครูประสบปัญหาในเรื่องขาดความรู้และทักษะในการสร้างเครื่องมือ ขาดความรู้และความเข้าใจในวิธีวัดและประเมินผล ซึ่งปกติจะใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ต้องการให้มีการทดสอบก่อนเรียนและมีการประเมินผลที่เป็นการปฏิบัติ ๕) ด้านการจัดกิจกรรมเสริม ประสบปัญหาในเรื่องไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเสริมอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาและพระพุทธศาสนา อาทิเช่น การเข้าค่ายจริยธรรม การแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ การเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา ครูผู้สอนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเสริมเป็นระยะ ๆ หลาย ๆ รูปแบบให้สอดคล้องกับเนื้อหา รวมทั้งมีงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมให้มากขึ้น^{๗๘}

พระสุริยา ส่วโร (ดวงปัญญา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสงฆ์แขวงสะหวันนะเขต” ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าทุกด้านได้แก่ ด้านบริหารการจัดการศึกษา ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านบุคลากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านการจัดหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านได้แก่ การวางแผน การพัฒนาการจัดการศึกษาให้ก้าวหน้า เนื้อหาวิชาเน้นการนำความรู้มาหล่อหลอมจิตใจให้เป็นคนดี ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้เข้าใจเป็นอย่างดี การวางแผนพัฒนาการวัดผล ประเมินผล และการวางแผนพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ส่วนสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ พบว่าสภาพปัญหาตามความคิดเห็นที่มีความถี่สูงได้แก่ ผู้บริหารไม่ได้กำหนดคุณสมบัติ และสรรหา

^{๗๘} พระมหาวรพงษ์ วรเมธี (บุญปัน), “ปัญหาการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), บทคัดย่อ.

บุคลากรที่มีความรู้มีความเชี่ยวชาญเข้ามาปฏิบัติงาน หลักสูตรเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะความรู้ มาประยุกต์เข้ากับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้น้อย สื่อเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนไม่มี ความยุติธรรมเกี่ยวกับการดำเนินการสอบ บุคลากรครูไม่พอ โดยมีแนวทางแก้ไขตามความคิดเห็นที่มีความถี่สูง ได้แก่ ควรมีระบบการคัดเลือกอาจารย์ตามความรู้ ความสามารถ และตรงกับสาขาที่ต้องการเข้ามาปฏิบัติงาน การจัดหลักสูตรควรพิจารณาถึงเหตุการณ์สภาพจริงของสังคม จัดให้เป็นสากลและมีมาตรฐาน รัฐและคณะสงฆ์ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษา และฝึกทักษะแก่อาจารย์ผู้สอน การประเมินผลไม่ควรเน้นความจำอย่างเดียวและควรมีกรรมการกลางควบคุมการสอบ^{๗๙}

พุกษา พุทธรักษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔:กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก” ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า ๕๐ ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกหรือทำงานกับสหกรณ์มากกว่า ๑๕ ปี มีวัตถุประสงค์ในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เพื่อกู้เงินไปจ่ายหนี้สินเดิม ในส่วนของการมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการสหกรณ์ โดยภาพรวมสมาชิกมีความเข้าใจ แต่ยังคงไม่มีความเข้าใจว่าใครเป็นเจ้าของสหกรณ์ ในระดับการปฏิบัติ ในด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ ทุกข้อมีระดับการปฏิบัติมาก^{๘๐}

พัชรินทร์ นาคฉุย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารตามหลักพุทธธรรม” ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการการเป็นหนี้และการติดตามภาระหนี้สิน พบว่า หนี้เกิดแต่สัญญาหนี้เป็นหนี้เกิดจากนิธิธรรม คือการตกลงทั้งสองฝ่ายก่อให้เกิดหนี้ขึ้น ส่วนหนี้ที่เกิดแต่จัดการงานนอกสั่ง ลามมิควรได้ และละเมิดนั้น เป็นหนี้เกิดจากนิติเหตุ คือคู่กรณีการชำระหนี้ถูกต้องจะต้องอยู่ในลักษณะดังนี้ คือ ชำระหนี้ให้ถูกต้อง ครบตามวัตถุประสงค์แห่งหนี้ ชำระหนี้ตามวันกำหนดและชำระหนี้ด้วยความสุจริต จึงถือว่าชำระหนี้ถูกต้อง และลูกหนี้ได้หลุดพ้นจากการเป็นหนี้ การเกิดหนี้มี ๒ สาเหตุ คือหนี้ที่เกิดจากการใช้จ่ายเกินตัว ใช้จ่ายไม่ระมัดระวัง การไม่รู้จักประมาณตัวเอง และหนี้ที่เกิดจากเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือความจำเป็นทั้งของตัวเองและครอบครัว หลักการและวิธีการติดตาม ภาระหนี้สิน พบว่า หลักการและ

^{๗๙} พระสุริยา ส่วโร (ดวงปัญญา), “ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสงฆ์แขวงสะหวันนะเขต”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

^{๘๐} พุกษา พุทธรักษ์, “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔:กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

วิธีการในการติดตามภาระหนี้สินมี ๘ ขั้นตอน (๘P) คือ ปัญหา (Problem) เป้าหมาย (Purpose) การเตรียมการ (Preparing) การวางแผน (Planning) กระบวนการ (Processing) การปฏิบัติ (Practical) การมีส่วนร่วม (Participating) และผลการดำเนินงาน (Performance) การติดตามภาระหนี้สินของธนาคารโดยใช้หลักพุทธธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารตามหลักพุทธธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า การใช้หลักสาราณียธรรมมีประโยชน์ในการติดตามภาระหนี้สิน รองลงมา คือ หลักกรรมโลกบาล และหลักกรรมคิหิสุข ตามลำดับ สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของการศึกษาครั้งนี้ คือ ธนาคารควรมีนโยบายในการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ร่วมกับกฎข้อบังคับในการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยนำเอาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเข้ามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมพนักงานติดตามภาระหนี้สินของธนาคาร เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธนาคารกับลูกหนี้^{๔๑}

ว่าที่ร้อยตรีทวีพล ปรัสพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ในอนาคตในระยะเวลา ๑๐ ปี” ผลการวิจัย พบว่า ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์การคิดไตร่ตรอง และการแก้ปัญหาด้วยวิจารณญาณมากขึ้น เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่มมากกว่ารายบุคคล จะใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ครูผู้สอนเป็นเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ เป็นผู้นำคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตนและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากขึ้น บทบาทพระสงฆ์ในการสนับสนุนการสอนมีมากขึ้น มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่นและมีการใช้สื่อที่หลากหลายและเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น หนังสือแบบเรียนสามารถเก็บสะสมไว้เป็นหนังสือปฏิบัติธรรมประจำครอบครัวได้ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้^{๔๒}

สว่าง วงศ์ฟ้าเลื่อน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔” ผลการวิจัย พบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาและประสิทธิภาพหน่วยบูรณาการสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

^{๔๑} พัทรินทร์ นาบุญ, “การบริหารจัดการการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารตามหลักพุทธธรรม” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

^{๔๒} ว่าที่ร้อยตรีทวีพล ปรัสพันธ์, “การศึกษาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ในอนาคตในระยะเวลา ๑๐ ปี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน, (บัณฑิตวิทยาลัย:สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๖), บทคัดย่อ.

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักและวิธีการสอนแบบบูรณาการ เพื่อนำเอาหลักการและวิธีการดังกล่าวสร้างหน่วยบูรณาการสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาและเพื่อประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นการวิจัยหลักการและวิธีการสอนแบบบูรณาการ คือกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนโดยให้เนื้อหาวิชาต่างๆ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนคิดการเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง ซึ่งมีครูเป็นผู้ชี้แนะทางให้กับผู้เรียน และประสบการณ์ต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้อย่างสมดุลทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ทักษะ และความสามารถแก้ปัญหาที่ประสบการในชีวิตประจำวันได้ หลักการทดลองพบว่าการนำเอาหลักการและวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ^{๔๓}

สุธาดา สนธิเวช ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสงฆ์” ผลการวิจัย พบว่า ระดับความพึงพอใจของพระสงฆ์ที่มีต่อการให้บริการในโรงพยาบาลสงฆ์ของพระสงฆ์-สามเณร ด้านระบบการให้บริการและด้านผู้ให้บริการตามหลักพรหมวิหาร ๔ พระสงฆ์-สามเณร มีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสงฆ์ตามปัจจัยระบบการให้บริการภาพรวมอยู่ในระดับสูง เปรียบเทียบความพึงพอใจของพระสงฆ์ที่เป็นผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกด้านระบบการให้บริการโดยรวม มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการในการให้บริการพระสงฆ์ของโรงพยาบาลสงฆ์ จากหัวหน้าการพยาบาลผู้ป่วยนอก และหัวหน้าการพยาบาลผู้ป่วยใน มีแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพคล้ายคลึงกัน เริ่มจากต้องกำหนดแผนงาน ดำเนินการตามแผน ประเมินผลการทำงาน ติดตามประสานงาน และควบคุม ให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ตลอดจนการติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ให้กำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงาน^{๔๔}

จากงานวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ แผนกธรรมศึกษายังมีปัญหาคือต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลายด้าน โดยเฉพาะด้านกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งประกอบด้วย การจัดการด้านการวางแผน การจัดการองค์การ การจัดการเกี่ยวกับบุคคล และการงบประมาณ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทาง ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

^{๔๓} สว่าง วงศ์ฟ้าเลื่อน, “การบูรณาการสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

^{๔๔} สุธาดา สนธิเวช, “ความพึงพอใจของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสงฆ์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

๒.๕.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา แล้วพบว่า ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

พระครูสมุห์บุญเลิศ ชยวโส (ชยวงษ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๗ ด้านสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๘๖ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๑๘ ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๒๒ ส่วนปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต ๑ ผลวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนไม่ค่อยสนใจฟัง จุดประสงค์ ด้านการใช้สื่อประกอบการสอน พบว่า สื่อมีจำนวนน้อย สื่อไม่ทันสมัย หลักสูตรไม่เหมาะสม สถานที่ไม่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ขาดการศึกษานอกสถานที่ นักเรียนเข้าใจกิจกรรม ด้านการวัดประเมินผล พบว่า การวัดไม่ตรงกับความ เป็นจริง ไม่มีมาตรฐาน การไม่ยอมรับการประเมินผลของนักเรียน^{๔๔}

พระธนดล นาคสุวณโณ (นาคพิพัฒน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัย พบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดบุรีรัมย์ มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุ ตำแหน่งพระสังฆาธิการ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาทางสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่แตกต่างกัน มีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์แตกต่างกัน^{๔๕}

พระนิพนธ์ เทวธมโม (แก้วแหวน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒”

^{๔๔} พระครูสมุห์บุญเลิศ ชยวโส (ชยวงษ์), “สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต ๑”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

^{๔๕} พระธนดล นาคสุวณโณ (นาคพิพัฒน์), “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็น ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับสูง เช่น การสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์ความสนใจของนักเรียน มีการวางแผนและเตรียมการสอนตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งเลือกวิธีการสอนและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และปรับวัตถุประสงค์ที่เป็นนามธรรม ให้เป็นเชิงพฤติกรรม การประเมินด้านปัจจัยนำเข้านั้น พบว่าอยู่ในระดับสูง ๙ การประเมินด้านกระบวนการสอน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง ๙ การประเมินผลด้านผลผลิตจากการสอนนั้นพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง ๙ นอกจากนั้นครูผู้สอนได้มีข้อเสนอแนะที่จะให้ครูผู้สอนวิชานี้บังเกิดผลดีที่สุด คือ ครู ควรสอนโดยเน้นฝึกปฏิบัติหรือลงมือกระทำร่วมกันอย่างแท้จริง เช่น การอาราธนาศีล ๕ วิธีกราบ การไหว้ การประเคนของที่ถูกต้อง และการจัดพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น เวียนเทียน ตักบาตร หรือวันสงกรานต์ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า และภาคภูมิใจในวัฒนธรรม และศาสนาของตนเอง^{๔๗}

พระบุญประทาน ญาณทีโป (ทะปะละ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาปัจจัยนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนพระโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกบาลี:กรณีศึกษาวัดจองคำ อำเภอหาง จัหวัดลำปาง ปีการศึกษา ๒๕๕๒” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่อการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีวัดจองคำ ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปอาคารสถานที่ ด้านบริหารจัดการหลักสูตรเนื้อหา ด้านบุคลากรผู้นำปฏิบัติการสอนของครู และ ด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก^{๔๘}

พระประกาศิต ปญญารโ (ยามประโคน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดบ้านสะแกข่า ตำบลบ้านสะแกข่า อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัย พบว่า ในด้านเทคนิคการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ของโรงเรียนวัดบ้านสะแกข่า พบว่า ครูได้ใช้กิจกรรมต่าง ๆ สำหรับการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา นักเรียนทั้งในด้านพฤติกรรมทางกาย วาจาและจิตใจ ปลุกเร้าให้มีส่วนร่วม ให้โอกาสและเห็นความสำคัญมีการฝึกทักษะใหม่ให้นักเรียน จัดสถานที่ให้เหมาะสมแก่นักเรียน สร้างบรรยากาศ

^{๔๗} พระนิพนธ์ เทวธมโม (แก้วแหวน), “การประเมินการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

^{๔๘} พระบุญประทาน ญาณทีโป (ทะปะละ), “ศึกษาปัจจัยนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนพระโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกบาลี:กรณีศึกษาวัดจองคำ อำเภอหาง จัหวัดลำปาง ปีการศึกษา ๒๕๕๒”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ส่วนวิธีการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่สำคัญ คือ แบบบรรยาย แบบสาธิต ทำกิจกรรมกลุ่ม การแสดงบทบาทของนักเรียน^{๔๙}

พระปิยะ ปิยธมฺโม (เมฆแสน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองแพร่” ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านกระบวนการสอน ด้านวิธีการสอน และด้านการประเมินผลการสอน พบว่าในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้านการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองแพร่ ทั้ง ๔ ด้าน พบว่าครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัศึกษามีกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑ - ม.๓) อำเภอเมืองแพร่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.๐๕ เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบในแต่ละด้านพบว่าครูประจำการกับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ ทุกด้านสรุปว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองแพร่ มีการสอนวิชาพระพุทธศาสนาดีกว่าครูประจำการ^{๕๐}

พระมหาไชยา ชยสิทธิ (แสนแสนยา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา” ผลการวิจัย พบว่า ๑.บทบาทและวิธีการสอนของพระภิกษุ ครูในโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาว่ามีความเหมาะสมค่อนข้างมาก และมีความคาดหวังต่อพระภิกษุที่ทำการสอนธรรมศึกษาไว้สูงมากในด้านการสอน โดยต้องการให้พระภิกษุใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ไม่เน้นการสอนแบบบรรยายจะทำให้นักเรียนเบื่อธรรมะ และพระภิกษุบางรูปยังมีความไม่พร้อมในการสอนหลายอย่าง เช่น ความรู้ความแม่นยำในหลักสูตร และความหลากหลายในวิธีการสอนเด็ก ๒.วิธีการสอนของพระภิกษุนักเรียนธรรมศึกษาเห็นว่าวิธีการสอนของพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษามีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมค่อนข้างมาก มีความคาดหวังต่อพระภิกษุในด้านการ

^{๔๙} พระประกาศิต ปญฺญารโ (ยามประโคน), “บทบาทของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดบ้านสะแกช้า ตำบลบ้านสะแกช้า อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

^{๕๐} พระปิยะ ปิยธมฺโม (เมฆแสน), “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองแพร่”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

ใช้อุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานไม่เครียดกับวิชาการ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และมีกิจกรรมร่วมอื่น ๆ ในการเรียนการสอนวิชารัตนศาสตร์^{๕๑}

พระมหาธีระศักดิ์ ธิติกิตติ (สุขยั้ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเผยแพร่คุณธรรมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ของศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ๑.ด้านผู้ส่งสาร เพศชายมีความพึงพอใจสูงกว่าเพศหญิง เพียงเล็กน้อย ๒.ด้านตัวสาร เพศหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่าเพศชายเพียงเล็กน้อย ๓.ด้านช่องทางการสื่อสาร เพศหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่าเพศชาย เพียงเล็กน้อย ๔.ด้านการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพศหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่าเพศชายเพียงเล็กน้อย^{๕๒}

พระมหาบุญจิตกร กนฺตสีโล (คำมา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาศีลธรรมของเยาวชนตามทัศนะพุทธทาสภิกขุ” ผลการวิจัย พบว่า ทำให้ทราบถึงวิธีการแก้ปัญหาศีลธรรมของเยาวชน ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาศีลธรรมของเยาวชนในสังคมปัจจุบันได้ เพราะเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ คือ แก้ปัญหาด้านจิตใจโดยตรง ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาหรือการแก้ปัญหาต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ครอบครัว ชุมชน สถานการศึกษา สื่อมวลชน หรือทุกหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมหรือให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านศีลธรรมในสังคมอย่างจริงจัง โดยนำวิธีการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาล่วงหน้าหรือป้องกันปัญหาศีลธรรมของเยาวชนให้แพร่หลายเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่เยาวชนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน^{๕๓}

พระมานิตย์ โชติธมฺโม (อรรคชาติ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการใช้สื่อการสอน รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรและด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานพระ

^{๕๑} พระมหาไชยา ชยสิทธิ (เสนแสนยา), “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), บทคัดย่อ.

^{๕๒} พระมหาธีระศักดิ์ ธิติกิตติ (สุขยั้ง), “ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเผยแพร่คุณธรรมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดสุรินทร์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาธรรมนิเทศ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

^{๕๓} พระมหาบุญจิตกร กนฺตสีโล (คำมา), “การศึกษาแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาศีลธรรมของเยาวชนตามทัศนะพุทธทาสภิกขุ”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓๘.

สอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า พระสอนศีลธรรมที่มีพรรษาต่ำกว่า ๕ พรรษา และพระสอนศีลธรรมที่มีพรรษา ๕ พรรษาขึ้นไป มีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน พระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่ำกว่าปริญญาตรี และพระสอนศีลธรรมที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกปริญญาตรีขึ้นไป มีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน พระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์เป็นพระลูกวัด มีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.๐๕ ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน และพระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า ๕ ปี และ พระสอนศีลธรรมที่มีประสบการณ์ในการสอน ๕ ปีขึ้นไป มีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕^{๔๔}

พระราชวรดิฐ (อดุลย์ อมโร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เขตการปกครองสงฆ์ภาค ๔” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานในกระบวนการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูสอนที่มีอายุพรรษา และวุฒิการศึกษาศาสนศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูสอนที่มีประสบการณ์อายุจริง และวุฒิการศึกษาสามัญศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ปัญหาการบริหารงานบุคคล ได้แก่ ระบบการคัดเลือกบุคคลขาดความชัดเจน บุคลากรขาดขวัญกำลังใจและโรงเรียนมีงบประมาณน้อย ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีหน่วยงานเฉพาะดำเนินงานบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม^{๔๕}

พระสถิต มหาลาภ (ศรีเมือง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถีพุทธ:กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา” ผลการวิจัยพบว่า การสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนบ้านโนนม่วง พบว่า ได้ยึดหลักวิธีการเสริมสร้างศรัทธาแก่ผู้เรียนด้วยการปลูกฝังด้วยโอวาท ๓ คือ ไม่ทำชั่วทำแต่ดี ชำระ

^{๔๔} พระมานิตย์ โชติธมฺโม (อรรคชาติ), “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

^{๔๕} พระราชวรดิฐ (อดุลย์ อมโร), “กระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค๔”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, แขนงวิชาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๔๓), บทคัดย่อ.

จิตให้บริสุทธิ์ เน้นให้เกิดการเรียนรู้ที่ตัวผู้เรียน และ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนจำนวน ๓๗/๒ คน และผู้บริหาร ครูสอนจำนวน ๒๐ รูป/คน รวมทั้งครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนด้วย นักเรียนส่วนใหญ่ เป็นคนในพื้นที่บ้านโนนม่วงและบ้านใกล้เคียงแต่ปัญหาที่สถานศึกษาประสบอยู่เสมอ คือ ผู้ปกครองย้ายนักเรียน นักเรียนติดเกมส์ หนีเรียนไปเที่ยวในตัวเมืองขอนแก่น โดยครูและผู้ปกครองเห็นว่าจะต้องร่วมมือกันในการป้องกันและดูแลเอาใจใส่ ครูพระสอนศีลธรรม จึงเป็นที่พึ่งแก่สถานศึกษาในการอบรม ให้ความรู้ศีลธรรมแก่นักเรียน ด้วยเหตุนี้ ครูพระสอนศีลธรรม จึงมีคุณสมบัติที่ตรงกับสาขาวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้ความรู้ต่างๆ แก่นักเรียนอย่างครบถ้วน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในแง่บุคคลแบบอย่างทางสังคม ส่วนโครงสร้างและการบริหารงานของโรงเรียนวิถิพุทธบ้านโนนม่วง แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ บริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริหารงานงบประมาณฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานวิชาการผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนวิถิพุทธของโรงเรียนบ้านโนนม่วงพบว่า ผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอน ผลการเรียนรู้สู่การปฏิบัติและผลของกิจกรรมการทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนตามหลักพุทธธรรมต่างๆ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ กล่าวคือ มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคมและกลุ่มเพื่อนได้ดี รู้จักยับยั้งอารมณ์ฝ่ายอกุศลที่แสดงออกทางกาย วาจา เช่น ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ทะเลาะกับเพื่อนๆ ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ผู้ปกครองและชุมชน รู้จักกตัญญูกตเวทีต่อผู้ปกครองและสถานศึกษา ประพฤติตนเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน มีจิตใจกว้างแจ่มใสไม่ห妒 มีความเมตตาต่อเพื่อนๆ และคนอื่น รู้จักมารยาทเรียบร้อยดีงามทางสังคมไทย แต่งกายเรียบร้อยมีวาจาสุภาพ ให้ความเคารพบูชาผู้มีพระคุณ รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลาลดเลิกสิ่งเสพติดให้โทษซึ่งเป็นเหตุให้เสียทรัพย์ เสียสุขภาพ”^๖

วันดี วัฒนาประสิทธิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร ๑๘ คน ครูผู้สอนศีลธรรม ๔๐ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓๖๘ คน ในโรงเรียนรัฐบาล ๑๐ โรงเรียน และโรงเรียนราษฎร์ ๑๐ โรงเรียนในเขตการศึกษา ๑ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาเรื่อง งบประมาณ จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมากเกินไป ครูมีปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจหลักสูตร ขาดเอกสารประกอบการสอนและหนังสือเรียน อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า

^๖ พระสถิต มหาลาโภ (ศรีเมือง), “การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ:กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

ครูไม่ค่อยได้ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน และคะแนนศีลธรรมน้อย ผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่า ชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาทางศีลธรรมและมีปัญหาการสอนศีลธรรมเป็นอย่างมาก^{๔๗}

ศาสตราจารย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม” ผลการวิจัย พบว่า ๑) ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก ๒) ผลการหาประสิทธิภาพสื่อการเรียนที่พัฒนาขึ้น ๓) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม หลังสูงกว่าก่อนเรียน ๔) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับที่ “เหมาะสมมาก”^{๔๘}

แสงจันทร์ มโนสร้อย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการเรียนการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนในอำเภอเวียงหนองล่อง” ผลการวิจัย พบว่า ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนประสบปัญหาด้านการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยที่ชัดเจน การใช้คำถามแบบปุจฉาวิสัชนาระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การสนทนาที่ถูกต้องตามการสอนแบบพุทธวิธี การจัดทำสื่อที่ไม่สอดคล้องกับพุทธวิธีการสอน ตลอดจนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหา เทคนิควิธีตามหลักพุทธธรรม เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการสอนจริยธรรม ดังนั้นในการพัฒนาการเรียนการสอน จึงต้องการครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความสามารถทางจริยธรรมโดยเฉพาะ ส่วนการดำเนินการสอน ครูผู้สอนประสบปัญหาในเรื่องของนักเรียนขาดทักษะในการตั้งคำถามและทักษะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วิธีการสอนที่ใช้สอนส่วนมาก คือ แบบศูนย์การเรียนและแบบอภิปราย โดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนรู้ แต่นักเรียนต้องการให้ครูสอนโดยให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เสริมบทเรียนที่มีอยู่แล้ว และให้มีการแสดงบทบาทสมมุติ ให้ศึกษาจากสถานที่จริง รวมทั้งให้ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธีด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ครูผู้สอนประสบปัญหาเรื่องสื่อการจัดทำสื่อการสอนที่มีไม่เพียงพอ ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย เช่น สไลด์ วีดิทัศน์ สื่อที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นรูปภาพ จากหนังสือ นิตยสาร ภาพข่าว เหตุการณ์ ซึ่งนักเรียนต้องการให้ครูใช้สื่อหลายๆ ประเภท ประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้ใน

^{๔๗} วันดี วัฒนาประสิทธิ์, “ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), บทคัดย่อ.

^{๔๘} ศาสตราจารย์, “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม”, **ปริญญาานิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, เทคโนโลยีการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๕), บทคัดย่อ.

การจัดทำสื่อการสอน และต้องการสื่อที่ทันสมัย สะดวกต่อการใช้และให้มีความเพียงพอ ต่อนักเรียน ด้วย ด้านสถานที่ และงบประมาณ ประสบปัญหามากที่สุด คือ ขาดห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอนโดยเฉพาะ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนปกติ ครูผู้สอน ต้องการห้องเรียนจริยธรรม โดยเฉพาะเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ครูประสบกับสภาพเรื่องขาดความรู้และทักษะในการสร้างเครื่องมือ ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดและประเมินผล ซึ่งปกติจะใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมเป็นหลัก ซึ่งบางอย่างไม่สอดคล้องกับวิธีวัดและประเมินผล เพราะด้านจริยธรรมบางกรณีศึกษาต้องการให้ประเมินผลที่การปฏิบัติ ด้านการจัดกิจกรรมเสริม ไม่มีปัญหาเพราะสภาพแวดล้อมของที่ตั้งอยู่ใกล้กับวัดและสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยประกอบการกับผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางจริยธรรมดี จึงไม่ประสบปัญหาแต่ที่ครูและนักเรียนต้องการคือ ให้มีงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเสริมให้มากขึ้น และเชิงลึก และมีคุณภาพมากขึ้นด้วย^{๙๙}

จากงานวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมยังมีปัญหาที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลายอีกหลายด้านโดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษาซึ่งต้องประกอบด้วยจัดการด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดการเกี่ยวกับบุคคล และการงบประมาณ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมต่อไป

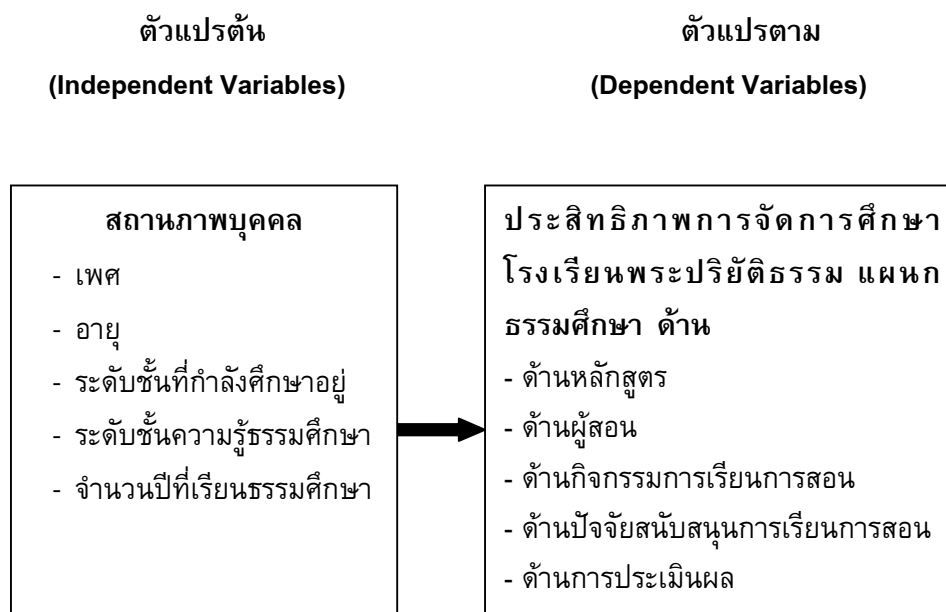
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วย ตัวแปรต้น (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สถานภาพบุคคลได้แก่ เพศ,อายุ,ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่,ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา,จำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ด้านหลักสูตร,ด้านผู้สอน,ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน, ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน,ด้านการประเมินผล ดังแผนภาพที่ ๒.๑

^{๙๙} แสงจันทร์ มโนสร้อย, “สภาพการเรียนการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนในอำเภอบางบาล”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก ธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัย เรื่องประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาแผนกธรรมศึกษาต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยไปตามลำดับดังนี้

- ๑.ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี ระเบียบ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.กำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย
- ๓.กำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- ๔.สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
- ๕.นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
- ๖.ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Try out)
- ๗.นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำชี้แนะ
- ๘.ดำเนินการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจริง และเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๙.นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
- ๑๐.นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อช่วยตรวจสอบข้อมูลและผลของการแปลผลข้อมูล
- ๑๑.สรุปและรายงานผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีจำนวน ๔,๓๙๖ คน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างมาจากจำนวนประชากร ๔,๓๙๖ คน โดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน (Taro yamane) ใช้เพียง ๓๖๗ คน เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจริงจำนวน ๔๒๐ ชุด โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยการแบ่งประชากรออกตามโรงเรียนทั้ง ๒๑ โรงเรียน คือ ๑.โรงเรียนชุมชนโคกม่วง (“เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์”) ๒.โรงเรียนชุมชนวัดระโสม ๓.โรงเรียนตะโกดอนหญ้านาง ๔.โรงเรียนวัดเจริญธรรม (“เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์”) ๕.โรงเรียนกาฬสินธุ์ “สุนทรวิธานกุล” ๖.โรงเรียนบ้านดอนข่อย (“คงสมโสมราษฎร์บำรุง”) ๗.โรงเรียนวัดโคกสังข์ (“ประชานุกูล”) ๘.โรงเรียนวัดโคกกรวด (ไตรราษฎร์บำรุง) ๙.โรงเรียนวัดกาฬสินธุ์ (“สุนทรอุปถัมภ์”) ๑๐.โรงเรียนวัดนาอัน ๑๑.โรงเรียนวัดผดุงธรรม ๑๒.โรงเรียนวัดพระแก้ว (“โสภณประสิทธิ์วิทยาการ”) ๑๓.โรงเรียนวัดดอนกลาง ๑๔.โรงเรียนวัดมาบโพธิ์ ๑๕.โรงเรียนวัดวิมลสุนทร ๑๖.โรงเรียนวัดหนองเครือบุญ ๑๗.โรงเรียนวัดหนองนาง ๑๘.โรงเรียนวัดหนองบัว ๑๙.โรงเรียนวัดหนองเป่า ๒๐.โรงเรียนวัดหัวคู้ ๒๑.โรงเรียนวัดอุทการาม ตามสัดส่วนของประชากรตามรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
			แจก	ได้รับคืน	ร้อยละ
๑	โรงเรียนชุมชนโคกม่วง (“เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์”)	๑๗๔	๑๘	๑๘	๑๐๐
๒	โรงเรียนชุมชนวัดระโสม	๒๑๖	๑๘	๑๘	๑๐๐

^๑ สถิติ, โรงเรียนในอำเภอกาฬสินธุ์ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔.

ตารางที่ ๓.๑ ต่อ

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร ที่ใช้ใน การวิจัย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
			แจก	ได้รับ คืน	ร้อยละ
๓	โรงเรียนตะโกดอนหญ้านาง	๑๓๙	๑๘	๑๘	๑๐๐
๔	โรงเรียนวัดเจริญธรรม (“ผอัญศรีภรรยาอุปถัมภ์”)	๓๓๗	๑๘	๑๘	๑๐๐
๕	โรงเรียนภาชี “สุนทรวิทยานุกูล”	๑,๕๕๔	๑๘	๑๘	๑๐๐
๖	โรงเรียนบ้านดอนข่อย(“คงสมโษษฐิราชภรณ์บำรุง”)	๒๑๖	๑๘	๑๘	๑๐๐
๗	โรงเรียนวัดโคกสังข์(“ประชานุกูล”)	๒๕	๑๘	๑๘	๑๐๐
๘	โรงเรียนวัดโคกกรวด (ไตรราชภรณ์บำรุง)	๘๗	๑๘	๑๘	๑๐๐
๙	โรงเรียนวัดภาชี (“สุนทรอุปถัมภ์”)	๒๔๓	๑๘	๑๘	๑๐๐
๑๐	โรงเรียนวัดนาอู่	๑๒๑	๑๘	๑๘	๑๐๐
๑๑	โรงเรียนวัดผดุงธรรม	๑๓๓	๑๗	๑๗	๑๐๐
๑๒	โรงเรียนวัดพระแก้ว(“โสภณประสิทธิ์วิทยาคาร”)	๓๙๔	๑๗	๑๗	๑๐๐
๑๓	โรงเรียนวัดดอนกลาง	๕๖	๑๗	๑๗	๑๐๐
๑๔	โรงเรียนวัดมาบโพธิ์	๑๑๑	๑๗	๑๗	๑๐๐
๑๕	โรงเรียนวัดวิลลสุนทร	๕๖	๑๗	๑๗	๑๐๐
๑๖	โรงเรียนวัดหนองเคือบุญ	๒๘	๑๗	๑๗	๑๐๐
๑๗	โรงเรียนวัดหนองนาง	๑๓๕	๑๗	๑๗	๑๐๐
๑๘	โรงเรียนวัดหนองบัว	๗๓	๑๗	๑๗	๑๐๐
๑๙	โรงเรียนวัดหนองเป่า	๑๗๕	๑๗	๑๗	๑๐๐
๒๐	โรงเรียนวัดหัวคุ้ง	๖๗	๑๗	๑๗	๑๐๐
๒๑	โรงเรียนวัดอุทการาม	๕๖	๑๗	๑๗	๑๐๐
รวม		๔,๓๙๖	๓๖๗	๓๖๗	๑๐๐

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

๑.ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.กำหนดวัตถุประสงค์การสร้างเครื่องมือในการวิจัย และขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์

๓.กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับสร้างเครื่องมือการวิจัย

๔.สร้างเครื่องมือการวิจัย

๕.นำเสนอเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข

๖.นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับประชากรที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อที่จะได้ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗.แก้ไขปรับปรุง

๘.พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาขึ้นตามกรอบของประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา และจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา โดยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check – List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ประกอบด้วย ๕ ด้านดังนี้ คือ

๑.ด้านหลักสูตร มีคำถามทั้งหมด ๕ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๑ - ๕

๒.ด้านผู้สอน มีคำถามทั้งหมด ๖ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๖ - ๑๑

๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีคำถามทั้งหมด ๑๐ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๑๒ - ๒๑

๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน มีคำถามทั้งหมด ๖ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๒๒-๒๗

๕.ด้านการประเมินผล มีคำถามทั้งหมด ๑๓ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๒๘ - ๔๐

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๕ ด้านซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) ดังนี้ คือ

- ๑.ด้านหลักสูตร
- ๒.ด้านผู้สอน
- ๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- ๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน
- ๕.ด้านการประเมินผล

มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ (Rating Scale) มี ๕ ระดับ

๕ หมายถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับมากที่สุด

๔ หมายถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับมาก

๓ หมายถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับปานกลาง

๒ หมายถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับน้อย

๑ หมายถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายความว่าประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายความว่าประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายความว่าประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายความว่าประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายความว่าประสิทธิภาพการจัดการศึกษามีระดับน้อยที่สุด

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการคุณภาพของเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

๑.ขอคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ได้ทำการสร้างไว้

๒.หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการออกแบบสอบถามที่ทำการสร้างไว้ นำเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและเห็นชอบแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อความเหมาะสม มีจำนวน ๕ ท่านดังนี้ คือ

^๒ ฐานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (นนทบุรี: บริษัท เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๕๕.

- ๑.ผศ.ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง (พธ.บ., M.A.(Soc), Ph.D.(Soc))
 อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา
 หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา
 คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒.ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ (ปก.ศ., พธ.บ., M.A., Ph.D.)
 อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
 คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓.ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช (พธ.บ., M.A., Ph.D.)
 อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
 คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๔.ดร.ยุทธนา ปราณิต (พธ.บ., ร.บ., M.A., Ph.D.)
 อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
 คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๕.ผศ.อนุภูมิ ไชวเกษม (ป.ธ.๖, พธ.บ., M.A.)
 อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
 คณะสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๕ ถึง ๑.๐

๓.หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนในอำเภออุทัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากับ .๙๑๘๔

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

๑. ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจาก หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ผู้ศึกษาได้ทำการสร้างแบบสอบถามและได้ทำการขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อที่จะขอความร่วมมือไปยังนักเรียนซึ่งเรียนอยู่ในโรงเรียนในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนซึ่งเรียนอยู่ในโรงเรียนในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๖๗ คน และในการแจกแบบสอบถามนั้น ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง

๓.๕. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนในแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนโรงเรียนในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ เพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า (t - test) และ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา และจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ทางเดียว (one-way analysis of variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๔. และข้อเสนอแนะวิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๗ ชุด วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น ๔ ตอน ดังต่อไปนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

๔.๒ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๓ การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา และจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของนักเรียน

(n = ๓๖๗)

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๗๘	๔๘.๕๐
หญิง	๑๘๙	๕๑.๕๐
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐
อายุ		
๗ - ๘ ปี	๙๑	๒๔.๘๒
๙ - ๑๐ ปี	๙๒	๒๕.๐๖
๑๑ - ๑๒ ปี	๙๒	๒๕.๐๖
๑๓ ปี ขึ้นไป	๙๒	๒๕.๐๖
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐
ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่		
ป.๑ - ป.๒	๙๑	๒๔.๘๑
ป.๓ - ป.๔	๙๒	๒๕.๐๖
ป.๕ - ป.๖	๙๘	๒๖.๗๐
ม.๑ - ม.๓	๘๖	๒๓.๔๓
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐
ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา		
ธรรมศึกษาชั้นตรี	๗๑	๑๙.๓๔
ธรรมศึกษาชั้นโท	๘๐	๒๑.๗๙
ธรรมศึกษาชั้นเอก	๓๙	๑๐.๖๒
ไม่มีความรู้ธรรมศึกษา	๑๗๗	๔๘.๒๕
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n = ๓๖๗)		
ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา		
๑ - ๒ ปี	๗๑	๑๙.๓๔
๓ - ๔ ปี	๘๙	๒๔.๒๕
๕ - ๖ ปี	๒๙	๗.๙๐
ไม่เคยเรียน	๑๗๘	๔๘.๕๑
รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๐ และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๐

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๙ - ๑๐ ปี, ๑๑ - ๑๒ ปี, และ ๑๓ ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๖ เท่ากัน และน้อยที่สุดอายุ ๗ - ๘ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๒

ระดับชั้นที่กำลังศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๐ ต่อมาคือศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๖ ต่อมาคือศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๑ และศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ มีจำนวนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ ๒๓.๔๓

ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ธรรมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๕ ต่อมาคือระดับชั้นธรรมศึกษาชั้นโท คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๙ ต่อมาคือระดับชั้นธรรมศึกษาชั้นตรี คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๔ และระดับชั้นธรรมศึกษาชั้นเอก มีจำนวนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ ๑๐.๖๒

จำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนธรรมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๑ ต่อมาคือจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา ๓ - ๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒๕ ต่อมาคือจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา ๑ - ๒ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๔ และจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา ๕-๖ ปี มีจำนวนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ ๗.๙๐

๔.๒ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอ ภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ (๑) ด้านหลักสูตร (๒) ด้านผู้สอน (๓) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (๔) ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน และ (๕) ด้านการประเมินผลการเรียน มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒ – ๔.๗

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

(n = ๓๖๗)			
ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับประสิทธิภาพ
๑.ด้านหลักสูตร	๔.๐๐	๐.๖๐	มาก
๒.ด้านผู้สอน	๔.๐๘	๐.๕๖	มาก
๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๘๖	๐.๕๔	มาก
๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	๓.๗๓	๐.๕๙	มาก
๕.ด้านการประเมินผลการเรียน	๓.๘๗	๐.๕๖	มาก
ภาพรวม	๓.๙๑	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๑$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร

(n = ๓๖๗)

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอ ภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
๑.หลักสูตรทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และได้ พัฒนาตนเอง	๔.๐๒	๐.๘๒	มาก
๒.หลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ สังคมในปัจจุบัน	๓.๙๑	๐.๗๗	มาก
๓.หลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละ ระดับชั้น	๔.๐๒	๐.๗๐	มาก
๔.นักเรียนสามารถนำความรู้พระปริยัติธรรมไป ใช้ในชีวิตประจำวันได้	๓.๙๕	๐.๙๐	มาก
๕.หลักสูตร ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น	๔.๐๘	๐.๘๘	มาก
ภาพรวม	๔.๐๐	๐.๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร อยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน

(n = ๓๖๗)

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอ ภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
๖. ผู้สอนมีความพร้อมได้จัดเตรียมกระบวนการ ต่างๆของการเรียน การสอนครบถ้วน	๔.๐๘	๐.๗๖	มาก
๗. ผู้สอนมีความรู้ความสามารถอธิบายข้อธรรมะ ได้โดยละเอียดและเข้าใจง่าย	๔.๑๔	๐.๘๒	มาก
๘. ผู้สอนมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๔.๐๕	๐.๗๙	มาก
๙. ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอน และแนะแนว ก่อนสอบให้กับนักเรียน	๔.๐๙	๐.๘๑	มาก
๑๐. ผู้สอนแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และวิธีการใหม่ๆ มาสอนนักเรียนอยู่เสมอ	๓.๙๕	๐.๘๖	มาก
๑๑. ผู้สอนมีความประพฤติดี เชื้อมั่นในตนเองเป็น กันเองกับนักเรียนและมีความสำรวมน่าศรัทธา	๔.๑๖	๐.๘๐	มาก
ภาพรวม	๔.๐๘	๐.๕๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = ๔.๐๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักผู้สอน อยู่ในระดับ
มากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

(n = ๓๖๗)

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอ ภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรม การเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
๑๒. กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	๔.๑๐	๐.๘๓	มาก
๑๓. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน	๔.๑๔	๐.๘๒	มาก
๑๔. กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น	๓.๙๔	๐.๘๙	มาก
๑๕. มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการจัดการ เรียนการสอนธรรมะ	๓.๗๒	๑.๐๒	มาก
๑๖. การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาเน้นการท่องจำก่อนแล้วจึงทำ ความเข้าใจ	๓.๘๘	๐.๘๕	มาก
๑๗. นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมก่อน เรียนและมีความสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่าง อิสระ	๓.๘๐	๐.๘๕	มาก
๑๘. นักเรียนและผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัด ขึ้น	๓.๙๑	๐.๘๙	มาก
๑๙. สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถนำไปใช้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๖๓	๐.๙๔	มาก
๒๐. ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการผลิตสื่อ หรือการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	๓.๘๔	๐.๗๖	มาก

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

(n = ๓๖๗)

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอ ภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรม การเรียนการสอน (ต่อ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
๒๑.ในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษา มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน หลากหลายและเพียงพอ	๓.๖๖	๐.๘๘	มาก
ภาพรวม	๓.๘๖	๐.๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพการจัด
การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

(n = ๓๖๗)

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ สินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านปัจจัย สนับสนุนการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
๒๒. สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัย ได้ปรับปรุงและ สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม	๓.๘๔	๐.๘๖	มาก
๒๓. ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการผลิตสื่อ หรือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	๓.๘๒	๐.๘๕	มาก
๒๔. ในการเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ศึกษา มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียน การสอนหลากหลายและเพียงพอ	๓.๘๐	๐.๘๘	มาก
๒๕. โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก ในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน	๓.๔๔	๑.๒๒	ปานกลาง
๒๖. คู่มือ หนังสือที่ใช้เรียนพระปริยัติธรรม แผนก ธรรมศึกษามีภาษาบาลีซึ่งยากต่อการทำความเข้าใจ	๓.๖๒	๑.๐๙	มาก
๒๗. สถานที่เรียนมีความเหมาะสมและมีสภาพ เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม	๓.๘๖	๐.๘๐	มาก
ภาพรวม	๓.๗๓	๐.๙๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการ
ศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นข้อโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่
อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๗ ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา
ในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผลการเรียน

(n = ๓๖๗)

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการ ประเมินผลการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
๒๘. เกณฑ์การวัดผลประเมินผลเน้นการวัด ความจำมากกว่าความเข้าใจและประยุกต์ใช้	๓.๗๕	๐.๘๕	มาก
๒๙. มีการประเมินผล และเก็บคะแนนจากการเรียน การสอนเป็นระยะ	๓.๖๓	๑.๐๓	มาก
๓๐. มีการประเมินผลการเรียนตามการพัฒนาที่ เกิดขึ้นของนักเรียน	๓.๗๐	๑.๐๐	มาก
๓๑. มีการออกข้อสอบหรือใช้แบบทดสอบตรงกับที่ ได้เรียนไปแล้ว	๓.๙๐	๐.๘๘	มาก
๓๒. ผู้ดำเนินการประเมินผลความพร้อมของผู้เรียน ก่อนการเรียน	๓.๘๑	๐.๘๗	มาก
๓๓. ผู้สอนมีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	๓.๘๘	๐.๘๘	มาก
๓๔. ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	๔.๐๘	๐.๘๑	มาก
๓๕. ผู้สอนมีวิธีการในการให้คะแนน	๓.๙๘	๐.๗๗	มาก
๓๖. ผู้สอนมีวิธีการในการสอนเพิ่มเติมก่อนที่จะให้มี การสอบจริง	๔.๐๑	๐.๗๙	มาก
๓๗. ผู้สอนมีวิธีการแนะนำวิธีการสอบจริงให้	๔.๐๗	๐.๘๑	มาก
๓๘. ผู้สอนมีการแนะนำวิธีการ ในการทอ้งจำให้ ก่อน ก่อนที่จะมีการสอบจริงให้	๓.๙๙	๐.๘๐	มาก
๓๙. ผู้สอนมีวิธีการ ในการใช้แบบประเมินผลที่ เหมาะสมกับนักเรียน	๓.๗๕	๐.๙๙	มาก

ตารางที่ ๔.๗ ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาใน
อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผลการเรียน (ต่อ)

(n = ๓๖๗)

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอ ภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการ ประเมินผลการเรียน (ต่อ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
๔๐.ผู้สอนมีวิธีการ ในการออกแบบประเมินผลที่ได้ มาตรฐาน	๓.๗๔	๑.๐๔	มาก
ภาพรวม	๓.๘๗	๐.๘๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผลการเรียนโดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการ
ประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก ธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพ

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม
ศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ เพศ อายุ
ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา และจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา วิเคราะห์
โดยแสดงการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)
การทดสอบค่าที (t-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
ดังตารางที่ ๔.๗ – ๔.๑๓

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเพศ

(n = ๓๖๗)

ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรม ศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑.ด้านหลักสูตร	๓.๙๕	.๖๖	๔.๐๕	.๕๔	๒.๓๕	.๑๒๖
๒.ด้านผู้สอน	๔.๐๗	.๖๐	๔.๐๙	.๕๓	.๑๗๖	.๖๗๕
๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๘๓	.๕๙	๓.๘๙	.๔๘	.๘๖๖	.๓๕๓
๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	๓.๗๑	.๖๓	๓.๗๔	.๕๕	.๒๐๐	.๖๕๕
๕.ด้านการประเมินผลการเรียน	๓.๘๔	.๕๗	๓.๘๙	.๕๕	.๗๕๕	.๓๘๕
รวม	๓.๘๘	.๕๐	๓.๙๓	.๔๓	๑.๐๘๑	.๒๙๙

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอ
 ภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน
 ตารางที่ ๔.๙ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ

(n = ๓๖๗)

ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาใน อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	อายุ								F	Sig.
	๗-๘ ปี		๙-๑๐ ปี		๑๑-๑๒ ปี		๑๓ ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑.ด้านหลักสูตร	๓.๘๕	.๕๓	๔.๐๒	.๕๙	๔.๑๗	.๖๒	๓.๙๖	.๖๓	๔.๕๙๗*	.๐๐๔
๒.ด้านผู้สอน	๓.๙๕	.๕๒	๔.๐๔	.๕๕	๔.๒๕	.๔๘	๔.๐๘	.๖๖	๔.๗๕๓*	.๐๐๓
๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๘๘	.๕๒	๓.๘๐	.๖๔	๓.๙๐	.๔๕	๓.๘๗	.๕๓	.๕๐๘	.๖๗๗
๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	๓.๗๙	.๕๒	๓.๘๐	.๗๑	๓.๖๘	.๕๓	๓.๖๔	.๕๘	๑.๖๖๗	.๑๗๔
๕.ด้านการประเมินผลการเรียน	๓.๘๕	.๕๗	๓.๙๗	.๖๕	๓.๘๔	.๔๘	๓.๘๒	.๕๓	๑.๒๕๔	.๒๙๐
รวม	๓.๘๖	.๔๖	๓.๙๓	.๕๓	๓.๙๗	.๓๖	๓.๘๗	.๔๘	.๙๗๔	.๔๐๕

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่านักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของแต่ละด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference:LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๐ – ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๑๐ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ ด้านหลักสูตร

(n = ๓๖๗)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		๗ – ๘ ปี	๙ – ๑๐ ปี	๑๑ – ๑๒ ปี	๑๓ ปีขึ้นไป
		๓.๘๕	๔.๐๒	๔.๑๗	๓.๙๖
๗ – ๘ ปี	๓.๘๕	-	-.๑๗*	-.๓๒*	-.๑๑
๙ – ๑๐ ปี	๔.๐๒	-	-	-.๑๕*	.๐๖
๑๑ – ๑๒ ปี	๔.๑๗	-	-	-	.๒๑*
๑๓ ปีขึ้นไป	๓.๙๖	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่านักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร โดยนักเรียนที่มีอายุ ๗ – ๘ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร น้อยกว่านักเรียนที่มีอายุ ๙ – ๑๐ ปี และนักเรียนที่มีอายุ ๑๑ – ๑๒ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนนักเรียนที่มีอายุ ๙ – ๑๐ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านหลักสูตร น้อยกว่านักเรียนที่มีอายุ ๑๑ – ๑๒ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนักเรียนที่มีอายุ ๑๑ – ๑๒ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตรมากกว่านักเรียนที่มีอายุ ๑๓ ปี ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๑ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามอายุ ด้านผู้สอน

(n = ๓๖๗)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		๗ – ๘ ปี	๙ – ๑๐ ปี	๑๑ – ๑๒ ปี	๑๓ ปีขึ้นไป
		๓.๙๕	๔.๐๔	๔.๒๕	๔.๐๘
๗ – ๘ ปี	๓.๙๕	-	-.๐๙	-.๓๐*	-.๑๓
๙ – ๑๐ ปี	๔.๐๔	-	-	-.๒๑*	-.๐๔*
๑๑ – ๑๒ ปี	๔.๒๕	-	-	-	.๑๗
๑๓ ปีขึ้นไป	๔.๐๘	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่านักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนต่างกัน โดยนักเรียนที่มีอายุ ๗ – ๘ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน น้อยกว่านักเรียนที่มีอายุ ๑๑ – ๑๒ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนักเรียนที่มีอายุ ๙ - ๑๐ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน น้อยกว่านักเรียนที่มีอายุ ๑๑ – ๑๒ ปี และนักเรียนที่มีอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับชั้น

(n = ๓๖๗)										
ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่								F	Sig.
	ป.๑-๒		ป.๓-๔		ป.๕-๖		ม.๑-๓			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑.ด้านหลักสูตร	๓.๘๕	.๓๔	๔.๐๒	.๕๙	๔.๑๔	.๖๒	๓.๙๘	.๖๔	๓.๘๒๓*	.๐๑๐
๒.ด้านผู้สอน	๓.๙๕	.๕๒	๔.๐๔	.๕๕	๔.๒๓	.๔๙	๔.๐๙	.๖๗	๔.๒๙๒*	.๐๐๕
๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๘๘	.๕๒	๓.๘๐	.๖๔	๓.๘๙	.๔๖	๓.๘๘	.๕๓	.๔๗๖	.๖๙๙
๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	๓.๗๙	.๕๒	๓.๘๐	.๗๑	๓.๖๖	.๕๔	๓.๖๖	.๕๗	๑.๖๐๓	.๑๘๘
๕.ด้านการประเมินผลการเรียน	๓.๘๕	.๕๗	๓.๙๗	.๖๕	๓.๘๓	.๔๘	๓.๘๒	.๕๔	๑.๒๔๑	.๒๙๕
รวม	๓.๘๖	.๔๖	๓.๙๓	.๕๓	๓.๙๕	.๓๘	๓.๘๙	.๔๘	.๖๖๐	.๕๗๗

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านหลักสูตร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและด้านครูผู้สอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของแต่ละด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference:LSD) รายละเอียดดังแสดงในตาราง ที่ ๔.๑๓ – ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๓ เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับชั้น ด้านหลักสูตร

(n = ๓๖๗)

ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่	$\bar{X}$	ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่			
		ป.๑ - ป.๒	ป.๓ - ป.๔	ป.๕ - ป.๖	ม.๑ - ม.๓
		๓.๘๕	๔.๐๒	๔.๑๔	๓.๙๘
ป.๑ - ป.๒	๓.๘๕	-	-.๑๗*	-.๒๙*	-.๑๓
ป.๓ - ป.๔	๔.๐๒	-	-	-.๑๒	.๐๔
ป.๕ - ป.๖	๔.๑๔	-	-	-	.๑๖
ม.๑ - ม.๓	๓.๙๘	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตรต่างกัน โดยนักเรียนชั้นป.๑ – ป.๒ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร น้อยกว่านักเรียนชั้นป.๓ – ป.๔ และนักเรียนชั้นป.๕ – ป.๖ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ด้านผู้สอน

(n = ๓๖๗)

ระดับชั้นที่กำลัง ศึกษาอยู่	$\bar{X}$	ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่			
		ป.๑ - ป.๒	ป.๓- ป.๔	ป.๕- ป.๖	ม.๑ - ม.๓
		๓.๙๕	๔.๐๔	๔.๒๓	๔.๐๙
ป.๑ - ป.๒	๓.๙๕	-	-.๐๙	-.๒๙*	-.๑๔
ป.๓ - ป.๔	๔.๐๔	-	-	-.๑๙*	-.๐๕
ป.๕ - ป.๖	๔.๒๓	-	-	-	.๑๔
ม.๑ - ม.๓	๔.๐๙	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนสอนต่างกัน โดยนักเรียนชั้น ป.๑ - ป.๒ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนน้อยกว่านักเรียนชั้นป.๕ - ป.๖ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนักเรียนชั้น ป.๓ - ป.๔ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนน้อยกว่านักเรียนชั้นป.๕ - ป.๖ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ นักเรียนที่มีระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา

ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา								(n = ๓๖๗)	
	ตรี		โท		เอก		ไม่มีความรู้ทางธรรม		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑.ด้านหลักสูตร	๓.๓๗	.๕๑	๓.๗๗	.๕๙	๔.๒๖	.๕๘	๓.๙๐	.๕๖	๑๙.๔๓๘*	.๐๐๐
๒.ด้านผู้สอน	๔.๒๘	.๕๒	๓.๙๘	.๕๕	๔.๓๑	.๖๘	๓.๙๙	.๕๓	๗.๕๘๔*	.๐๐๐
๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๙๘	.๔๗	๓.๗๗	.๕๓	๔.๐๑	.๕๔	๓.๘๒	.๕๕	๓.๑๘๕*	.๐๒๔
๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	๓.๗๖	.๖๖	๓.๖๕	.๕๖	๓.๖๔	.๕๘	๓.๗๗	.๕๘	๑.๐๕๓	.๓๖๙
๕.ด้านการประเมินผลการเรียน	๓.๙๐	.๕๑	๓.๘๑	.๕๐	๓.๘๘	.๖๐	๓.๘๘	.๖๐	.๓๗๘	.๗๖๙
รวม	๔.๐๖	.๓๙	๓.๘๐	.๔๓	๔.๐๒	.๕๐	๓.๘๗	.๔๘	๕.๑๖๘*	.๐๐๒

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่านักเรียนที่มีระดับความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของแต่ละด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference:LSD) รายละเอียดดังแสดงในตาราง ที่ ๔.๑๕ – ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๑๖ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับความรู้ธรรมศึกษา ด้านหลักสูตร

(n = ๓๖๗)

ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา	$\bar{X}$	ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา			
		ตรี	โท	เอก	ไม่มีความรู้ทางธรรม
		๓.๓๗	๓.๗๗	๔.๒๖	๓.๙๐
ตรี	๓.๓๗	-	-.๔๐	-.๘๙	-.๕๓*
โท	๓.๗๗	-	-	-.๔๙*	-.๑๓
เอก	๔.๒๖	-	-	-	.๓๖*
ไม่มีความรู้ทางธรรม	๓.๙๐	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตรต่างกัน โดยนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร น้อยกว่านักเรียนที่ไม่มีความรู้ทางธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นโท มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตรน้อยกว่านักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอ

ภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านหลักสูตร มากกว่านักเรียนที่ไม่มีความรู้ทางธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา ด้านผู้สอน

(n = ๓๖๗)

ระดับชั้นความรู้ ธรรมศึกษา	$\bar{X}$	ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา			
		ตรี ๔.๒๘	โท ๓.๙๘	เอก ๔.๓๑	ไม่มีความรู้ทางธรรม ๓.๙๙
ตรี	๔.๒๘	-	-.๓๐*	-.๐๓	.๒๙*
โท	๓.๙๘	-	-	-.๓๓*	-.๐๑*
เอก	๔.๓๑	-	-	-	.๓๒*
ไม่มีความรู้ทางธรรม	๓.๙๙	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนต่างกัน โดยนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนน้อยกว่านักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนมากกว่านักเรียนที่ไม่มีความรู้ทางธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นโทมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน น้อยกว่านักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นเอก และนักเรียนที่ไม่มีความรู้ทางธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นเอก มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา

ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนมากกว่านักเรียนที่ไม่มีความรู้ทางธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๘ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

(n = ๓๖๗)

ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา	$\bar{X}$	ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา			
		ตรี	โท	เอก	ไม่มีความรู้ทางธรรม
		๓.๙๘	๓.๗๗	๔.๐๑	๓.๘๒
ตรี	๓.๙๘	-	.๒๑*	-.๐๓	.๑๖*
โท	๓.๗๗	-	-	-.๒๔*	-.๐๕
เอก	๔.๐๑	-	-	-	.๑๙
ไม่มีความรู้ทางธรรม	๓.๘๒	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนต่างกัน โดยนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นตรี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มากกว่านักเรียนที่ความรู้ธรรมศึกษาชั้นโท และนักเรียนที่ไม่มีความรู้ทางธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนักเรียนที่มีความรู้ธรรมศึกษาชั้นโท มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน น้อยกว่านักเรียนที่ความรู้ธรรมศึกษาชั้นเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๕ นักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก
 ธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน
 ตารางที่ ๔.๑๙ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา จำแนกตามจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา

(n = ๓๖๗)

ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬี จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	จำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา								F	Sig.
	๑ - ๒ ปี		๓ - ๔ ปี		๕-๖ ปี		ไม่เคยเรียน			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑.ด้านหลักสูตร	๔.๓๗	.๕๑	๔.๐๒	.๕๔	๓.๖๓	.๕๖	๓.๙๐	.๕๖	๑๕.๗๐๗*	.๐๐๐
๒.ด้านผู้สอน	๔.๒๘	.๕๒	๔.๑๐	.๖๑	๔.๐๒	.๖๕	๓.๙๙	.๕๓	๔.๕๑๐*	.๐๐๔
๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	๓.๙๘	.๔๗	๓.๘๖	.๕๔	๓.๘๐	.๕๙	๓.๘๒	.๕๕	๑.๔๙๑	.๒๑๗
๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	๓.๗๖	.๖๖	๓.๕๙	.๕๗	๓.๘๓	.๕๔	๓.๗๗	.๕๘	๒.๓๐๔	.๐๗๗
๕.ด้านการประเมินผลการเรียน	๓.๙๐	.๕๑	๓.๘๓	.๕๔	๓.๘๕	.๕๑	๓.๘๘	.๖๐	.๒๓๒	.๘๗๔
รวม	๔.๐๖	.๓๙	๓.๘๘	.๔๗	๓.๘๓	.๔๖	๓.๘๗	.๔๘	๓.๑๕๙*	.๐๒๕

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่านักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของแต่ละด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตาราง ที่ ๔.๒๐ – ๔.๒๒

ตารางที่ ๔.๒๐ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา ด้านหลักสูตร

(n = ๓๖๗)

จำนวนปีที่เรียน ประถมศึกษา	$\bar{X}$	จำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา			
		๑ - ๒ ปี	๓ - ๔ ปี	๕ - ๖ ปี	ไม่เคยเรียน
		๔.๓๗	๔.๐๒	๓.๖๓	๓.๙๐
๑ - ๒ ปี	๔.๓๗	-	.๓๕*	.๗๔*	.๔๗*
๓ - ๔ ปี	๔.๐๒	-	-	.๓๙*	.๑๒
๕ - ๖ ปี	๓.๖๓	-	-	-	-.๒๗*
ไม่เคยเรียน	๓.๙๐	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่าจำนวนปีที่นักเรียนเรียนประถมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตรต่างกัน โดยนักเรียนมีจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา ๑ - ๒ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตรมากกว่านักเรียนที่เรียนประถมศึกษา ๓ - ๔ ปี และนักเรียนที่เรียนประถมศึกษา ๕-๖ ปี และนักเรียนที่ไม่เคยเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนนักเรียนที่เรียนประถมศึกษา ๓ - ๔ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร

มากกว่านักเรียนที่เรียนประถมศึกษา ๕-๖ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนักเรียนที่เรียนประถมศึกษา ๕-๖ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร น้อยกว่านักเรียนที่ไม่เคยเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๑ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา ด้านผู้สอน

(n = ๓๖๗)

จำนวนปีที่เรียน ประถมศึกษา	$\bar{X}$	จำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา			
		๑-๒ ปี	๓-๔ ปี	๕-๖ ปี	ไม่เคยเรียน
		๔.๒๘	๔.๑๐	๔.๐๒	๓.๙๙
๑ - ๒ ปี	๔.๒๘	-	.๑๘	.๒๖*	.๒๙
๓ - ๔ ปี	๔.๑๐	-	-	.๐๘*	.๑๑
๕ - ๖ ปี	๔.๐๒	-	-	-	.๐๓
ไม่เคยเรียน	๓.๙๙	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่าจำนวนปีที่นักเรียนเรียนประถมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอนต่างกัน โดยนักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา ๑ - ๒ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน มากกว่านักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา ๕-๖ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา ๓-๔ ปี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน มากกว่านักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนประถมศึกษา ๕-๖ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

**๔.๔. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากแบบสอบถามปลายเปิดตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง ๕ ด้าน ดังตารางที่ ๔.๒๒ – ๔.๒๖ ดังต่อไปนี้

**ตารางที่ ๔.๒๒ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านหลักสูตร**

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
๑. เนื้อหารายละเอียดของวิชาที่เรียนมีมากเกินไป	๑.สรุปเนื้อหาที่จะนำไปสอนให้สั้น กระชับในเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น
๒. เวลาที่ใช้เรียนวิชาธรรมศึกษามีเวลาน้อยเกินไป	๒. ควรเพิ่มเวลาในการเรียนวิชาธรรมศึกษาให้มากกว่าเดิมอีก
๓. วิชาที่เรียนมีมากเกินไป ผู้เรียนไม่สามารถจะเรียนได้ครบหลักสูตรทั้งหมดได้	๓. ต้องมีการแนะแนวทางในการเรียน ให้กับผู้เรียนจึงจะสามารถเข้าใจในเนื้อหาวิชาเรียนได้เป็นอย่างดี

**ตารางที่ ๔.๒๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านผู้สอน**

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
๑. ผู้สอนมีเวลาในการสอนวิชาธรรมศึกษาน้อยเกินไป	๑. ต้องเพิ่มเวลาสำหรับการสอนวิชาธรรมศึกษาให้มากกว่าเดิมอีก
๒. ผู้สอนไม่มีสื่อการเรียนการสอน ในการสอนวิชาธรรมศึกษาเลย	๒. ควรหาสื่อการเรียนการสอนสำหรับวิชาธรรมศึกษาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
๓. ผู้สอนเสนอหัวข้อสำคัญของบทเรียน หรือเสนอรายละเอียดของเนื้อหาที่เรียนมากเกินไป	๓. ผู้สอนต้องเสนอหัวข้อสำคัญของบทเรียน หรือเสนอรายละเอียดของเนื้อหาที่เรียนให้ได้ใจความเพื่อความเข้าใจง่ายของผู้เรียน

ตารางที่ ๔.๒๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
๑. กิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เน้นการบรรยายมากเกินไป ๒. นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนธรรมศึกษาได้อย่างเต็มที่ ๓. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้น วิชาการมากเกินไป	๑. ควรมีการเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากบรรยายแล้ว ควรเพิ่มการให้ฝึกภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับการบรรยาย ๒. ต้องหาแนวทางให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนธรรมศึกษาให้มากกว่าเดิม ๓. ควรเพิ่มนิทานธรรมะสอดแทรกด้วย เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนธรรมศึกษายิ่งขึ้น

ตารางที่ ๔.๒๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
๑. ผู้เรียนไม่มีหนังสือเรียนสำหรับวิชาธรรมศึกษาครบได้ทุกคน ๒. ผู้เรียนไม่ได้ทำกิจกรรมเลยในการเรียนวิชาธรรมศึกษา ๓. ไม่มีการให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นในวิชาที่เรียนเลย	๑. ต้องหาหนังสือเรียนวิชาธรรมศึกษามาให้ผู้เรียนได้ครบทุกคน เพื่อจะได้นำไปอ่านเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น ๒. ควรหากิจกรรมมาสอดแทรกเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดอาการง่วงซึมในเวลาเรียน ๓. ควรมีการให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นในส่วนของวิชาที่เรียนด้วย

ตารางที่ ๔.๖๖ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ด้านการประเมินผลการเรียน

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
๑. ผู้เรียนไม่ค่อยทำงานส่ง หรือส่งแต่ไม่ได้ตามกำหนดเวลาที่ได้รับ ๒. ผู้เรียนไม่ค่อยได้ทดสอบความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เรียนได้อย่างเต็มที่ ๓. ไม่อยากมีการประเมินผลแบบอ้อมนัยเลย อยากให้มีการประเมินผลแต่แบบปรนัย หรือแบบเลือกจับคู่บ้าง	๑. ควรให้เวลาในการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับงานที่ให้ไปกับผู้เรียนด้วย ๒. ควรมีการให้ทดสอบวัดความรู้ในวิชาที่เรียนทุก ๆ บทที่ได้สอนให้กับผู้เรียนไปแล้วนั้น ๓. ควรหาวิธีการทดสอบที่หลากหลายดึงดูดผู้เรียนให้อยากมีการเรียน การทดสอบในวิชาที่ได้ทำการเรียนการสอนไปแล้วนั้น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา จำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนโรงเรียนในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๖๗ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจริงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ สถานภาพส่วนบุคคล

นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๖๗ คน เป็นเพศชาย จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๐ เป็นเพศหญิงจำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๐ อายุ ๗ – ๘ ปี จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๒ อายุ ๙ – ๑๐ ปี จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๖ อายุ ๑๑ – ๑๒ ปี จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๖ อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๖ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๒ จำนวน ๙๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ – ๔ จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๖ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ – ๖ จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๓ ธรรมศึกษาชั้นตรี จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๔ ธรรมศึกษาชั้นโท จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๙ ธรรมศึกษาชั้นเอก จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๒ ไม่มีความรู้ธรรมศึกษา จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๕ ๑ – ๒ ปี จำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๔ ๓ – ๔ ปี จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒๕ ๕ – ๖ ปี จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๐ ไม่เคยเรียน จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๑

๕.๑.๒ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๑ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้สอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ อยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ อยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการประเมินผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๗ อยู่ในระดับมาก รองลงมาด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๖ อยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ อยู่ในระดับมาก

๒) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๖ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่าโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

๖) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๗ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒) นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) นักเรียนที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔) นักเรียนที่มีระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕) นักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๕.๑ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
สถานภาพส่วนบุคคล	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา	
- เพศ	-	✓
- อายุ	✓	-
- ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่	✓	-
- ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา	✓	-
- จำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา	✓	-

๑.สถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ

นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒.สถานภาพส่วนบุคคลด้านอายุ

นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓.สถานภาพส่วนบุคคลด้านระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่

นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.สถานภาพส่วนบุคคลด้านระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา

นักเรียนที่มีระดับความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.สถานภาพส่วนบุคคลด้านจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา

นักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษาต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึง ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญน่าสนใจ และสอดคล้องเกี่ยวข้องกับด้านอื่นๆ มาอภิปรายผลดังนี้

๕.๒.๑ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษาค้นคว้าและทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกรายด้านทั้ง ๕ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของผู้วิจัยดังต่อไปนี้ คือ ทวี ต้นสนียพันธ์ และ เดชา พวงงาม^๑ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของสงฆ์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๑” ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ผู้จัดการและครูสอนมีความเห็นดังนี้ ด้านสภาพการจัดการศึกษาซึ่งครอบคลุมกระบวนการ ๖ ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ในภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๑.ด้านหลักสูตร ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดการเกี่ยวกับบุคคล และการงบประมาณซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิมล สุตเขต^๒ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ ” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม และทุกรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่การพัฒนากระบวนการสนับสนุน เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สามอันดับสุดท้าย ซึ่งถือว่าเป็นจุดด้อยที่ตรงกันทุกตัวชี้วัด ได้แก่การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพและเครือข่ายวิชาการ การกำหนดระบบหลักเกณฑ์

^๑ ทวี ต้นสนียพันธ์ และ เดชา พวงงาม, “การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของสงฆ์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๑” ใน เอกสารวิชาการ การวิจัยทางด้านการศาสนา, (กรุงเทพมหานคร การศาสนา, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

^๒ วิมล สุตเขต, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, (บัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

และวิธีการตรวจสอบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการทั้งภายในและระหว่างสาระการเรียนรู้หรือเป็นการบูรณาการเฉพาะเรื่อง เป็นต้น ซึ่งผู้สอนธรรมชาติศึกษาในโรงเรียนอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็ได้พยายามใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้น จึงทำให้ผู้เรียนธรรมชาติศึกษาโรงเรียนในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก

๒.ด้านผู้สอน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนมีความประพฤติดีมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ วิธีการใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับที่ พระกฤษฎา อคฺคธมฺโม (ทองจุต)^๓ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูสอนพระสอนศีลธรรม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก องค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญ ที่ ๐.๐๕ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนได้ร้อยละ ๖๒.๗๐ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่สามารถพยากรณ์ได้คือ การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ และความสำเร็จของงาน โดยได้สมการพยากรณ์ เป็นต้นซึ่งผู้สอนธรรมชาติศึกษาในโรงเรียนอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็ได้พยายามพัฒนาผู้สอนให้เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ดังนั้น จึงทำให้ผู้เรียนธรรมชาติศึกษาโรงเรียนในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากมีการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจกับหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งมีการพัฒนาเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาเชิง

^๓ พระกฤษฎา อคฺคธมฺโม (ทองจุต), “การศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช”, *ปริญาญาคุศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตศึกษา:มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

ปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนการสอน และนำปัญหาที่พบจากการเรียนการสอนมาแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ว่าที่ร้อยตรีทวีพล ปรัสพันธ์^๔ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ในอนาคตในเวลา ๑๐ ปี” ผลการวิจัย พบว่า ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์การคิดไตร่ตรอง และการแก้ปัญหาด้วยวิจารณญาณมากขึ้น เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่มมากกว่ารายบุคคล จะใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ครูผู้สอนเป็นเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบเป็นผู้นำคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตนและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากขึ้น บทบาทพระสงฆ์ในการสนับสนุนการสอนมีมากขึ้น มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่นและมีการใช้สื่อที่หลากหลายและเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น หนังสือแบบเรียนสามารถเก็บสะสมไว้เป็นหนังสือปฏิบัติธรรมประจำครอบครัวได้ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นต้น ซึ่งผู้สอนธรรมศึกษาในโรงเรียนอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็ได้พยายามพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ดังนั้น จึงทำให้ผู้เรียนธรรมศึกษาโรงเรียนในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากการหาสถานที่เรียนให้มีความเหมาะสมและมีสภาพเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัย ก็ได้ปรับปรุงและสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งผู้สอนมีทักษะความสามารถในการผลิตสื่อหรือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ สาคร อัมจักร^๕ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม”

^๔ ว่าที่ร้อยตรีทวีพล ปรัสพันธ์, “การศึกษาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ในอนาคตในเวลา ๑๐ ปี”, ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน, (บัณฑิตวิทยาลัย:สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๖), บทคัดย่อ.

^๕ สาคร อัมจักร, “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม”, ปรินญานิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, เทคโนโลยีการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๕), บทคัดย่อ.

ผลการวิจัย พบว่า ๑)ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก ๒)ผลการหาประสิทธิภาพสื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ๓)ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม หลังสูงกว่าก่อนเรียน ๔)นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับที่ “เหมาะสมมาก” เป็นต้น ซึ่งผู้สอนธรรมศึกษาในโรงเรียนอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็ได้พยายามพัฒนาในด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน หรือรูปแบบการเรียนการสอนให้เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ดังนั้น จึงทำให้ผู้เรียนธรรมศึกษาโรงเรียนในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

๕.ด้านการประเมินผลการเรียน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยการแนะนำวิธีการสอบจริงให้ หรือมีการสอนเพิ่มเติมก่อนที่จะให้มีการสอบจริง และยังแนะนำให้ผู้เรียนฝึกท่องจำก่อนที่จะมีการสอบจริงซึ่งสอดคล้องกับที่บุญหนา จิมนั่ง และ ฤดี แสงเดือนฉาย^๖ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินประสิทธิภาพ” การสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙” ผลการวิจัย พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ มีประสิทธิภาพในระดับดี เมื่อเทียบประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมตัวแปรอิสระพบว่าพระสอนศีลธรรมที่มีอายุต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแผนกธรรมต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแผนกบาลีต่างกัน มีประสิทธิภาพการสอนศีลธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ สำหรับความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากมีพระสอนศีลธรรมอยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ ๕๓.๓ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนศีลธรรม พบว่า ระยะเวลาสอน ระดับความพึงพอใจต่อพฤติกรรมนักเรียน จำนวนชั่วโมงสอน จำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ

^๖ บุญหนา จิมนั่ง และ ฤดี แสงเดือนฉาย, “รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙”, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๑), หน้า ๗๙ - ๘๒.

การสอนในเชิงบวก เป็นต้น ซึ่งผู้สอนธรรมศึกษาในโรงเรียนอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็ได้พยายามพัฒนาในด้านการประเมินผลการเรียนการสอนให้เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ดังนั้น จึงทำให้ผู้เรียนธรรมศึกษาโรงเรียนในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

จากการศึกษาค้นคว้าและทำการวิจัยเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล คือ นักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา และจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษาแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ จึงปฏิเสธตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนนักเรียนที่มีอายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา และจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละสถานภาพส่วนบุคคลมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑.เพศ จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งน่าจะมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วนิดา ภูภักดี^๗ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ด้าน คือ ด้านความไว้วางใจและด้านการสื่อสาร

^๗ วนิดา ภูภักดี, “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๗), บทคัดย่อ.

แบบเปิด อยู่ในระดับปานกลาง ๔ ด้าน คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน และด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเป้าหมายตามลำดับ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการยอมรับนับถือ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

๒.อายุ จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อายุต่างกันก็เป็นปัจจัยที่มีต่อประสิทธิภาพต่างกัน ซึ่งน่าจะมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เรืองชัย ปรินาล^๔ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัย พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ ประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ อายุมากกว่า

๓.ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ต่างกัน สำหรับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ย่อมต่างกัน ซึ่งน่าจะมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรรถวุฒิ ตัญญวนาวิน^๕ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย” ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการกองการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานระดับปานกลาง เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา อายุราชการไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้แก่ ความก้าวหน้าในการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน และการได้รับความยุติธรรมในหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

^๔ เรืองชัย ปรินาล, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผลการสอน, (บัณฑิตศึกษา:มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๖), บทคัดย่อ.

^๕ อรรถวุฒิ ตัญญวนาวิน, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๕), หน้า ๔๗.

๔.ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษาต่างกัน สำหรับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ย่อมต่างกัน ซึ่งน่าจะมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระราชวรดิฐ (อดุลย์ อมโร)^{๑๐} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เขตการปกครองสงฆ์ภาค ๔” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานในกระบวนการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกันผู้บริหารและครูสอนที่มีอายุพรรษา และวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูสอนที่มีประสบการณ์อายุจริงและวุฒิการศึกษาสามัญศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ปัญหาการบริหารงานบุคคล ได้แก่ ระบบการคัดเลือกบุคคลขาดความชัดเจน บุคลากรขาดขวัญกำลังใจและโรงเรียนมีงบประมาณน้อย ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีหน่วยงานเฉพาะดำเนินงานบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

๕.นักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่มีจำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา ต่างกัน สำหรับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ย่อมต่างกัน ซึ่งน่าจะมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนาภรณ์ ลีสุริยาภรณ์^{๑๑} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน:กรณีศึกษาพนักงานบริษัท เอส.แอล.พาราวัต จำกัด” ผลการวิจัย พบว่า ปฏิบัติงานในฝ่ายผลิต พนักงานมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านค่าใช้จ่ายและวิธีการในการปฏิบัติงาน ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านเวลาที่ใช้ทำงาน และด้านปริมาณ นอกจากนี้ พนักงานที่มีเพศ อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน การปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงาน แตกต่างกันจะมีประสิทธิภาพในการทำงานด้านคุณภาพงาน

^{๑๐} พระราชวรดิฐ (อดุลย์ อมโร), “กระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค๔”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, แขนงวิชาบริหาร การศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๔๓), บทคัดย่อ.

^{๑๑} ธนาภรณ์ ลีสุริยาภรณ์, “การประเมินปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกรณีศึกษา พนักงานบริษัท เอส.แอล.พาราวัต จำกัด”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหาร ทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗), บทคัดย่อ.

ปริมาณงาน ด้านเวลาที่ใช้ทำงาน และด้านค่าใช้จ่ายตลอดจนวิธีในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับด้านคุณภาพในทิศทางบวก ได้แก่ ในด้านลักษณะงาน ด้านความก้าวหน้าในงาน การปฏิบัติงานของพนักงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงานของพนักงาน แต่ในความรับผิดชอบต่องานนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบ กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานของพนักงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเวลาที่ใช้ในการทำงานของพนักงาน แต่ในด้านโอกาสก้าวหน้าในงานนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านเวลาที่ใช้ในการทำงาน การปฏิบัติงานของพนักงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่ายและวิธีการปฏิบัติงานของพนักงาน ได้แก่ ในด้านค่าตอบแทน และด้านความรับผิดชอบ และการปฏิบัติงานของพนักงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมของพนักงาน ได้แก่ ด้านโอกาสก้าวหน้าในงาน ด้านลักษณะงาน และด้านความรับผิดชอบ

๕.๒.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหา อุปสรรค ที่พบจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีครบทั้ง ๕ ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของพระครูธรรมศาสนโฆสิต (ภิญโญ อนุโลโย)^๒ “ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัย พบว่า ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา โดยส่วนรวมและจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

^๒ พระครูธรรมศาสนโฆสิต (ภิญโญ อนุโลโย), “ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), บทคัดย่อ.

ตามแผนการสอน การทำแผนการสอน การศึกษาหลักสูตร การวัดผลประเมินผล และการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีรายข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ผู้สอนไม่ได้จบวิชาพระพุทธศาสนาโดยตรง คู่มือที่ใช้ในการประกอบการทำแผนการสอนมีน้อย โรงเรียนได้รับเอกสารการสอนช้า เช่น แผนการสอน คู่มือครู มีการไปสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการไปเยี่ยมที่บ้านน้อย และจุดประสงค์การเรียนรู้ยังไม่คำนึงถึงความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์/อาคารสถานที่/แหล่งการเรียนรู้

พบปัญหาอุปสรรคในด้านต่าง ๆ จากคำถามปลายเปิด ดังนี้

๑.ด้านหลักสูตร เนื้อหารายละเอียดของวิชาที่เรียนมีมากเกินไป เวลาที่ใช้เรียนวิชาธรรมศึกษามีเวลาน้อยเกินไป และวิชาที่เรียนมีมากเกินไปผู้เรียนไม่สามารถจะเรียนได้ครบหลักสูตรทั้งหมดได้

๒.ด้านผู้สอน ผู้สอนมีเวลาในการสอนวิชาธรรมศึกษาน้อยเกินไป ผู้สอนไม่มีสื่อการเรียนการสอนในการสอนวิชาธรรมศึกษาเลย และผู้สอนเสนอหัวข้อสำคัญของบทเรียน หรือเสนอรายละเอียดของเนื้อหาที่เรียนมากเกินไป

๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเน้นการบรรยายมากเกินไป นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนธรรมศึกษาได้อย่างเต็มที่ และกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นวิชาการมากเกินไป

๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่มีหนังสือเรียนสำหรับวิชาธรรมศึกษาครบได้ทุกคน ผู้เรียนไม่ได้ทำกิจกรรมเลยในการเรียนวิชาธรรมศึกษา และไม่มี การให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นในวิชาที่เรียนเลย

๕.ด้านการประเมินผลการเรียน ผู้เรียนไม่ค่อยทำงานส่งหรือส่งแต่ไม่ได้ตามกำหนดเวลาที่ให้ไว้ ผู้เรียนไม่ค่อยได้ทดสอบความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เรียนได้อย่างเต็มที่ และไม่ยอมมีการประเมินผลแบบอัตโนมัติเลยอยากให้มีการประเมินผลแต่แบบปรนัยหรือแบบเลือกจับคู่บ้าง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

๑.ด้านหลักสูตร สรุปเนื้อหาที่จะนำไปสอนให้สั้นกระชับในเนื้อหาวิชาเพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ควรเพิ่มเวลาในการเรียนวิชาธรรมศึกษาให้มากกว่าเดิมอีก และต้องมีการแนะแนวทางในการเรียน ให้กับผู้เรียนจึงจะสามารถเข้าใจในเนื้อหาวิชาเรียนได้เป็นอย่างดี

๒.ด้านผู้สอน ต้องเพิ่มเวลาสำหรับการสอนวิชาธรรมศึกษาให้มากกว่าเดิมอีก ควรหาสื่อการเรียนการสอนสำหรับวิชาธรรมศึกษาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และผู้สอนต้องเสนอหัวข้อสำคัญของบทเรียนหรือเสนอรายละเอียดของเนื้อหาที่เรียนให้ได้ใจความเพื่อความเข้าใจง่ายของผู้เรียน

๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากบรรยายแล้วควรเพิ่มการให้ฝึกภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับการบรรยาย ต้องหาแนวทางให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนธรรมศึกษาให้มากกว่าเดิม และควรเพิ่มนิทานธรรมะสอดแทรกด้วยเพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนธรรมศึกษายิ่งขึ้น

๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ต้องหาหนังสือเรียนวิชาธรรมธรรมศึกษามาให้ผู้เรียนได้ครบทุกคนเพื่อจะได้นำไปอ่านเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น ควรหากิจกรรมมาสอดแทรกเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดการง่วงซึมในเวลาเรียน และควรมีการให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นในส่วนของวิชาที่เรียนด้วย

๕.ด้านการประเมินผลการเรียน ควรให้เวลาในการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับงานที่ให้ไปกับผู้เรียนด้วย ควรมีการให้ทดสอบวัดความรู้ในวิชาที่เรียนทุก ๆ บทที่ได้สอนให้กับผู้เรียนไปแล้วนั้น และควรหาวิธีการทดสอบที่หลากหลายดึงดูดผู้เรียนให้อยากมีการเรียน การทดสอบในวิชาที่ได้ทำการเรียนการสอนไปแล้วนั้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

๑.ควรศึกษาวิจัยประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในแต่ละอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.ควรศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาที่เป็นต้นแบบอย่างแท้จริง

๓.ควรศึกษาบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในแต่ละอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บรรณานุกรม

๑.ภาษาไทย :

ก.ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข.ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กมล สุดประเสริฐ. จิตสังคม. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๗.

กรมการศาสนา. การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๖.

กิตติมา ปรีดีติลก. กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, ๒๕๓๒.

_____.การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑.

_____.การศึกษาผลงานวิจัย ของกรมการศาสนา ปีงบประมาณ ๒๕๓๕-๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒.

ชื่น สุขศิริ. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๓๙.

ชูบ กาญจนประกร หลักรัฐประศาสนศาสตร์. เอกสารประกอบการศึกษาฉบับที่ ๕. รัฐประศาสนศาสตร์. พระนคร : มงคลการพิมพ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๐๒.

ดิน ปรัชญพฤทธิ. ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

ดิวิชัย เติร์มสอบธรรมศึกษาชั้นเอก รวมทุกวิชา- กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์เลี้ยงช้าง, ๒๕๕๐.

ทิพาดี เมฆสวรรค์. การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร:คณะปฏิรูประบอบราชการ, ๒๕๓๙.

ธงชัย สันติวงษ์. ทฤษฎีการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๓.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ ๙. นนทบุรี: บริษัท เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑.

นภดล เองเจริญ. เทคนิคการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ข้าราชการ, ๒๕๔๖.

พระเทพโสภณ (ประยูร ฐมฺจิตฺโต). ทิศทางการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ฐมฺจิตฺโต). การเผยแผ่เชิงรุก กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

_____. (ประยูร ฐมฺจิตฺโต). กรอบความคิดในการจัดทำสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรใหม่. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

_____. (ประยูร ฐมฺจิตฺโต). แนวคิดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์. พิมพ์ที่:ห้างหุ้นส่วนจำกัด. สามลดา, ๒๕๔๙.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน. กรุงเทพมหานคร:ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, ๒๕๔๖.

_____. (ป.อ. ปยุตโต). พุทธวิธีในการสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร:บริษัทพิมพ์สวย์จำกัด, ๒๕๔๖.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). ธรรมญูชีวิต. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๘.

พระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาโล). ชีวิตลิขิตของกรรม. กรุงเทพมหานคร:บริษัทสหธรรมมิก จำกัด, ๒๕๔๕.

มบุญ วงศ์นารี. หลักธรรมกับการบริหาร. กรุงเทพมหานคร:ธรรมสภา, ๒๕๓๘.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. ๒๕๓๒. กรุงเทพมหานคร:บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๓๒.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร:นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

รพี แก้วเจริญ และทิตยา สุวรรณะชฎ. การแบ่งเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจในระดับนักบริหารอาวุโส. พระนคร:โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐.

วิจิตร ศรีสอาน. กระบวนการกลุ่มศึกษา. กรุงเทพมหานคร:โอเดียน สโตร์, ๒๕๒๒.

วิรัช สงวนวงศ์วาน. การบริหารครบวงจร. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แมสพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๓๓.

วิวรรณ มุขดี. การบริหารการคลังสาธารณะและงบประมาณ. อุดรดิตถ์:มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, ๒๕๔๘.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. ปริญญ์ ทัศนิตานนท์ และสมชาย หิรัญกิตติ. ศัพท์การบริหาร. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สถล บุรารักษ์. การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร:โอเดียน สโตว์, ๒๕๔๕.

สนิท ศรีดำแดง. พระพุทธศาสนากับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙.

สมยศ นาวิการ. การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหาร:MBO. กรุงเทพมหานคร:บรรณกิจ, ๒๕๒๙.

สัญญา สัญญาวีรัตน์. ทฤษฎีองค์การประสิทธิภาพ. รวมบทความสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, กรุงเทพมหานคร:ภาคสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๑.

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง. เรื่องสอบธรรมสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ.๒๕๔๔.

กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๔.

สุวัช ศรีวัช. การจัดการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร :นาน มีนบุรี, ๒๕๓๒.

สุมน อมรวิวัฒน์. การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์, ๒๕๓๐.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก. บริษัทเพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๐.

อัมรา สาโหมด. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปู. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๔.

(๒) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / ภาคนิพนธ์

กัญญ์กัฬากรณ์ กลิ่นนิมมวล. “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

โกมินทร์ อ่อนเพชร. “การประเมินผลการบริหารจัดการในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดตามแนวทางพระพุทธศาสนา:ศึกษาเฉพาะกรณีวัดสะพานพระโขนง กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

จิตติพร สะสม. “ศึกษาระบบการบริหารและการจัดการวัดในพระพุทธศาสนากรณีศึกษา: วัดพระธาตุแช่แห้ง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ดวงทิพย์ ตันหะศรี. “การจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ทวี ตันสนียพันธ์ และ เดชา พวงงาม. “การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสงฆ์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๑”. ใน **เอกสารวิชาการ การวิจัยทางด้านการศาสนา**. กรุงเทพมหานครการศาสนา, ๒๕๕๗.

ธนาภรณ์ ลีสิริยาภรณ์. “การประเมินปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกรณีศึกษา พนักงานบริษัท เอส.แอล.พาราวัต จำกัด”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗.

บุญหนา จิมาโนง และฤดี แสงเดือนฉาย. “รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินประสิทธิภาพการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙”. กรุงเทพมหานคร:ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๑.

พรทิพา กุฎมพินานนท์. “การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาและ การพัฒนาคน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระกฤษฎา อุดมโม (ทองจุต). “การศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช”. **ปริญาญครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตศึกษา:มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๕๗.

พระครูธรรมศาสนโฆสิต (ภิญโญ อนุโลโย). “ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระครูใบฎีกาสุนันท์ สุวิชาโน (สอนเล็ก). “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาตามแนววิถีพุทธ:กรณีศึกษาโรงเรียนวัดขมิ้นมิตร อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ฐมมสุโข (พรสุทธิชัยพงศ์). “ประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสใน
จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ.
บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระครูพิศาลธีรธรรม (สมพร **ปณฺญาวชิโร**). “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์:
กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
มหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระครูไพโรจน์สารคุณ (สุเทพ คุณงกร). “ทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสใน
อำเภอ ลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**.
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระครูสมุห์บุญเลิศ ชยวิโส (ชัยวงษ์). “สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรม
ในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
มหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระครูสังฆรักษ์กฤษฏ์ดิทน สุมะโร (ศรีอัญญา). “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส
ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**.
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระคำไข คมกีรานนโท (ธงสวัสดิ์). “ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของ
วิทยาลัยสงฆ์ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว”.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระชนดล นาคสุวรรณโณ (นาคพิพัฒน์). “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระวัชชัย จารุหมโม (ศรีสุข). “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์:กรณีศึกษาวัด
ในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๕๓.

พระนิพนธ์ เทวธมโม (แก้วแหวน). “การประเมินการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระบุญประทาน **ญาณทีโป** (ทะปะละ). “ศึกษาปัจจัยนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนพระโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกบาลี:กรณีศึกษาวัดจองคำ อำเภอหาง จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา ๒๕๕๒”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระประกาศิต ปณฺธโร (ยามประโคน). “บทบาทของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดบ้านสะแกชำ ตำบลบ้านสะแกชำ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระปิยะ ปิยธมโม (เมฆแสน). “ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูประจำการและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองแพร่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระมหาไชยา ชยสิทธิ (เสนแสนยา). “ศึกษาทัศนคติและความคาดหวังของครูและนักเรียนที่มีต่อพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาดวงเด่น **ฐิตญาโน** (ตุนิน). “ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการความขัดแย้งทางชนชั้นของคาร์ล มาร์กซ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาปรัชญา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาธีระศักดิ์ ธิติกิตติ (สุขยิ่ง). “ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่คุณธรรมแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ของศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดสุรินทร์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาธรรมนิเทศ. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

- พระมหาบรรจง จันทคุตโต (แผ่นทอง). “คุณภาพการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนตามหลักไตรสิกขา:กรณีศึกษาศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินาศิตยวัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- พระมหาบุญจิตกร กนตสีโล (คำมา). “การศึกษาแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาศีลธรรมของเยาวชนตามทัศนะพุทธทาสภิกขุ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- พระมหาวรพงษ์ วรเมธี (บุญปิ่น). “ปัญหาการเรียนการสอนวิชาจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระมานิตย์ โชติธมฺโม (อรรคชาติ). “การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระราชวรดิฐ (อดุลย์ อมโร). “กระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค๔”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. แผนกวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, ๒๕๕๓.
- พระสถิต มหาลาโภ (ศรีเมือง). “การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถิพุทธ:กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระสุริยา สั่วโร (ดวงปัญญา). “ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสงฆ์แขวงสะหวันนะเขต”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พฤกษา พุทธรักษ์. “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหัตถ์ ๔:กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พัชรินทร์ นาคบุญ. “การบริหารจัดการการติดตามภาระหนี้สินของธนาคารตามหลักพุทธธรรม”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

ไพบุญย์ ตั้งใจ. “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท:กรณีศึกษาบริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๔.

เรืองชัย ปริบาล. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิจัยและประเมินผลการสอน. บัณฑิตศึกษา:มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๖.

วนิดา ภูภักดี. “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๔๗.

วันดี วัฒนาประสิทธิ์. “ปัญหาการสอนศิลปกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

ว่าที่ร้อยตรีทวีพล ปรัสพันธ์. “การศึกษาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ในอนาคตในระยะเวลา ๑๐ ปี”. ปริญาญครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย:สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๖.

วิมล สุตเขต. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตศึกษา:มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๗.

สว้าง วงศ์ฟ้าเลื่อน. “การบูรณาการสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

- สาคร อัจฉกร. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม”. **ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. เทคโนโลยีการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๕.
- สุรดา สนิทเวช. “ความพึงพอใจของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสงฆ์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- แสงจันทร์ มโนสร้อย. “สภาพการเรียนการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนในอำเภอเวียงหนองล่อง”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- อรรถวุฒิ ตัญจนวิทย์. “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการกองการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย”. **ภาคินพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๕.
- อับราฮัม ซาลีนิก และคณะ Abraham Zaleanik and other, 1958. อ้างในวิศรุต มีแก้ว. “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานสอบสวน: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี”. **ภาคินพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต**. พัฒนาสังคม. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.

(๓) เอกสารเย็บเล่ม

- พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ). **เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา**. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.
- รายงานสอบนักธรรมชั้นตรีในมณฑลอยุธยา”. **แถลงการณ์คณะสงฆ์เล่ม ๑๘ พ.ศ. ๒๔๗๓**. หน้า ๔๔๙-๔๕๐. อ้างในพระราชวิสุทธิกวี (พิจิตรฐิตวณโณ). **บทความ “การศึกษาของคณะสงฆ์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๕ ถึง รัชกาลที่ ๗)”**. ใน ๑๐๐ ปี มหามกุฏราชวิทยาลัย ๒๔๓๖ – ๒๕๓๖. มหามกุฏราชวิทยาลัย. พิมพ์เป็นที่ระลึกในวาระครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนา. กรุงเทพมหานคร:มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.
- สถิติ. **โรงเรียนในอำเภอภาษี**. วันที่ ๒ มิถุนายน, ๒๕๕๔.

๒.ภาษาอังกฤษ :

- Becker, S.W. & Neuhauser, D., **The Efficient Organization**, New York : Elsevier Scientific Publishing Co., 1975.

- Elmore Peterson and Plowman, E. Grovenor, **Business Organization and management**, Homewood Illinois : Richard D. Irwin, 1993.
- French, Dereck and Saward Heather, **Dictionary of management**, New York : International Publications, 1975.
- Good, Cater V., **Dictionary of Education**, New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.
- Henry, Fayol, **General and industrial management**, London : Pittman & Sons, 1964.
- Hertzberg, **Motivation Moral and Money**, New York : Psychology Co., 1968.
- Jame L, Bowditch and Anthony, Buono., **F.A. Primer or Organization Behavior**, 2nd ed., New York : John Wiley and Sons, 1990.
- John D Millett, **Management in the Public Service : the Guest For Effective Performance** New York : McGrew-Hill, 1954.
- Kartz and Kahn, **The Social Psychology of Oraganization**, New York : John Wiley & Sons, 1987.
- Ryan, T.A. and Smith, P.C. **Principle of Industrial Psychology**, New York : The Mcmald Press Company, 1945.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๕ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒ / ๐๔๗

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง

ด้วย พระปลัดสนชัย ฉายา ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ ไครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการเชิงพุทธ

ได้ตรวจ/แก้ไขแล้ว
วันที่ ๒๕/๒/๕๔

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง
๒๒/๒/๕๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒ / ๐๔๘

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ด้วย พระปลัดสนชัย ฉายา ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการเชิงพุทธ

ได้สนทนากับอาจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร., โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒ / ๐๘๔

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.อัครนันท์ อิศรเดช

ด้วย พระปลัดสนชัย ฉายา ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการเชิงพุทธ

ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม
21/3/54

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒ / ๐๔๗

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ยุทนา ปราณีต

ด้วย พระปลัดสนชัย ฉายา ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการเชิงพุทธ

ศาสตราจารย์ ดร.ยุทนา ปราณีต

(ดร.ยุทนา ปราณีต)
ศ.ก.พ. ๕๕๔

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๒๕๓๕ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒ / ๐๔๔ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

ด้วย พระปลัดสนชัย ฉายา ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

31 มี.ค. ๕๔

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการเชิงพุทธ

ภาคผนวก ข.

ผลการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC)

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ / คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ด้านหลักสูตร								
๑.	หลักสูตรทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และได้พัฒนาตนเอง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	หลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	หลักสูตร มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.	นักเรียนสามารถนำความรู้พระปริยัติธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	หลักสูตร ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
	ด้านผู้สอน								
๖.	ผู้สอนมีความพร้อมได้จัดเตรียมกระบวนการต่างๆของการเรียนการสอนครบถ้วน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗.	ผู้สอนมีความรู้ความสามารถอธิบายข้อธรรมะได้โดยละเอียดและเข้าใจง่าย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘.	ผู้สอนมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ / คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ด้านผู้สอน (ต่อ)								
๙.	ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนและแนะแนวก่อนสอบให้กับนักเรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐.	ผู้สอนแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และวิธีการใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนอยู่เสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	๓	๐.๖	ใช้ได้
๑๑.	ผู้สอนมีความประพฤติดี เชื่อมมั่นในตนเองเป็นกันเองกับนักเรียน และมีความสำรวมนาศรัทธา	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน								
๑๒.	กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๓.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔.	กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๕.	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖.	การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา เน้นการท่องจำก่อนแล้วจึงทำความเข้าใจ	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ที่	ประสิทธิภาพการจัด การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรมศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ / คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน(ต่อ)								
๑๗.	นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนและมีความสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๘.	นักเรียนและผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙.	สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒๐.	ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการผลิตสื่อหรือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๑.	ในการเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษามีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน								
๒๒.	สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัย ได้ปรับปรุงและสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒๓.	ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการผลิตสื่อหรือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๔.	ในการเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้

ที่	ประสิทธิผลการจัด การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรมศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ / คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียน การสอน (ต่อ)								
๒๕.	โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๖.	คู่มือ หนังสือที่ใช้เรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรมศึกษา มีภาษา บาลีซึ่งยากต่อการทำความเข้าใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๗.	สถานที่เรียนมีความเหมาะสมและมีสภาพเอื้อต่อการจัดการเรียน การสอนพระปริยัติธรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
	ด้านการประเมินผลการเรียน								
๒๘.	เกณฑ์การวัดผลประเมินผลเน้น การวัดความจำมากกว่าความ เข้าใจและประยุกต์ใช้	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒๙.	มีการประเมินผล และเก็บคะแนน จากการเรียนการสอนเป็นระยะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐.	มีการประเมินผลการเรียนตามการ พัฒนาที่เกิดขึ้นของนักเรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๑.	มีการออกข้อสอบ หรือ ใช้ แบบทดสอบตรงกับที่ได้เรียนไป แล้ว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๒.	ผู้ดำเนินการประเมินผลความ พร้อมของผู้เรียนก่อนการเรียน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๓.	ผู้สอนมีวิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓๔.	ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจใน วิธีการวัดผลและประเมินผลการ เรียนรู้ตามสภาพจริง	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ที่	ประสิทธิภาพการจัด การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรมศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ / คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ด้านการประเมินผลการเรียน (ต่อ)								
๓๕.	ผู้สอนมีวิธีการในการให้คะแนน	+๑	+๑	๐	+๑	๐	๓	๐.๖	ใช้ได้
๓๖.	ผู้สอนมีวิธีการในการสอน เพิ่มเติมก่อนที่จะให้มีการสอบ จริง	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓๗.	ผู้สอนมีวิธีการแนะนำวิธีการ สอบจริงให้	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓๘.	ผู้สอนมีการแนะนำวิธีการ ใน การทอ้งจำให้ก่อน ก่อนที่จะมี การสอบจริงให้	+๑	+๑	๐	+๑	๐	๓	๐.๖	ใช้ได้
๓๙.	ผู้สอนมีวิธีการ ในการใช้แบบ ประเมินผลที่เหมาะสมกับ นักเรียน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔๐.	ผู้สอนมีวิธีการ ในการออกแบบ ประเมินผลที่ได้มาตรฐาน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
รวม		๔๐	๓๙	๓๒	๔๐	๒๗	๓๕.๖		
ผลเฉลี่ยรวม		๑	๐.๙๗	๐.๘	๑	๐.๖๗	๐.๘๘		

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Try-out)

โรงเรียนอุทัย
วันที่ ๖ ธ.ค. ๕๕
ภาคบริหารศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๔๕๒-๑๒๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอุทัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ผู้ดำเนินการ
ผ.อุฬารพงศ์ ภอริท บก.
10 ต.ค. ๖๓ / ๖๓
๑. เพื่อทราบ
๒. เห็นควรแจ้งฝ่ายอื่น

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ภาคผนวก ง.
ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Alpha)

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)**Item-total Statistics**

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
สูต0001	148.7667	259.8402	.1161	.9196
สูต0002	148.7333	258.3402	.1754	.9192
สูต0003	148.4000	248.4552	.6832	.9145
สูต0004	148.7667	247.2885	.4571	.9165
สูต0005	148.7667	249.9782	.3708	.9177
ผู้0001	148.8333	247.5920	.6024	.9149
ผู้0002	148.5667	248.5989	.5278	.9156
ผู้0003	148.7333	248.6161	.7174	.9144
ผู้0004	148.6667	242.2299	.6579	.9138
ผู้0005	148.7000	250.1483	.4871	.9161
ผู้0006	148.5667	248.3920	.5687	.9152
กิจ0001	148.6667	252.2989	.4125	.9169
กิจ0002	148.6667	248.6437	.5336	.9155
กิจ0003	149.0333	246.1023	.6420	.9144
กิจ0004	148.8333	249.5230	.5570	.9154
กิจ0005	148.8333	256.0057	.2725	.9182
กิจ0006	149.1000	242.7828	.6628	.9138
กิจ0007	148.9333	253.3057	.3655	.9174
กิจ0008	149.7000	247.7345	.3338	.9193
กิจ0009	148.9000	250.8517	.5519	.9156
กิจ0010	148.8333	248.4885	.6031	.9150
ปัจ0001	149.0000	247.7931	.5791	.9151
ปัจ0002	149.0000	242.3448	.7625	.9129
ปัจ0003	149.0667	250.0644	.5067	.9159

ปัจจัย0004	149.6667	259.2644	.1066	.9204
ปัจจัย0005	149.2333	245.9782	.4386	.9170
ปัจจัย0006	149.1000	254.6448	.2927	.9182
ประเ0001	149.0333	244.4471	.7102	.9136
ประเ0002	149.0333	254.5851	.3739	.9173
ประเ0003	149.0000	250.0000	.5590	.9155
ประเ0004	149.0333	242.8609	.5532	.9152
ประเ0005	148.9667	247.2057	.6515	.9145
ประเ0006	149.0000	249.5862	.5386	.9156
ประเ0007	148.7667	244.6678	.5634	.9150
ประเ0008	148.8333	256.5575	.2486	.9185
ประเ0009	148.8000	259.9586	.1176	.9195
ประเ0010	148.7333	261.7195	.0289	.9205
ประเ0011	148.5333	257.7057	.1581	.9199
ประเ0012	148.7333	254.4092	.3040	.9181
ประเ0013	148.7667	248.9437	.4590	.9164

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9184

ภาคผนวก จ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๑๔๒-๑๒๓

โรงเรียน	วัดโสมนัสราชวรวิหาร
เลขที่รับ	333
วันที่	29 มี.ค. 54
เวลา	13.15 น.

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนโคกม่วงวัดศรีสุทธาราม
ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
“ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษา
ในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

- ☐ งานวิชาการ ☐ งานบริหารทั่วไป
☐ งานการเงิน ☐ งานบริหารบุคคล
☒ เพื่อทราบ
☐ เพื่อสั่งการ

ลงชื่อ Emo ๕.
29 มี.ค. 54

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๕๑๔๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๑๐

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

กราบ

๓๓/๕ ๑/๕/

ที่ ศธ ๖๑๐๕๒/๒๕๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๖๕๒-๑๒๓๔

ร.ร.ภูมิปาโลราชวิทยาลัย
เลขที่... มท. 428/2554
วันที่... 27 / มิ.ย. / 2554
เวลา... 13.30 น.

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาชี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอแสดงความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ของพระปลัดสนชัย ภูมิปาโล นิสิตปริญญาโท

สาขาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๖๕๒ ๑๒๓๔ ต่อ ๒๑๓๐

27 มิ.ย. 2554

ขอรับทราบ
ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม
ผู้อำนวยการหลักสูตร
27 มิ.ย. 54

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔๒-๑๒๓

โรงเรียน หะโกตอนหนุ่ยมา

วันที่ 268

๕ มิถุนายน ๒๕๕๔

วันที่ 29 เดือน มิ.ย. พ.ศ. ๒๕๕๔

เวลา ๑๐.๐๐ น.

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาชี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ
ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล
นิตยภัต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
1. เพื่อทราบ
2. เพื่อบริหารงานต่อไป
ผู้ให้สัตยาบัน
ลงชื่อ
วันที่ ๒๙ มิ.ย. ๒๕๕๔

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพอล สุธะพรม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ท.ม.บ.

๒๙ มิ.ย. ๕๔

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๔๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔๒-๑๒๓

๓๗.

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เลขที่	345 / 2004
วันที่	๒๘ มิ.ย. ๕๔
เวลา	15.00 น.

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๓๓๖

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๔๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
๒๘ มิ.ย. ๕๔

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๔๕๒-๑๒๓

739 2554

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔

วันที่ 27 ธันวาคม 2554

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาดมหลักสูตรดังกล่าว

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๖. สภาวัฒนธรรมจังหวัด
๗๐ ตำบลในเขตเทศบาลเมือง
เพื่อมรดกโลก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๔๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๑๐

over a million in the
new
state

-Hortons
 Simon
 Mr
 27 May

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๑

นางเรียนนายตอนช้อย คงสมเชษฐา ราชบุรินทร์
เลขที่รับ ๒๗๐
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ 54
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔๒-๑๒๓

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

18๗๐ ๔๒. จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

- ด.ช.พรเมธิต์สนชัย ภูมิปาโล
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากนักเรียน
- ด.ช.พรเมธิต์สนชัย ภูมิปาโล

๒๕๕๔
๒๘ มิ.ค. ๕๔

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุนะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

นางไพฑูริย์พรตติ์เพ็ญ
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุธาราม

๒๘ มิ.ค. ๕๔

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๔๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

รับทราบ
๒๕ มิ.ค. ๕๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๕๒-๑๒๓

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาดำเนินการดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๕๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

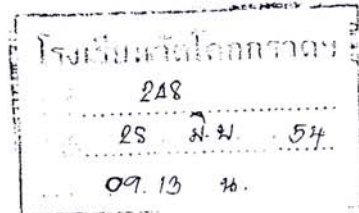
11/6/54
น.ร.๑๐-๑๑๓/๑๑๓๐๓๗
น.ร.๑๐-๑๑๓/๑๑๓๐๓๗

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔๒-๑๒๓

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอกาฬ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขออนุญาตเคราะห้จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

โรงเรียนนวมราช "สุนทรภู่" ๕๔

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธรรม แขวงบางพลัด
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔๒-๑๒๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๑

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอนาโพธิ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๔๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

โรงเรียนวัดนาคำน

ที่ ศธ ๖๑๐๕๒/๒๕๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ๕๗๒ /
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๕๗ ม. ๕. ๕๔
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์ ๑๒.๓๐
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๕๒-๑๒๓

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
เรียน ผอ.โรงเรียนวัดนาคำน

เพื่อโปรดทราบ

เกินความจำเป็นให้.....

☒ เพื่อทราบ☒ พิจารณาคำแนะนำการ☐ สั่งการ.....

๕๗ ม. ๕. ๕๔

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๕๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๑๐

ขอแสดงความนับถือ

-นาม

- ผอ.โรงเรียน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ดำเนินทรงคนโต

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๕๗ ม. ๕. ๕๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุคาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๓๕๖-๑๒๓

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

โรงเรียนวัดกุฎีทอง	
เลขที่	๘๑๑/๒๕๕๔
วันที่	๒๕ มิ.ย. ๕๔
เวลา	๙.๐๐ น.

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนธิ์ชัย ภูมีปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๕๓๕๖ ๑๒๓ พ.ศ. ๒๕๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๕๒-๑๒๓

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

โรงเรียนวัดพระแก้ว
รับที่ 147
วันที่ 27 มิ.ย. ๕4
เวลา 10.27 น.

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผอ. ร.ร.

ขอแสดงความนับถือ

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย

เรียน น.ร.ทั้งปวงที่ดำเนินมา

๒๗ มิ.ย. ๕๔

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๕๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

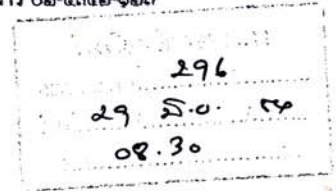
ผู้อำนวยการ	รองผู้อำนวยการ	ผู้อำนวยการ
บริหารงานวิชาการ	บริหารงานบุคคล	บริหารงานแผนกแผนงาน
บริหารงานทั่วไป	บริหารงานพัสดุ	บริหารงานอื่น ๆ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๕๒-๑๒๓

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้สันติดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

อำเภอภาษี

๒๕ มิ.ย. ๕๔

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๕๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

๒๕ มิ.ย. ๕๔

๒๕ มิ.ย. ๕๔

๒๕ มิ.ย. ๕๔

๒๕ มิ.ย. ๕๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๕๒-๑๒๓

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

โรงเรียนวังมฤต
เลขที่รับ.....
วันที่ 27 มิ.ย. 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาชี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๕๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๑๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕๒/๒๔๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ๒๕๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๑๐/๕๔

อาคารเรียนวัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔๒-๑๒๓

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
 ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
 จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
 ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ทราบ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔๒-๑๒๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๑

โรงเรียนใน เขตอ.ชัยภูมิ

วันที่ 27 มิ.ย. ๖4

วันที่ 25 / 64

วันที่ 12 ๐๐ ๖๔

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาชี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนผู้อำนวยการ

ขอแสดงความนับถือ

ด้วย สหวิทยาเขตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ของ
นิสิตปริญญาโท

จึงแจ้งมาเพื่อทราบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๔๓๔๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุทธาราม แขวงบางพลัด
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๘๓๖๒๐๑๒

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

ครั้งที่ 36 260 / 2554

วันที่ 27 มิถุนายน 2554

1007 1A. 40 น.

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาชี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนธิ์ ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

เรียน ผอ. ร.ร. วัดเขานางหงษ์

ด้วย ผอ. บัณฑิตพุทธศาสนิกชนมาแจ้งที่

Signature

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุขะพรหม)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตามแบบฟอร์มที่แนบมาเพื่อขอเก็บข้อมูล

เพื่อใช้ในการวิจัย

โทรสาร ๐๒-๘๓๖๒๐๑๒ โทร ๒๕๕๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

Signature

๒๕๕๔

ทศป

Signature
๐๗ มิ.ย. ๕๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุคาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๖-๔๓๖๖ ๕๕๖๖ ถึง ๕๕๖๗ อ.ย.
เลขที่ ๑๖๖๖ วันที่ ๒๕/๑๒/๕๙ ๑-๐๐

☐ วิทยานิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์
☐ วิทยานิพนธ์ ☐ วิทยานิพนธ์

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

๑๕๕

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนธิ์ชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๐๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขออนุญาตขอความเห็นชอบจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

Signature

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุขะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๓๕๖๒/๑๔๖

๕๕๖๖/๑๔๖

๕๕๖๖/๑๔๖

๕๕๖๖/๑๔๖

๕๕๖๖/๑๔๖

๕๕๖๖/๑๔๖

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดหนองบัว

☐ เสนอเพื่อทราบ

☒ เห็นสมควรยกย่อง

☐ เสนอเพื่อพิจารณา

Signature

(๕๕๖๖/๑๔๖)

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๖ ๔๓๖๖ ๕๕๖๖ ถึง ๕๕๖๗

កំរិត ៦០០៥.២/២៤១

๘ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอกาฬสินธุ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับคำแนะนำจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

Lee Jones

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

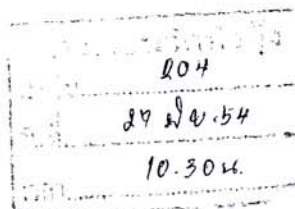
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนวัดศรีสุคาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๓๕๒-๑๒๓

๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐๒ ๕๓๕๒ ๑๒๓ ต่อ ๒๑๓๐

1. ททบ. (๕) ๓๐ ๓๐๓๓๓
2. มอช. (๕) ๓๓๓๓๓ ๓๓๓๓๓
๓. ๓๓๓๓๓.
๔. มอช. (๕) ๓๓๓๓๓
๕. ๓๓๓๓๓.
๓๓๓๓๓.๕๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๑

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาคารเรียนวัดศรีสุธาราม แขวงบางโพงพาง

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๔๓๔๒๒๒๒

วันที่ 13.๐๕.๕๔

๔ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอภาษี
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล รหัสประจำตัวนิสิต ๕๒๐๑๔๐๔๗๗๒ นิสิตปริญญาโท
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
 ธรรมแผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนของท่าน
 จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
 ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
 ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ภาคผนวก จ.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง:

แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนหลักสูตรพระปริยัติธรรม จึงขอความกรุณาจากท่าน ตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวมไม่กระทบต่อตัวท่านหรือผู้อื่นแต่อย่างใด

แบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ประกอบด้วย ๕ ด้าน คือ

- ด้านหลักสูตร
- ด้านผู้สอน
- ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน
- ด้านการประเมินผล

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอนจะมีคำชี้แจง ผู้ตอบแบบสอบถามกรุณาพิจารณาข้อความโดยละเอียด โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอภาชี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงหน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบ

แบบสอบถาม

๑.เพศ ☐ ๑.ชาย ☐ ๒. หญิง

๒.อายุ

☐ ๑. ๗ - ๘ ปี	☐ ๒. ๙ - ๑๐ ปี
☐ ๓. ๑๑ - ๑๒ ปี	☐ ๔. ๑๓ ปีขึ้นไป

๓.ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่

☐ ๑. ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒	☐ ๒. ประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔
☐ ๓. ประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖	☐ ๔. มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

๔.ระดับชั้นความรู้ธรรมศึกษา

☐ ๑. ธรรมศึกษาชั้นตรี	☐ ๒. ธรรมศึกษาชั้นโท
☐ ๓. ธรรมศึกษาชั้นเอก	☐ ๔. ไม่มีความรู้ธรรมศึกษา

๕.จำนวนปีที่เรียนธรรมศึกษา

☐ ๑. ๑ - ๒ ปี	☐ ๒. ๓ - ๔ ปี
☐ ๓. ๕ - ๖ ปี	☐ ๔. ไม่เคยเรียน

ตอนที่ ๒ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา

คำชี้แจงคำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่กำหนดให้ ตามสภาพความเป็นจริงในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ตามแนวความคิดของท่านเพียง ข้อเดียว

ข้อ	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านหลักสูตร	๕	๔	๓	๒	๑
๑.	หลักสูตรทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และได้พัฒนาตนเอง					
๒.	หลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับ สภาพสังคมในปัจจุบัน					
๓.	หลักสูตร มีความเหมาะสมกับผู้เรียนใน แต่ละระดับชั้น					
๔.	นักเรียนสามารถนำความรู้พระปริยัติ ธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
๕.	หลักสูตร ทำให้นักเรียนมีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น					

ข้อ	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านผู้สอน	๕	๔	๓	๒	๑
๖.	ผู้สอนมีความพร้อมได้จัดเตรียม กระบวนการต่างๆของการเรียนการสอน ครบถ้วน					
๗.	ผู้สอนมีความรู้ความสามารถอธิบายข้อ ธรรมะได้โดยละเอียดและเข้าใจง่าย					
๘.	ผู้สอนมีทักษะในการจัดกิจกรรมการ เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๙.	ผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอน และ แนะแนวก่อนสอบให้กับนักเรียน					
๑๐.	ผู้สอนแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และวิธีการ ใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนอยู่เสมอ					
๑๑.	ผู้สอนมีความประพฤติดี เชื่อมมั่นใน ตนเองเป็นกันเองกับนักเรียนและมีความ สำรวมน่าศรัทธา					

ข้อ	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	๕	๔	๓	๒	๑
๑๒.	กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
๑๓.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน					
๑๔.	กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น					
๑๕.	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนธรรมะ					
๑๖.	การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาเน้นการท่องจำก่อนแล้วจึงทำความเข้าใจ					
๑๗.	นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนและมีความสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ					
๑๘.	นักเรียนและผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น					

ข้อ	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)	๕	๔	๓	๒	๑
๑๙.	สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัยไม่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
๒๐.	ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการผลิตสื่อหรือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน					
๒๑.	ในการเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษามีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอ					
	ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน					
๒๒.	สื่อการสอนที่มีอยู่ล้าสมัย ได้ปรับปรุงและสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม					
๒๓.	ผู้สอนมีทักษะความสามารถในการผลิตสื่อหรือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน					
๒๔.	ในการเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอ					
๒๕.	โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน					

ข้อ	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียน การสอน(ต่อ)	๕	๔	๓	๒	๑
๒๖.	คู่มือ หนังสือที่ใช้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษามีภาษาบาลีซึ่งยากต่อ การทำความเข้าใจ					
๒๗.	สถานที่เรียนมีความเหมาะสมและมีสภาพ เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติ ธรรม					
	ด้านการประเมินผลการเรียน					
๒๘.	เกณฑ์การวัดผลประเมินผลเน้นการวัด ความจำมากกว่าความเข้าใจและ ประยุกต์ใช้					
๒๙.	มีการประเมินผล และเก็บคะแนนจากการ เรียนการสอนเป็นระยะ					
๓๐.	มีการประเมินผลการเรียนตามการพัฒนา ที่เกิดขึ้นของนักเรียน					
๓๑.	มีการออกข้อสอบหรือใช้แบบทดสอบตรง กับที่ได้เรียนไปแล้ว					
๓๒	ผู้ดำเนินการประเมินผลความพร้อมของ ผู้เรียนก่อนการเรียน					
๓๓.	ผู้สอนมีวิธีการวัดและประเมินผลที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้					

ข้อ	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการประเมินผลการเรียน (ต่อ)	๕	๔	๓	๒	๑
๓๔.	ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง					
๓๕.	ผู้สอนมีวิธีการในการให้คะแนน					
๓๖.	ผู้สอนมีวิธีการในการสอนเพิ่มเติมก่อนที่จะ ให้มีการสอบจริง					
๓๗.	ผู้สอนมีวิธีการแนะนำวิธีการสอบจริงให้					
๓๘.	ผู้สอนมีการแนะนำวิธีการ ในการท้องจำให้ ก่อน ก่อนที่จะมีการสอบจริงให้					
๓๙.	ผู้สอนมีวิธีการ ในการใช้แบบประเมินผลที่ เหมาะสมกับนักเรียน					
๔๐.	ผู้สอนมีวิธีการ ในการออกแบบประเมินผล ที่ได้มาตรฐาน					

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในอำเภอกาฬ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.ด้านหลักสูตร

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๒.ด้านผู้สอน

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๓.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

๔.ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๕.ด้านประเมินผลการเรียน

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขออนุโมทนาแก่นักเรียนทุกคนที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล (หามนตรี)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ** : พระปลัดสนชัย ภูมิปาโล (หามนตรี)
- เกิด** : วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๒๐ ตรงกับขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๓ ปีมะโรง
- สถานที่เกิด** : ๘ / ๒ หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองไม้ซุง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- การศึกษา** : ประถมศึกษา - โรงเรียนวัดสนามทอง พ.ศ.๒๕๓๒
 : มัธยมศึกษาตอนต้น - โรงเรียนวัดหนองไม้ซุง พ.ศ.๒๕๓๖
 : อาชีวศึกษา - ปวช. แผนกเครื่องกล (สาขาวิชาช่างกลโรงงาน)สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.๒๕๓๙
 : อาชีวศึกษา - ปวส. แผนกเครื่องกล (สาขาวิชาช่างกลโรงงาน)สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.๒๕๔๑
 : อุดมศึกษา พุทธศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ) เกียรตินิยมอันดับ ๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รุ่นที่ ๕๕ พ.ศ.๒๕๕๒
 : นักธรรมชั้นเอก พ.ศ.๒๕๕๓
- อุปสมบท** : วันอาทิตย์ที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๑ ตรงกับวันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๗ ปีชวด
- สังกัด** : วัดผดุงธรรม เลขที่ ๕๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลระโสม อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- หน้าที่** : พระสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ประจำสำนักอำเภอภาชี พ.ศ.๒๕๔๕
 : ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดผดุงธรรม พ.ศ.๒๕๔๖
 : เลขานุการเจ้าคณะตำบลระโสม พ.ศ.๒๕๔๘
 : พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พ.ศ.๒๕๔๘
 : เจ้าอาวาสวัดโคกม่วง พ.ศ.๒๕๕๓
- ที่อยู่ปัจจุบัน** : วัดโคกม่วง เลขที่ ๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลโคกม่วง อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- โทรศัพท์** : ๐๘ - ๙๒๓๘ - ๗๒๗๔
- โทรสาร** : ๐ - ๓๕๓๑ - ๑๓๐๘
- E:mail** : sonchai_mcu1@hotmail.com